

39391

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. I.

సంపుటము. ౧.

చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 17 వ తేది బుధవారము

ఆ సం ద నా మ సం న త్ప ర పా ల్ల న సు ధ త్ప రీ య 3.

No. 295

సంచిక 295

యుద్ధచరిత్రము

సంవత్సరాదిసంచిక!

సంవత్సరాదిసంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదిసంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యావంశులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేన, ప్రాచీనచరిత్ర, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హిసజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాచారము, మహమ్మదు, ఈశ్వరమిమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము నంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మొక్కిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3 యుద్ధ పూర్వాముఖము, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5 దుర్గగుల్మ నిర్మాణము వాటిపటములు; 6 నానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్తుల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను చెబుచు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయాక్రమణము 200 పటములను మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

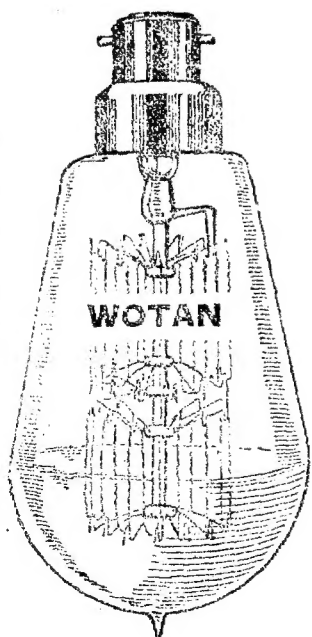
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రూ.	0	8	0
అధ్యసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కిమాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఫర్ములు వేరుగ నమలుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయకొనువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యవశ్యము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ నవచ్చును. దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శైలిపేట, మద్రాసు.

సీమన్సు ఓటను ఎలెక్ ట్రిక్ దీపములు.

ఎలెక్ట్రిక్ దీపములలో ఈ ఓటన్ దీపములు చాలా ప్రసిద్ధి చెందినవి. కాన వీటిని యధోష్ఠముగా మద్రాసు గవర్నమెంటు, మద్రాసు కార్పొరేషన్ క్వార్టర్లు, మొదలయినవారు కొనుగొన్నారు. వీటికి ఎలెక్ట్రిక్ కరెంటు చాలా కొంచెము పట్టును.

ఓట్టులు.	క్యాండెల్ పవర్.	వల.	(ఒకటింటికి)
280	16-25-32 తేక 50	రు.	1-12-0
110	16-25-32 తేక 50	రు.	1-4-0

అన్ని క్యాండెల్ పవర్లకు ఓట్టులకు తగిన దీపములు మానవ యున్నవి.

సీమన్స్ బ్రదర్స్ లైన్ మో నర్స్, లిమిటెడ్.

పోస్టుబాక్సు నెం. 223, మన్యుటోగ్ట్, మద్రాసు.

లే స్క్రెకెరు అండురంపెన్, లిమిటెడ్,

మన్యుటోగ్ట్, మద్రాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ బ్యూయల్స్ వాచ్.

కాలునుతో సహా ధర రూ. 3-0-0. పోస్ట్జీ 0-4-0. దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ గడియారము యెంతయినా మౌనముగా పనిచేయుచున్నా తో చాన్సింబుడి యందును ఇది గాచుట కండ్లను తెరిచి మును, డబ్బు ధూళి అను గాదు పోమునగలది. మొదలగువలె బ్రయోగమును చేయెదగాని లో భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి కింతి యుండును. సీమ నుండి

మాత్ర తయారుచేయబడినది. కాన పెనరియెడ్లను జిక్క ఒకరొక్కరును తీయుదురను తెలుపుతో తక్కువ టెలనుంచి తీయి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవమున చెలియును ఇదిగలకనేక గడియారములు ఖర్చయి గొన్నావోపొందెదముల నంది యున్నది. ఒకటి తెచ్చించి చూడు. మా పట్టుబాటున కనేమలు కొని గంతసిందిరినన, వేలములు తెంతురు.

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం. 167, మద్రాసు.

అమృతాంజనం.

అమృతకల్పమాదిరిగి

మామమమమ గారు.

ప్రతిముఖమునకు

తలకొప్పులు, వాయుకొప్పులు

శ్మశానములు, పక్షి నాశములకు

వీని కన్నీటిక అన్నియు.

చక్కని దున్నీతో సహా

పీచా 1-3 0-0-0 ఆ గారు

అమృతాంజనం దీపో, 6, తంబు శైలిపేట, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు తెంతు సంపాదించి

ఇది దున్నీ చేతముల చరిత్రయు సులభమ

చావుతో తగినపటములతో కథలవలె వ్రా తమగును.

చందాదర్శి సంవత్సరమునకు (రమారమి 600 పేజులు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0

(పోస్ట్జీతో సహా). ప్రవేశ రుసుములేదు. సంవత్సరము చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును. ఇతరులకు— గా. హాస్పెర్నోత్తమరావు, ఎం.ఎ., చంద్రానికేట, మద్రాసు. అన్వాయకు.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

అర్కవక్రకాశము.

సప్తమ గుచ్ఛము.

ఆరఖులను బోధించు చికిత్సాగ్రంథము.

ఇది ఆరఖులభేదమును రీతిని ప్రతిపూరికమునందు అరఖులుదీయు నుపాయములను ఆరఖులచే రోగసామాన్యమును నివర్తించుటయు వృద్ధులను, బాలువు ముంచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధింపబడిన అరఖులు సామాన్యవైద్యుడు గూడ జీయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు బేర్కొనబడిన మూలికలే గాక యూనాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలికలు గూడ గ్రహించబడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, తదితరులగు కేవలనుభవముగల వల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారిగ నుండునటుల దీనికి సరళముగ నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పీడకు చెలియగలదు.

వెల రూ. 2-0-0.

1. మాధవనివాసము.	రూ. 8-0-0	6. వక్రికర్మము.	రూ. 0-4-0
2. కథావద్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-8-0	8. భేషజ. కల్పము.	" 1-0-0
4. అగస్త్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత.	ఇది అచ్చునంది 1915
5. కల్యణింజము.	" 0-4-0	10. శుక్రత సంహిత.	చక్కెరము మొదటి భాగమున వెలువడును.

పోస్టేజీ వేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రాచీన:-
12, తంబు శెట్టి పేట, వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం బి
156, బ్రాడ్వే. 55, ఆచార్యుల పేట,
ఆయుర్వేదాశ్రమం - డి. టి. మదరాస్.

మాతృకత చందాదారులకు మాధవనివాసము కప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు కూడాయి! కాలుగకాదు తగ్గించి యివ్వబడును.

వనోపధి సార్వాపరిత్వా.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కిళ్ళి పోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నుకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుష్టు కు మండు.

ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత మధువల్లి(త్రాగుటకు మందు) వాగవల్లితైలము వైపులకు మంగు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవు మందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గళక. ఫననవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

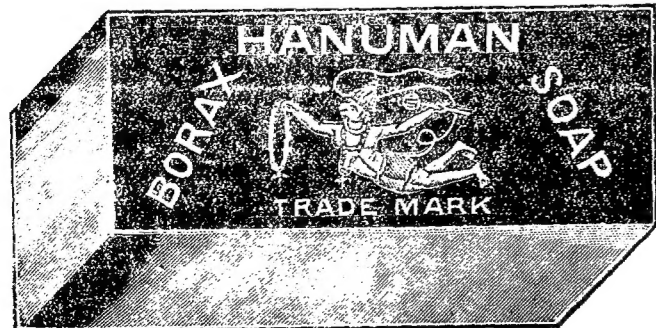
కస్తూరి.

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సంధికి, బాలింత రోగములకు, వాతములకు, చిన్నబిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వస్వత తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న

ప్రియమగుటచేతను, సవరణ సమయములందు దొరకుట దుస్సరము. మా డిపోయందలి కస్తూరియందితర పదార్థము లేనియును శ్రేష్ఠపదార్థ. ఇంతవరకు మా తావునండి కొనినవారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనినవా రొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని మోస పోదు. తులం 1-కి రూ. 30-0-0.

అమృతాంజనండిపో. 6 & 7, తంబు శెట్టిపేట, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

హనుమాన్

చర్మమునకు హానికరమును మృదుత్వము సచ్చును.

బొరక్కునబ్బ.

ముఖమును యీ సబ్బుతో ప్రతి దినము శుభ్రము చేయుచుండిన సౌందర్యము తప్పక కలుగజేయును.

ఎస్. రంగనాథం సెట్టి అండు బృదర్లు, మదరాసు.

ఉష్ణమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అన్ని రకముల ప్రాచీనములను మదరాసు రాజధానిలోని అన్ని కంపెనీలకన్న మౌకంపెని గొప్పదియు, సమృద్ధిమయినదియు నయ్యున్నది ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాఖాతాదారులకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము

సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

No. 100 (detachable) (శబ్దముగల, శబ్దము లేని) 2 బర్నరులు నహా యివ్వబడును. యీరు బల్బెలందిరుగు నట్టి యివ్వగలిగియు లకు కడుముఖ్యము. టిక్ వెల్ట్ సహాయం

No. 11 (detachable) చాలాబల్బులమయినది. ఎక్కువకాలం పనిజేయ గలిగినది మిక్కిలి పొడవైనది. టిక్ వెల్ట్ సహాయం. రూ. 9-8-0

నెం 45, 48 రు మాత్రముగా తయారుచేయబడినది నెం 11 రు మాదిరిగానుండును. టిక్ వెల్ట్ సహా వెల రు 8. నెం. 200 పాకెట్ ప్లాప్ చిన్నదియు చెయ్యి ఇవ్వబడు గలదియు టిక్ వెల్ట్ సహా వెల రు. 8-8-0

కే. ఎస్. పి. వీ. జి, 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు, వర్తకులకు ప్రత్యేక ప్రకటన యివ్వబడును.

నల్లభీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యి. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే దేవనాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది. 8 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అన్నములు, తైలాన్నములు, చేయకొనుముగలదు. 2 భాగమునందు ఊరగాయలు పచ్చళ్లు కోకిలిరిలు ఇంకను భోజనమునకు కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. భాగమునందు పిండివంటలుచేయు క్రమముగలదు. వేయెల, కిచిరీ పాకమునకు కావలసిన యాకర్తుగలదు. ప్రతియింటి నుండవలసినది.

240 పేజీలగ్రంథము. క్యాటిగోరైండు (ప్రతి 1-8 ధర 1-8-0; పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0. పగటియందు తెలువొక్కదినము చెప్పిన ప్రయోజకపు పదతియొక్క వినోద కథలు.

240 పేజీలు. మేలుకాగితములు, క్యాటిగోరైండు (ప్రతి 1-8 ధర 1-4-0; పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0. రెండు ప్రతులు పోస్టుఖర్చులతో 3-0-0. మావిలాసము:-

ప్రైట్ వాచ్ అండ్ కంపెని 45 మల్లాసా హాలు పేట, మదరాసు

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

సమృద్ధిమయిన మందులు యింకను కలవు.

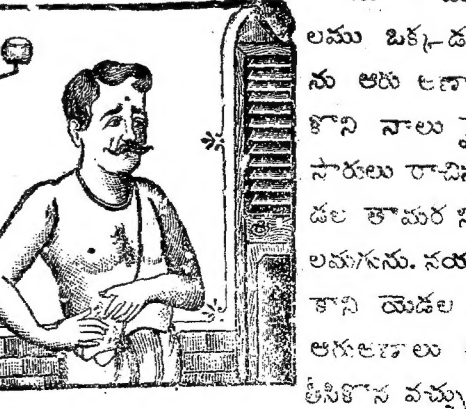
కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో., ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

(1-12-14)

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-6-0. 12-కి 3-8-0

మా తామర తైలము ఒక్కడబ్బీ ను అరు అలాలకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాచినయెడల తామర నిర్మలమగును. నయము కాని యెడల మీ ఆగులకాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును. ఆశేకనంకస్సములు, మా నములు బాధపడినవారు దీనివలన తక్షణమే నుఖము పొందిరి. మా! నిదురపట్టుక బలబలములగుచుండు ఆవధి పగవారిని నను వడ్డ. అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబు శెట్టిపేట, మదరాసు.

వృత్తాంతములు

ఒక వేదాంతోపన్యాసము. - తెదవీరవాడలో సింగ రాజు చివరగా రాజుగారియంటి గుండగిలను వాస్తవ్యులు కొందఱు సమరాజు బాదలవాడ లక్ష్మీనరసురాజుగార్లు ఈనడు మ నొకవేదాంతోపన్యాసము నొసరిరి. గృహభిక్షామానుడు సభ్యులను చందనరాంబూలాదులతో సత్కరించెను.

రెవెన్యూలారందర వివాహాపుష్పిలు. - చెన్నపురికాన న నిర్మాణసభవారికి శేలంజిల్లా హాసనూరు డివిజన్ మాన్య సివారందర సకల జనాభివృద్ధి, కలయగులం సనాతనధర్మ బోధనీనపువారు ఈక్రింది విజ్ఞాపనమును పంపుకొనివారు "ప్ర ముఖము సమయములో ఆలోచనయం ధందునట్టి రజవ్వల నందర వివాహకార్యమును గురించి ఇచ్చట మాసభలో భగ్య సమాలోచనచేసివారము. ఇట్టికార్యము మిక్కిలి దేశోత్తర ముగాను, నిరుపద్రవకరముగాను నుండునని సభ్యులందరును సంగీకృత్యకముగా సమమతిచెయ్యవారు. కావున ఈ కార్యమును అంగీకరించి దయలాపనలెసని ప్రార్థించు చున్నారము."

అంధ్రసాహిత్యసభ. - అంధ్రసాహిత్యసభ వర్షాగ్రహారాక సభ 1915 సం॥ డిసెంబరు 20 తేదీ శనివారము నాడు ఉదయము 8 గంటలకు రజవాడలో సోమల కట్టలలో సమావేశమగుచు గావున కార్యకర్తలవారికి సభాసదులు తిప్పక దయచేయవలయును యున్నాడు. కార్య క్రమము:—1. నూతన సభ్యులను తీర్చుకొనుట. 2. చందాబి యుది వారిని వలగించుట. 3. అయవ్యయములను విమర్శించుట. 4. వార్షికావసరమునందగిన యేర్పాటులు చేయుట. 5. పరిషత్తుయొక్క కార్యక్రమమును గూర్చి కొన్ని నూత నాంశములను యోచించుట మొదలగునవి. ఆరే కార్యదర్శులగు నెవరి పట్టాభిరామ రావు, పురాణము నాగభూషణము, ఆచంట లక్ష్మీవతిగార్లు వ్రాయుచున్నారు.

హోస్పెయి మ్యునిసిపాలిటీ బిల్లు. - 1915-16 వ సంవత్సర మారంభమునకు 2,286 లు నిలువయున్నవి; ఈ సంవత్సరము 24,720 ల రాబడి పొందుటచేయుచుండిరి. ఈ మొత్తము 28,000 లలో నీసంవత్సరము 25,480 లు వెచ్చింపబడును; రు 2,510 లు నిలువయుండును. క్రొత్త పనులకిం శేమియు పశేషముగా వినియోగించబడుదు. మఱి మూడు పాయభాగాలు కట్టబడును. కాన నిష్పాదము పాకీ వారిగ్రు చాలరనియు, కష్టపాండ్లలో నొకనిని తగ్గించుట యనుచుండుననియు, H. A. ప్లేటుమెంటులో కావలయు వివర ములు తెలుపబడలేదనియు, ఈసంవత్సరమారంభమున కావల్య మైనపనులు పూనుకొనబడునో లేదో తెలియదనియు స్పష్టపి టి కమిషనరుగారు వ్రాయుచు ప్రభుత్వమువారి దీవిషయ ములనుగూర్చి మ్యునిసిపల్ కమిటీలువారిని హెచ్చరించి యున్నారు.

కా. టి. ఎస్. డాక్టరునాయుడుగారి ప్రతి: - ఈమె కడచిన మంగళవారము రాత్రి పాలపూలులో స్వగృ హమున చనిపోయినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఈమెయూను 71 సంవత్సరములు. కడచిన ఆగస్టు 25న మె నెడ్ల కుమారుడు చనిపోవుటయే యీమెయొక్క స్వస్థిమమునకు ప్రధానకార ణము డాక్టరు నాయుడుగారు వైద్యునికొక పోవుటకు వెలుపు పుచ్చుకొనకగా, ఈమె యాయనను దీనించి మరల నిన్ను చూచుటకు తీవ్రపశ్చాత్తాపముతో యున్నట్లు. ఈమెభర్త డిస్ట్రిక్టుమున సుమారుండెను. 30 సంవత్సరముల మె వైద్యమునుభవించెను. కడగొట్టుకొడుకు డాక్టరు నాయుడుగారిని వైద్యవిద్యా భ్యాసమునకై యామెయే యడింబోకు పంపెను. ఆమర తాంత్రిము తన పెద్దపెద్ద యిట్టి నీమెయే స్వయముగా పరి పాలించుకొను చుండెను. ఈమె దానధర్మములనుకట్టరాదు. ఈమె యాదాభ్యుదయననే పాలపూలులోని యొకప్రతిపా పనముపడిపోకుండు నిలువగలిగెను. డాక్టరునాయుడుగారుగాక, ఆమె కొక కుమార తెనాడగలదు. ఆకొమరై త్రిమతి యాం డాశమ్మ. సంస్కృతపండిత్యముగల సులయాశకవయితి.

సమకాలికాభిప్రాయములు.

ఉద్యోగి వర్తమానములు.

రాజప్రతినిధిగారును, వారి కార్యనిర్వాహక సభలోని సహోద్యోగులును, చేయు సత్కారపర్యటనములు ప్రజలకు వాస్తవ ముగా ప్రయోజనకరమైనవా యనునదింకను వివాదాంతము గనే యున్నది. ఈసత్కారసందర్శనముల మూలమున వారు మనుష్యులను కలసికొని పాలనమునుగూర్చిన ప్రజలసమస్యల నెఱుమూర్తి మధికముగ గ్రహించుట కనకాశము కలుగుచున్న దను మాట యధార్థమే. రాజప్రతినిధిగారి సందర్శనముల వలన ప్రజలకు లాభమా నష్టమాయని సమంజసముగ ప్రశ్నింప వచ్చును. ప్రత్యుత్తరము న ప్ర మ ని యే య య్య బ డి తిరుని భయపడవలసి యున్నది. కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులు స్థానిక వర్తకసంఘములవారితోగాని తదితర ప్ర తిష్ఠాపనములవారితోగాని ప్రత్యేక కృత్యలతోగాని మాటాడి వారియభిప్రాయములను, వీరిను వీరియభిప్రాయములను వారును తెలిసికొనుటవలనగూడ ప్రజాసామాన్యమునకు ప్రయోజనము లేదు. రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకించి నిర్ణయించిన నుప్రదిద్దులనబడువారి వింతయభిప్రాయములనుమాత్రమే వారు గ్రహించెదరు. ఇట్లు నిర్ణయించబడినవారు సరియైన ప్రతినిధు లా? వారి నడిగి తెలిసికొనెడి విశేషవిషయములనుగూర్చి వారికి నిజముగా నేమైన తెలియనా?—ఈసమస్య చిర కాలమునుండి త్రికణ్ణుది. గవర్నరులును లెఫ్టనెంటు గవర్నరు లును సందర్శనార్హులని యెవరిని నిర్ధారణచేయుదురో వారిని సాధారణముగా బుద్ధిమంతులైన ప్రజల ప్రయోజనమునంగీకరిం చుటలేదు. వాస్తవమున నీ ప్రయోజనమునందే వారే సరులును గారు. వీరి ననుసరించు వారులేదు. ఈ విధముగా జనసా మాన్యమున కీ సత్కార సందర్శనములవలన లాభము లేకన్న యెడల, మరియే ప్రయోజనము కలదు? అనుభవమును బట్టి యెదియో లేదనియే చెప్పవలయును. ఇది దురదృష్టవశము. అని జూంబాయి క్రానికలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

సర్ వాలెంటైన్ చిరోలుగారు.

కాంతిని నెలకొల్పుటకై సర్ వాలెంటైన్ చిరోలు గారు హిందూదేశమునకు వచ్చి యున్నారని యొక యువ విలేఖరుడొ ప్రతిపాదించి యున్నాడు. పూర్వమియన సిమ్లానుండలి ప్రభుత్వమందరమునుండి హైంస్ వూరయ మున తత్త్వకాస్త్రు దీతిగా పరిశోధించి గ్రహించి హైందవా కాంతియనెడి గ్రంథమును రచియించియున్నాడు; యుద్ధము హైందవాపాయమును సమూలముగ లోలగించినదియు లేని దియు తెలిసికొని, హైందవ ప్రభుత్వ ప్రతిఫలముగ నేమి చేయుట యుక్తమో నిర్ణయించుట కిప్పుడు మనల వచ్చి యున్నాడు. ఈయన నిజేతము ననుసరించి పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషనువారి నిర్ధారణల ననులొంగికి తేవలయుననెడి యుద్దేశముతో, ప్లేటు నెగరటకీగారు, హైందవుల రాజ్యక్తి యొక్క లోతుపాతులను—కొలగుండు మూలముగా కాఁజూలు. మాతాత్మర్యమునున్నది—పరిశీలించి తెలిపెడి నిమిత్త మియనను ప్రత్యేకించి పంపినట్లు తెలియవచ్చు చున్నది. ఈకథ సహజముగనే యసంగతముగానున్నది. తానీ పరిమిత హిందూదేశమునకు రాకపూర్వమే విద్యాధికులైన హైందవుల రాజ్యక్తియంతయు వాస్తవమైనదికాదని ప్రేమ్ము పుత్రికుడు వ్రాసిన సర్ వాలెంటైన్ చిరోలుగారిపంజి కును మ్యుని పంపుటకంటె నెక్కువ యుక్తమైన పని చేయుట కుక్రొత్త ప్రభుత్వ గారికి తెలియను. ఆయనకు విషయవిజ్ఞానముకలకగునని, విరోపాఖండమందు విఖ్యాతి గాంచిన నుశితరాజ్యశిల్పియొక్క ప్రభుత్వవ్యవస్థయే న్నాడు; ఆయనవ్యవస్థతో నా లో చిం ప క కలహ తిలుడగు ప్రతికాధిపుని పంపుట యసంభవము. అంతేకాక, పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషనువారి రిపోర్టు హిందూ రాజ్యకార్య దర్శిగారిచే విమర్శింపబడు నిశ్చికరాతము. అతితయాలై నట్లు కూడ కనిపించదు. కమిషనులలో నేని విషయములను దెలిసి కొంగకొండనెవల, వారిలో నొకరువచ్చి తెలిసికొన వచ్చును; సర్ వాలెంటైన్ చిరోలుగారినిండునిమిత్తము పంపవలసినపని లేదు. బహుశా యాయన హిందూదేశము కాంతియను మని మఱియుగ్రంథము వ్రాయుటకై ఢిల్లీయందలి నైకిచేరి యేటునుండి విషయములను తెలిసికొను నిమిత్త మిక్కడికి వచ్చియుండును. అని వెడ్డెన్డేప్రొఫ్ర వ్రాయు చున్నది.

గ్రంథ స్వీకారము. - మ. సుబ్బరావు నాయుని గారిచే రచియింపబడిన యశోధరయనెడి నవలయు, గోపిటి కొగిరాజుగారు రచియించిన యాద్యానకృషి ప్రథమసాతము లనెడి గ్రంథము, మా కార్యస్థానము చేరవని.

ఉపన్యాసములు.

రజవ్వల వివాహ శాసనము.

గండరగోళముసభ.

నిన్ను (16-2-15) సాయంకాలము 6 గంటలకు చెన్న పురిలోని బ్రాడ్వేలో దానిమమమన పతనమందరమున టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారి యధ్యక్షతలక్రింద నొకసభ జరిగినది. అసభలో యన్. సత్యమూర్తిగారు రుపన్యసించిరి. ఆశాసనమును ప్రతిపాదించుటలో గౌరవనీయులగు ప్రతిపాదకులు చూపిన కారణములను సత్యమూర్తిగారు పూర్వపక్ష మొనర్చు వారం భింపగ సభాసదులలో గొంద రుపన్యాసమున కంతరాయమును కలిగించిరి. అధ్యక్షులును సభాసదులలో వయోజ్యేష్ఠులగు వారికరిద్దరును మందలింతుటచే నుపన్యాసమున కభ్యంతర ములేకుండ ముగిసినది. సత్యమూర్తిగారు శాసనమునకు వ్యతి రేకముగ 1 1/2 గంటలకాల ముపన్యసించిరి. పిమ్మట నొకవిద్యార్థి జేడిగై నెక్కి యువన్యసించుటకీ నీవు మొదట ననుమతపడ యలేదు. కాన నుపన్యసించరాదని అధ్యక్షు లభ్యంతరపరచిరి. కొంత గండరగోళమున కరతాళములను జరిగిన పిమ్మట నా విద్యార్థియొకన్యాసము జరిగెను. అవిద్యార్థి తానుపన్యసించ వచ్చుట యుక్తమనియను తన యుపన్యాసమున కభ్యంతరము కలిగించుటలో నభ్యంతరులు ప్రజాసభల యాచారమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించిరినియును చెప్పించుచు నీవిటుల చెప్పరాదని మరల సభ్యులు అభ్యంతర పరచిరి. అంతట నతడు వేదీకనుండి దిగిపోయి రెండునిమిషము లకు మరలవచ్చి తమపణము తోరెను. పిమ్మట సభ్యులందరిని ముఖ్యనింప ననుమతించెను. అతడు శాసనములముగ నుపన్యసించెను. పిమ్మట మరొకరుతేదీ శాసనములముగనే యుపన్యసించిరిగాని ఆయనపన్యాసమునును ఈజిల్లంపుట్టు నిరసనోపలు బయలుదేరినవి. చివర కచ్చి యుపన్యాసము ముగియకుండనే మావలసినచ్యేను. అప్పటికి రాత్రి సుమారు 8 గంట అంటుచే సభ్యులకు సభ్యులకు పిలిచిపోవలయును నుపన్యసించసాగిరి. సభ్యులలో చాలమంది విద్యార్థులేయండిరి. ఇట్లులే చేయగూడదనియు నిరుపక్షముల వక్తలు సుదాపు విష యములను కాంతముగ వివరముననియు నాయన చెప్పిరి. సంఘసంస్కరణపరమున మాత్రమేగాక నితరవిషయలగుడ దీనివారయవలసిన యవసరము గలదని నుడివిరి. మరల నీసభ మరియొకనాడు జరుపుదని కొందరు నుడివిరిగాని అప్పుడు గూడ గోల చాలగనుండుటచే నేమిజరిగినదియు తెలియలేదు. (మదరాసు ప్రేమ్ముపత్రిక).

చేరీయై 9 స్త్రవులకు సహకారము.

నిన్ను (16-2-15) సాయంకాలము చేరీయై 9 స్త్ర సభ్యులవారి యాజమాన్యముక్రింద చెన్నపురి చింతాద్రిపేట లో సభ్యులదను మెహారియలహాల్లో గో॥ యల్. డి. స్వామికన్నప్పిళ్లగారిలు నుపన్యసించిరి.

సహకారము పొరబాడికవిషయములకు సత్యముగారు. సహకారమునకు సత్యప్రవర్తన మర్థవసరము. ఈసహకారము క్రిటివరాజ్యమునుండి మనకిప్పుడు వచ్చినను నమృతముమీదనే సహకార మేర్పడుననవిషయము బ్రతిపదిపులకన్న హిందూ దేశమునకే సరిగన రించును. ఈసహకారపద్ధతి 1904వ సం వత్సరమునుండి మాత్రమే హిందూదేశమున ప్రారంభింపబడినది. అంతకు పూర్వమిదేశమున సయోజనదర్శక సంఘముల పద్ధతి మాత్రమేగోపావృత్తి ననుసరించి జరుపబడుచుండెను. అట్టిసంఘ ములలో సర్వసాధారణముగవ్యవసాయవారములనున్న గువారు చేరుటకనకాశేషతకనోవుటచేత ప్రత్యేకనిబంధనలకు మెచ్చు నృధినోసంకుటకంగీకరించి వారుబుణగారాలకడ నేలగులు తేవల సినచ్చుచుండనే అంగీకరణవారిభూములు కుదుకుబెట్టబడుచుం డెను. ఆకారణమునకవ్యవసాయవృత్తిగలవారందరును బుణముల పాలగుట తటస్థించుటచే దొరతనమువారు భూమి సభివృద్ధి నొందించునట్టియు క్యవసాయ కరుణముల నొసంగునట్టియు శాసనమును చేసిరి. దానివలన కొంత యుపకాంతి కలుగునన తలంపబడినది. కాని దానివలన కొంతవరకు మాత్రమే యన కూలము కలిగినది. మరల కన్య ప్రభువు పరిపాలించుచున్న సమయమున సహకార సంఘముల యుపయోగమును గూర్చి డరల నుడువబడెను. తత్ఫలితముగ 1904వ సంవత్సరపు సహ కార శాసనము ప్రభుత్వము వారివలన నామోదించబడినది. అదిగారి 11 సంవత్సరములనుండి సహకార పద్ధతి చాల మేలు కలగజేయుచు పరిచేయుచున్నది. దీనివలన సాధారణ జనుల కందరకును చాల లాభకరముగనున్నది. సహకార సంఘము లలో పనిచేయగోరువారికి మర్యాదయు శక్తి ప్రయత్నమును ముఖ్యవసరములు. ఈ సంఘమువలన నిజేపించిన భవము నకు భంగము కలుగకుండుటయును, స్వతంత్ర భావము ప్రబ లుటయును ముఖ్యమగు లాభములు. ప్రస్తుతము కై 9 స్త్రవులకు మాత్రమే యుపయోగించునట్టి సంఘములు 60 యున్నవి. ఇతర సంఘములకన్న నివి బాగుగా పనిచేయుచున్నవి కాన నట్టి సంఘము లవసరమని ఆయన నుడివిరి.

దేశీయమహాజనసభా సమ్మేళనము.

తెలంగారి కథనము

(మహారాష్ట్ర)

చెన్నైలో దేశీయమహాజన సమ్మేళన ప్రయత్నములు విఫలమగుటకు గూర్చి ఆంధ్రదేశము గూర్చి అనేక మాన్య గోళలే గారును వారి వారి యభిప్రాయము గుర్తింపుగా వ్రాసిరి. వారిలో వారి కథనములలో ననుగూడ విషయములు సంపూర్ణముగా నుండవలెను. ఆయనవారమున నేను మూడవ కక్షి దారుడనగుటచే కథనము నుగ్రముగా నుడువుటలో నీకథనములలో గల యభిప్రాయములను నేను మానవలసినవాడనైతిని. ఈ సమ్మేళన ప్రయత్నము సఫలమగుటకు గోళలే గారును మరియు యంతయు ఖర్చుచేయుట గాదనియును బొంబాయి నగరము లోని సాంప్రదాయ పక్షమునకు లనుమతించుటయే ప్రధాన మనియు, నిరుపేక్షములవారునుగూడ గ్రహించగలిగియుండవలసిన యభిప్రాయమును ఆంధ్రదేశము గూర్చి గోళలే గారును గూడ వ్రాయుట కదలికేసిరి. కాన చేయుటకు సమర్థులగుటకు కష్టపడము కాకపోయినను జాతీయవాదులు మహాసభలో కలసి పనిచేయుట కనకాశము కలుగజేయుటకు చాలినదిగా నుండుటకుగా నా సవరణ చేయుటదలసిన రీతిని గూర్చి చర్చించి తాత్కాలికముగ నిర్ధారణ చేయుటకును చెన్నైలో జరుగ నున్న మహాసభకు జాతీయవాదులు పోవుట యవసరమైనచో రాజధాని మహాసభా సంఘమువారు చేయవలసిన కార్యము లనుగూర్చి యాలించుచుండుట మాత్రమే మేము పూనా నగరమున చేసినవియై యున్నది.

మొదట ఆంధ్రదేశము గూర్చి రొనర్యుకొనిన ఏర్పాటు ప్రకారమాయన 29-11-14 నకు నన్నును గోళలే గారిని కలిసి మాటాడుటకు రావలసి యుండుటచే నాదినముననే నాగ్నహమున కొక చిన్న సభ చేసి నేనును జాతీయవాద పక్షమువారును నాయకులు నీవిషయమును చర్చించి యుంటిమి. మరియు నేను ప్రత్యేకముగా వారి యభిప్రాయముల నడిచిరే తెలిసికొని యుంటిని గాని మరియు వారి ముందుగా గడిచిన పిమ్మట నుబ్బారావు గారు నాకుయు వచ్చిరి. నేనప్పుడు మా కక్షము వారి కిచ్చిని కాంత్యుగను ధారాళముగను వారిద్దరికిని తెలిపితిని. అంతవరకుంతయు ననుకూలముగనే జరిగినది. అంతవరకును నేను వారిద్దరితోడను సలిపిన సంభాషణలో వ్యత్యాస మేమియు నుద్భవించినది ప్రకటింపబడిన కథనములలో దేని యందును కనబట్టకు. బొంబాయి నగరమునది సాంప్రదాయ వాదుల యభిప్రాయము ననుకూలముగ చేయు దుర్భర కార్యము నకు నుబ్బారావు గారు పుడుమింపబడిరి. అది నెరవేరని నేనెన్నడును తలంచి యుండలేదని నేనెప్పుడు తెలుపవలసి యున్నది. నేను భయపడినట్లే ఫలితముగూడ లేలేదని. 8 వ తేదీని న్యాయండియా ప్రతికతో నుబ్బారావు గారు ప్రకటించిన కథనముననుసరించియే బహుజన సభలకును స్వతంత్ర సంఘములకును ఎన్నికల సాధారణ్య మొసంగుటకు బొంబాయి సాంప్రదాయ వాదులు కేవలము వ్యతిరేకులై యున్నారని నుబ్బారావు గారు తెలిపిరియున్నారు. శ్రీ "తెలంగారి" వారి పక్షమువారును మహాసభలోనికి వచ్చినచో గొప్ప చిక్కులు కలిగిన కలుగ వచ్చునని" ఈ సాంప్రదాయవాదులు "చాల భయపడిరి" అని నుబ్బారావు గారు వ్రాసిన విషయము ప్రస్తుతము చర్చింపబడుచున్న విషయముగా చాలవరకు సంబంధించినదిగా నున్నది. సమ్మేళన కృతవహరములు చేదితోవుటకు నిశ్చయమగు కారణ మిదియేయని యెల్లవారును గ్రహించగలుగుదురు. ఈ కారణ లిఖితమును గోళలే గారే వ్రాసిరిని వారివుడు ప్రకటించిన ప్రకటనలను తెలియుచున్నను, 1912వ సంవత్సరమున బాంకి పురమున జరిగిన విషయములనుబట్టి అట్టి సవరణ నింకనుగూడ నాయన యామోదింపబడి యుండలేదు.

గోళలే గారు చాల ప్రాముఖ్యము నిచ్చి తమకథనమున వ్రాసిన వాస్తవమును నుబ్బారావు గారు బొంబాయి కేగి విభిత్తు మకారమున వచ్చిన పిమ్మట నాకును నుబ్బారావు గారికి జరిగినదిగానున్నది. ఆ సంభాషణము దీక్షాపత్ర 8వ తేదీని జరిగినది. నూచింపబడిన సవరణనుగూర్చి బొంబాయి నగరవాసులకు సాంప్రదాయవాదుల యభిప్రాయమును గూర్చి నుబ్బారావు గారు నాకు నాతో చెప్పి నర్పించినట్లే నే గోళలే గారిలోగూడ చెప్పి చర్చించియుండును. నుబ్బారావు గారు గోళలే గారి బసలోనే నిడివియున్నారు. (అంతగా నుడుమున నేనాయన బసకాయన ముడవోడగ నుబ్బారావుగారును నే నుబ్బారావు గారు నాకు నాతో చెప్పి నర్పించిన సవరణమునందలి ముఖ్య విషయములకు కొక ప్రతినిధిగా నుండి చదివిననుండి "మీ

కేమైనసవరణలను నూచించెదరా" యని నన్నడిగిరి. నేను కొన్ని సవరణలను తెలిపితిని. ఆయనస్వహస్తముతోనే ఆ సవరణలను చేసి ఆపత్రమును ఆయనవద్దనే యుంచుకొనిరి. అతిభిత్తు మనకు యభిప్రాయమును ప్రతికలలో ప్రకటింపబడినది.

మరియుకవారమునోజుల వరకు నాభిభిత్తును తాము చూడలేదని గోళలే గారు వ్రాసిరి. ఈ సందర్భమున నాయన మాటయథార్థమగునా కాదాయననే నెన్నడును ప్రశ్నింపలేదు. కాని దేశంబు 9 వ తేదీ నొక లిఖితము వ్రాయ బడిన దను విషయము మాత్రమాయన నా గుగా నెరిగి యున్నారు. పిమ్మట నాయన చేసిన కార్యములు నిర్దిష్టముగానే చేయబడినవి. ఆయన చెప్పినట్లే నుబ్బారావు గారు బొంబాయినుండి మరలవచ్చిన పిమ్మట నాకును నుబ్బారావు గారికిని జరిగిన సంభాషణ విషయములను నోటిమాటగ నుబ్బారావు గారు చెప్పగ గోళలే గారు విని బాయి భూపేం ద్రనాథుగారికి గోళలే గారికి రహస్యలేఖను వ్రాసిరి. ఆ లేఖలో ఆయన నావైని కొన్ని సేరములను మోసిరి. అదివరకు చింతింపు గాని సవరణకు తాముగీకార మొసంగియు మరల నిష్పదంగీకారమును మార్చుట కదియేకారణమని గోళలే గారు నడిపిరి. ఈ లేఖలందరికిని చూపించుటకు దానిని మరలసవరించి మరియుక ప్రతిని పంపవలయునని బాయి భూపేంద్రనాథుగారు గోళలే గారికి మరల వ్రాసిరి. అంతవరకును బాయి భూపేంద్రనాథు గారుగూడ సవరణ కనుకూలురుగానే యుండుటవలన తన భావమంతలో మార్పుటకు గల కారణమును సమర్థించుకొనుట కేంద్రంబులే చేరులోపలనే మొదటి లేఖ నాయన తన మిత్రులగు కొందరు వంగదేశీయులకు చూపిరి. ఆ రీతిగా నారహస్య లేఖయెల్లవారికిని తెలిసిపోయినది. నేను ప్రభుత్వపక్షిహార్థమున ప్రతిపాదించితిని ఆ లేఖలోని విషయములను చదువుట వలన నందరును తలంచునట్లే లేఖ వ్రాయ బడినది. ఆ కారణమున సమ్మేళనము జరుపుట యుక్తముకాదనియు సమ్మేళనము పాసగదనియు తలపబడినది. ఆ కారణముననే హిందూ దేశ నేతక సంఘమువారును బొంబాయి నగరమునది సాంప్రదాయవాదులునుగూడ నేకమై ఆ సవరణకు వదిలి వాదించిరి. విషయనిర్ధారణసభలో సవరణస్థు ప్రతిపాదించిన ఆంధ్రదేశము గూర్చి గోళలే గారును నాకులచిత్తురాల్ల "మీరు ప్రభుత్వ పక్షిహార్థ విధానమును బోధించుచున్నారని మీ ప్రతిపక్షులు మీవైని నిందమోపుచున్నారు. ఇది నిజము తెలుపు"దని నాకు తంజివారాచిచ్చి "నేనెన్నడును ప్రభుత్వపక్షిహార్థ విధానమును బోధించునాండలేదు. జాతీయవాదులలో ప్రముఖులగు వారు పురపాలక సంఘములలో కావననిర్మాణ సంఘములలోను సభ్యులుగా వ్రేలిపోయియున్నారు. ఇప్పుడుగూడ చేయుచున్నారు. అంతరంగముందును బహిరంగముగనుగూడ నేను వారిని నామోదించియుంటి"నని నేను వెంటనే మరల నామోద తంజివారాచిచ్చిని. నాయాంతిములకనుగు ప్రభుత్వ తరమును విషయనిర్ధారణసభలో చదువక బాయి భూపేంద్రనాథుగారు తాముదివరకన్న మాటలనుతగ్గించుకొనిరి. ఆంధ్రదేశము గూర్చి సవరణను ప్రోత్సేయకుండు విషయనిర్ధారణ సంఘమువారివలన పరిష్కరింపబడుట కంగీకరించిరి.

సమ్మేళన ప్రయత్నములు విఫలమగుటకుగల కారణములు సంగ్రహముగ విని గోళలే గారు వ్రాసిన రహస్యలేఖ నాధారము చేసుకొని బాయి భూపేంద్రనాథుగారు నన్ను గూర్చి వచ్చించిన వచనములను తగ్గించుకొనినను, గోళలే గారు మాత్రములులాసర్పక (1) నుబ్బారావు గారు బొంబాయినుండి మరలవచ్చినపిమ్మట చెప్పిననోటిమాటలను (2) ఎనిమిదేండ్ల క్రితము నేనొసంగిన యభిప్రాయములను గూర్చి ప్రతికలలో ప్రకటింపబడిన వ్యాసములలోని ప్రత్యేకభాగములను ఆధారము చేసికొని నావై మోపిననిందలకు నుబ్బారావుగారు నిలుపజూచుచున్నారు. ఆయనకానిన రహస్యలేఖతో నాయన నావై మోపిన నిందను సవరించు కొనుటకును సమ్మేళన ప్రయత్నములు విఫలమగుటకుగల బాధ్యతనంతను నావైనినే వేయుటకును కొరుచున్నారు.

నాకును నుబ్బారావు గారికిని జరిగిన సంభాషణమునందలి ప్రత్యేక విషయములనుగూర్చి నోటిమాటగ చెప్పబడిన విషయములు యథార్థమని నేనంగీకరింపను. నుబ్బారావు గారు లిఖితమును వ్రాసియుండుటచే నది సత్యమగునని నోటిమాటలు చెల్లలేరవు. నేను ప్రభుత్వ పక్షిహార్థ విధానమును బోధించితినినవిషయ మసత్యమని నేనిదివరకే స్పష్టముగ నడిచి యుంటిని. కాన మొదట నావై నిందమోపబడిన రహస్యలేఖను ప్రకటించువరకును మరియుమియునుగూడ నన్ను చేయుమనిగోరుట న్యాయముకాదు. నేను ముందెట్టి ప్రభుత్వ తరము నొసంగుటకునుగూడ తొలుతనావై వారోపించబడిన సేరమునంతను నేను తెలియదగియున్నాను. గోళలే గారు వ్రాసిన రహస్యలేఖ బాయి భూపేంద్రనాథుగారు విషయనిర్ధారణసభలో వ్యాపించి నేనులేనిచోట నాయందు యభిప్రాయమును కలిగించుటయే గాక సమ్మేళన కార్యమునకుకూడ భంగమును కలిగించినది. నేను గోళలే

గారికి యభిప్రాయ మామోపించుచున్నానని ఆయనతలంపితిని దేని దానిని తొలగించుమార్గము చాలస్పష్టముగా నాయనకు తెలిసి యున్నది. ఆయన తనస్వహస్తమునందే నాగ్నహమునకు 10 నిమిషములలో శకటమునై రాగలుగునంత మారములోనున్న నుగూడ మొదట నీరహస్యలేఖ నాయన బాయి భూపేంద్రనాథుగారుగారికి వ్రాయుటకు దండులకు బాయిభిప్రాయము నడిగియుండలేదు. నేనప్పుడుమాత్ర మాత్రమే ప్రకటింపబడుటకు ముందు దానిని చదివి నీరహస్యలేఖలోనికారమునే తెలుపవలెనో తెలియ బాలకున్నాను. నేనట్టిపని నెంతమాత్రమును చేయవలదు కొనలేదు. విశ్వాసస్థాపనకును ప్రతినిధిగూడ గోళలే గారి వద్దకు వెళ్లవలసివచ్చెను. ఆ లేఖను భూపేంద్రనాథుగారు గూర్చి పంపుటయందలి యభిప్రాయమును బాధ్యతను గోళలే గారు వహించినట్లే ప్రకటించుచేయు బాధ్యతనుగూడ నాయనయే పూనవలయును. మరియు ఆయనవ్రాసిన రెండు యుక్తములను గూడ నాయన ప్రకటించినచో నేనువారికి ప్రభుత్వ తరముల నొసంగిన పిమ్మట నావిషయమునుగూర్చి మహాజనము తగిన యభిప్రాయమును కలిగి యుండుట కొరకు తమ విషయమును నావిషయమునకు గూడ వానిని ప్రకటించుట యుక్తమగునో కాదో గోళలే గారే యాలోచింప వలయును

పూనా.)
12-2-1915) వి. జి. తెలంగారి.

స్వదేశ వస్తుప్రచారమునకు మూలమంత్రములు
[ఒక అభిప్రాయ]

జర్మనీయొక్క వాణిజ్య వ్యవసాయములు ఎంతవృద్ధిని బొందినవియు అచ్చటి కర్మాగారములు ఎంతటి యున్నతదశకు వచ్చినవియు ప్రతికాసాతకు తెల్లరక బెల్లంబై యున్నది. మనదేశమునందలి బహుభుక్తియు జర్మనీవస్తువులచే నిండి యున్నది. యుద్ధమువలన నీరస్తువుల రాబడి నిలచిపోయినది. ప్రభుత్వమువారి రీతస్తువులకై విశేషముగ, పంచదార, కాగితములు, రంగులు, మొదలగువానికయయు జర్మనీతో అపేక్షలేకుండునట్లు సాధ్యమైనంతవరకు మనదేశముననే తయారు చేయుటకు కొరుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి కొరికను నెరవేర్చుటకై నకు మనదేశమునందు చేయబడినవస్తువులయం దాదరముంచవలెను. ఇంపుక లేకపోవుట, మౌనధరకలిగి యుండుట, మొదలగు కారణములచే అలక్ష్యముంచుకొనడము. జర్మనీ తనప్రయత్నమునందు సాఫల్యమునందుట వాని స్వదేశవస్తు ప్రేమయొక్కయే పరిణామమైయున్నది. జర్మనీ ఇందునకై తనదేశమునందు పది మూలమంత్రములను ప్రకటింపజేసినది. వానినిమనము యుఖ్యముగ బెలుసుకొనవలసియుండుటచే ఇందు బొందిపరచుచున్నాను.

1. నీ సామ్యము భర్త్యు పెట్టునపుడు మనదేశీయ సోదరుల లాభనష్టముల గమనించుము.
2. నీవు ఎంతసామ్యమునకు విశేషస్తువును కొనెదనో నీ దేశమునకంత దారిద్ర్యమును వృద్ధిచేయుచున్నానని జ్ఞాపకముంచుము.
3. నీధనమువలన నీదేశీయులకున్న ఇతరులు లాభమును పొందునట్లు చేయకుము.
4. విదేశీయ దుర్మతములు మొదలగువానిని రావించి నీదేశీయ కర్మాగారముల నవమిత్ర పరచకుము.
5. విదేశీయునందేమచ్చు భక్ష్యు, సానియూదినస్తువులను ఎప్పుడును చేతితోనైనను ముట్టకుము.
6. జర్మనీయందు చేయబడిన కాగితమునై జర్మనీ కలముతోనై వ్రాయుము. జర్మనీ సిరానే యుపయోగించుము.
7. జర్మనీపిండి, జర్మనీఫలములు, జర్మనీ భక్ష్యపదార్థములు, నీమరియు జర్మనీయందే చేయబడిన పానీయముల చేతనే నీ శరీరమునందు జర్మనీ తుపయోగించు శక్తి సంచారము కలుగును.
8. జర్మనీయొక్క పానీయములు నీకు రుచించుయెడల జర్మనీ యుపనివేశముల సానియములు వ్రాగుము.
9. జర్మనీయందే చేయబడిన వస్త్రములచేతనే నీ శరీరమును అచ్చుబించుకొనుము, మరియు జర్మనీయందే చేయబడిన టోపీలను పెట్టుకొనుము.
10. ఇతర దేశీయులయొక్క మోసముతోగూడిన దాంబిక వాక్యముల యందెంత మాత్రమును లక్ష్యముంచకుము. ప్రయత్నపూర్వకము. వేయేల, జర్మనీవాసులగు మనకుమనమాతృభూమియందే ఉత్పన్నమైన వస్తువుల వ్యవహారించుట కర్తవ్యము.

ఆహా! ఎటువంటి మంత్రము లిది మనకు మనదేశీయ పరిశ్రమల యభివృద్ధి యంద భిష్టమున్న యెడలమనమీ విషయమై జర్మనీవారి నేలయనునరించుకొనడము? (జర్మనీయ) మనదేశీ వేశాభిమానము వారి ప్రతికృత నాశమునందును ఎట్టిమిడియున్నదో పరికించుడు. ఇట్లెవన 'హిందూత్వమును సాపించుటకల యభిమానముండగూడదు? కొలది సంవత్సరములనుండియే వృద్ధికి వచ్చిన మనప్రాచ్యదేశములలోన జేసిన 'జహాను' నై నను జూచి 'శిర్కా' గానా? 'హిందూ' సోదరులారా! వైముల మంత్రములందలి 'జర్మనీ' పదముల దీక్షివైచి యాస్థలముల హిందూపదమునుజేర్చి యొకపరి యుచ్చరించి జూడుగు. ఈమూలమంత్రముల మీదేవితకాలమునందు మరవకుడు. ఇది యైననుమనస్వదేశీపరిశ్రామిభివృద్ధికి 'వోదక'ములుకాగలవని నమ్మచున్నారము.

మదరాసు కార్పొరేషనుసంఘము.

సాధారణసభ.

ఈసభ నిన్న (16-2-19) సాయంకాలము 5-15 గంటలకు సభామండపమున జరిగినది. ప్రెసిడెంటు జే. సి. మెలనీగారు ప్రధానమున నుండిరి.

కార్యక్రమోపక్రమమునకు తొలుత పురనిర్మాణ మునుసూచి యధ్యక్షు లిటుల నుడివరి. శ్రీ గవర్నరుగారి విషయమున కొన్ని సూచనల నొసెరి. వానిని మీ తెలిగించెదను. జనావాసములేని యొకమాటవాడలో స్థలమును తీసికొని యచట గృహనిర్మాణమునకు పరికల్పనచేసి చీదలకు నివాసము తీర్చుపదగునని శ్రీవారు సూచించిరి.

గృహములను గట్టించు భూస్వాములకు వ్యాపారసరళిని లాభప్రదముగ తోచుట్టిజగ నానూచనమును పరికల్పనము నుండవలెన. కాని యాగృహములలో నివసించు ప్రజల సంఖ్యని చీదలసంఖ్యను మరిచి నీరీతిగా ననుకూల గృహ భవనని పొందగలవారి గూడ మనమున నుంచకొనదగును. కాన నీవిషయమున పాలక సంఘసభ్యు లొకపక్షములో పలకయెల్లి ప్రాయములను తెలుపగోరవని మెలనీగారు నుడివరి. సభ్యులలో నొకరు ప్రశ్నింపగ పరికల్పనము నర్తకసరళిని విత్తము పొంద నానకముగ నుండవలెనని ప్రత్యుత్తరమొసగిరి.

పారిశుధ్యకౌఠ.

కేవలము మురికిగాడును వీధులకు వెదబండిని గొని పోయియు వీధులను పూర్తిగా పొగుగ శుభ్రపరచి యామెల పదార్థము నంతయు నాబండి మైల వేసికొని కొనిపోవలెననియు నామెల పదార్థములను వేయి దబ్బాలలో చాల కాలము నిలువయుంచకుండ చేయవలయుననియును మెలనీగారు సూచించిరి. మురికి కాల్యులలో నుండి మైల పదార్థమును తొలగించు విషయ మాయమానవలెనని శ్రీ. చలిజగము లిటులనున్న ప్రాంతమున నీ విధానము నకలంబించి పరిశీలించదగునని నట్టి వీధులకు గొన్నిటిని చెత్తు దని మెలనీగారు సభ్యులను కోరిరి. వీధులలో వక్రములు గలవోట్ల కన్న పునరు సరికప్రతిపాదుట కధ్యంతరము కలుగుచున్నదిగాని దానిని తొలగించవలెనని మెలనీగారు మరి యొక సూచనను చేసిరి ఈ పనులను పరిశీలించుటకు కొన్ని నెలల వరకును నెలకు 100-120 రూపాయల జీతము నిచ్చి ఓకర్ల గ్రేడులాని సూపర్వైజరును నియమించ వలెనని గూడ మెలనీగారు నుడివరి.

ఇటులనే దీపములను వెలిగించు విధానమును సవరించుటకు నెనుక కొన్ని సూచనలు చేయబడినవిగాని కార్యకారులు కాలేదని శ్రీ. దేవికాచారి గారు నుడివరి.

శానిట్రీషన్లను సూచనలకు 700 కన్న నెక్కుడు వ్యయముగాదు. అనుకూలించిన లెక్క, తేలున్న 700 మాత్రమే వ్యయమని మెలనీగారునది. దివానుబహదూరు ఆదివాసాయ బియ్యుగారి సూచన ననుసరించి మెలనీగారి విషయము నొక తీర్మానము క్రింద ప్రతిపాదించిరి. వానిని పార్లమెంటువారు గూడ బలపరిచిరి కొంతచర్చ జరిగిన పిదప నా తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

మరల నెన్నుకొనుట.

పి. యం. అప్పాస్వామి పిళ్ళిగారును గా. డాక్టరు జి. యం. నాయరుగారును సభలకురాకుండుటచే వారి స్థానములలో నవకాళములు కలిగించిగాన మరల స్థానములకు వారి నేయెన్నువలెనని జి. పి. నరేశుగారు ప్రతిపాదించిరి. పి. యం. కేశవాన మొదల్యారుగారు బలపరిచిరి. కొంతచర్చ జరిగినపై తీర్మానమంగీకరింప బడినది.

ట్రాముదారులను పెంచుట.

మాంటురోడ్లలో ట్రాముబండ్లు సరియగువేగముతో నడిచినచో నెట్టియోపాయమును కలుగవని యిలనీగారు నుడివరి. గవర్నరుగారి మండిరమునకు సమీపముననున్న వంతెన మీద నొంటివరుస ఫట్టాలనుమాత్రమే వేయవలెనని ట్రాంజే కంపెనీవారనిది. అందువలన ప్రమాదముగలది. కాన వారంతె నను నెకాల్వమొనరించి రెండువరుసల ఫట్టాలను వేయవలెనని ఇంజనీరు కోట్నూగారు నుడివరి.

పి. వి. రామస్వామయ్యగారి రీవిషయము నామోదించుచు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. పి. హెచ్. హిగ్గుగారు దీనిని బలపరిచిరి. జనరలుహోస్పిటలు సమీపముననున్న వంతెనలో సమానముగ గవర్నరుగారి మండిరమునకు సమీపమున నున్న వంతెననుగూడ వికాలముగ చేయవలయునని పి. వి. పార్లమెంటువారు నుడివరి.

స్థానిక వార్తలు

కాలమానుసిత్తి. — నిన్నుఁదికోష్టపిత్తి 16 - 6 మాత్రలు, అధిమోష్టపిత్తి 70 - 4 మాత్రలు.

దీపములవేళ. — నేడుకేపు సాయంకాలము 6-44 గంటలకుదీపములు వెలిగింపవలయును.

పాక — శ్రీ వెంటుండు ప్రభుగారు చక్రరత్నక సమేతము నిన్నరాత్రి యిక్కడనుండి యాదకమండలమునకు వెళ్లిరి.

ఎల్. పి. వి. నెకండ్లకొన్నూలు, పెరంబూరు - కడచిన శనివారమునాడు పయి రెండుతరగతుల విద్యార్థులును ప్రధానోపాధ్యాయసమేతము రెడ్ హిల్సునకు పికారు పోయి ప్రకృతిరంగమును సందర్శించి సంతసించిరి.

మదరాసు లిటరరీ సొసైటీ. — ఎల్లుండి శుక్రవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు నెనేటుహాలు 4 పి. శేషాద్రి, ఎమ్. పి. గా. రాంగ్లో హైందవ కవిత్వము, గూర్చి యుపన్యాసించెదరు. రివరెండ్ ఇ. ఎమ్. మెక్కుయగారు ప్రధానవాదిపత్రము వహించెదరు.

అంబ్యులెన్సు షెడ్యూలు, సబ్సిడీకేటులు. — డాక్టరు య. రామరావుగారు, పరీక్షితులైన నాల్గవ వర్గము వారి పరీక్షాఫలములను తెలిపెదరు; ముఖ్యవక్తవత్తొ కృతార్థులైనవారు విన్నపములను పూర్తిగా నెత్తిపత్రిముల నిచ్చెదరు.

మదరాసు యూనివర్సిటీ సిండికేటు. — కడచిన శుక్రవారమునాడు జరిగిన యెల్లెనులో, రిటైరైన దివాన్ బహదూర్ ఎల్. పి. గోవిందరావువయ్యగారి స్థానమునకు, రాజధానికళాకాలలోని ప్రొఫెసర్ కే. రామనిమిశన్ గారును, న్యాయమూర్తి జి. వి. శేషగిరయ్యగారును పోటీచేసిరి; కట్టకడపటికి మిననుగారే యెన్నుకొనబడిరి.

స్టేగువార్తలు. — ఈనెల 18-వతేదీలో సంతమైన వారమునందు స్టేగు ఆనంతపురము జిల్లాలో 15 మందికితగిలి 10 మంది చనిపోయిరి; ఈశ్రీరాగ్నాటుజిల్లాలో 41 మందికి తగిలి 25 మంది చనిపోయిరి; బల్లారిజిల్లాలో 64 మందికితగిలి 52 మంది చనిపోయిరి; కోయంబటూరు జిల్లాలో 3 మందికి తగిలి 2 మంది చనిపోయిరి; నేలమజిల్లాలో 18 మందికితగిలి 9 మంది చనిపోయిరి; తిరుచనూపల్లి జిల్లాలో 15 మందికితగిలి 10 మంది చనిపోయిరి; మొత్తము 151 మందికితగిలి 108 మంది చనిపోయిరి.

గవర్నరుగారి మండిరమునకు సమీపముననున్న వంతెన 29 అడుగులవెడల్పు (కాలినడకచారుల మధ్యభాగము)ని దనియు దీనిలో ట్రాంబువార్లకు 9 అడుగులు పోవుననియును ప్రశ్నలవలన తేలుటచే నీవంతెనకు జంబుబద్ధులై వంతెనను గూడచేర్చవలెనను సవరణతో నీ తీర్మాన మంగీకరింప బడినది.

ముందువేయబడెడు ట్రాముదారులు రోడ్లకుమధ్యగా మధ్యస్థంధములతోబండ్ల వేయబడవలయుననియును, ఆపట్టాలు తక్కిన ఇరుపార్శ్వములకున్న నెత్తుగనుండ కుండుటయు పొగుగునను రాలికట్టుటయుబడవలెననియును మెలనీగారు నుడివరి. మొదటిభాగ మందరిచే నంగీకరింపబడినది. రెండవభాగము పారిభాషికమగుటచే ప్రత్యేకప్రవీణులు నిర్ధారణచేయదగుననియు తీర్మానింపబడినది. బండ్లవిషయము ప్రభుత్వమువారే నిర్ధారణచే నెదరని మెలనీగారు నుడివరి.

వీధులలో దీపములు.

వీధులలో దీపములవెట్టుటకు కార్పొరేషను వారికిని ఎల్కెట్రీకుస్లవై కార్పొరేషనువారికిని బడంబడక శీఘ్రముగ జరుగవలెనని తీర్మానింపబడినది.

యూనెస్కోములు.

మరియొక గుత్తయికు కొనుగోవు 750 రూపాయలు కావలెనని ప్రత్యేకవైద్యోగ్యోగి నుడివెన. కార్పొరేషనువారి సామ్య యానాపాధముల క్రింద వినియోగింపరాదని స్థిర సంఘమువారాడేపించి యందులంగీకరింపరైరి. ఇనిరెక్టిటిఫికేషన్ యాచరిణము దున్నదిగాని నాసామ్యుగగదగునని శ్రీ. జీ. దేవికాచారిగారు నుడివరి. కార్పొరేషను వారికివరకు 44 వేల వ్యయపరచిరి. 5 వేలమాత్రమే మరల రాబట్టుకొనగలిగిరని జి. పి. నరేశుగారు నుడివరి. స్థిరసంఘమువారి సూచన యంగీకరింపబడినది. సభ ముగిసినది.

ఫోరు సెయింట్ జార్జి గెడెట్

మేకేజి వై సెయింట్ జార్జి ఆమెరికన్ బాప్టిస్టు తెలుగుమిషనుకు సంబంధించిన చిట్టము అబ్రహముగారియొక్కయు రివరెండ్ బెర్నార్డుశేషయ్య గారియొక్కయు యొక్కయు వై సెయింట్ జార్జిచేయబడినది. గుంటూరుజిల్లా కేఫలిలోని మాచిపూడి రాజరత్నముగారికిని, గుంటూరునందలి గోరాబాసగారికిని వై సెయింట్ జార్జిచేయబడినది.

బల్లారిజిల్లా రిజిస్ట్రారు. — శ్రీనివాసరావుగారు నెలపులోనుండునంతకాలమును సులిజిస్తారు సిరివెల్లు శ్రీనివాసరావుగారు బల్లారిజిల్లా రిజిస్ట్రారుగా పనిచేయుటకు నియమింపబడిరి.

విశాఖపట్టణము ఏజెన్సీ అక్రీమల్ సెషన్సు జడ్జి. — విశాఖపట్టణము సబ్జివిజన్ మేజిస్ట్రేటు ప్రెడెంట్ విలియమ్స్ శ్రీరాజర్ట్నుగారు కొన్ని నిబంధనలలో బడివై పదవికి నియోగింపబడిరి.

నెకండుక్లాసు మేజిస్ట్రేటు హోదా. — బల్లారిజిల్లా పొదిలి స్టేషనరీ సబ్జిజిస్ట్రేటు శే. బుర్రురము శ్రీనివాస వరదాచారిగారును, గంభానుజిల్లా పురుషోత్తమ పురము డిప్యూటీ తహసీల్దార్ అండు సబ్జిజిస్ట్రేటు శేట్టిలింగ రాజువారి గారును, కర్నూలుజిల్లా పామపల్లి డిప్యూటీ తహసీల్దార్ అండు సబ్జిజిస్ట్రేటు కోరంకికప్ప సామయ్యగారును కొన్ని నిబంధనలలో బడి రెండవ తరగతి మేజిస్ట్రేటులుగా నియమింపబడిరి.

కాకినాడ సెషన్స్ మేజిస్ట్రేటు. — కొన్ని నిబంధనలలో బడి కొల్లేపర పేరాజుగారు వై కేర్నానం బడిన పదవికి నియమింపబడిరి.

రసల్కోండ సబ్జివిజనల్ ఆఫీసరు. — వంటరము తంకట స్వామివారాయణ శర్మగారు రు. 250 లజీతముమీద పెంపొంది సబ్ ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

శాసననిర్మాణసభ. — మార్చి 18-వతేదీ శనివారము పూర్వాహ్నము 11-గంటలకు కాసననిర్మాణ సభాభవనమున సమావేశమగును.

రిజిస్ట్రు ఫార్ రెన్టు. — కర్నూలు జిల్లా జోనుతాలూకా ప్యాపర్లి అడ్మిన్ సెం. 1 బ్లాక్కు మేసెల 1-వతేదీనుండి రిజిస్ట్రు ఫార్ రెన్టుగా భావింపబడును.

ఏలూరు లాకు. — చిన్నతలపులకు మార్కెట్ సి యు న్నది కావున ఏలూరు లాకు కాలె నెల 1-వతేదీ వరకుం తియును మూసివేయబడును. ఆలోపల పోలీసు యెడలలాకు తెలుచుటను గూర్చి యప్పటిలో చురల ప్రకటింపబడును.

మదరాసు స్త్రీకళాశాల. — దీని కట్టడముల నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు మెలాపూరులో 28-వకరముల 63 నెంట్లభూమిని సంపాదించబూతుకొన్నాడు.

సబర్బన్ సెటిల్మెంటులు. — పిన్ - పల్లవరము రైల్వేస్టేషనుల నడుమ రైల్వేప్రాంతములో వసతు తేర్చుటకు బూతుకొను సంఘములకును ప్రభుత్వము వారు సాయము చేసెదరు.

పెర్షియన్ అండ్ హిందూస్థానీ ట్రాన్స్ లేటరు. — రెఫ్టెనెంటు కరణు పి. ఆర్. నిదర్సెలుగారు ఆరుమాసములు నెలపుతీసికొని వెళ్లుటచేత, హైదరాబాదు నిజాముకారేజిలా ఓరియంటల్ లెంగ్వేజ్ డైరెక్టరు డబ్ల్యు. జే. క్రెండర్ గాస్టుగారు ప్రభుత్వమువారికి పెర్షియన్ అండ్ హిందూస్థానీ ట్రాన్స్ లేటరుగాను, స్వధర్మభంగముకాకుండ హిందూస్థానీ యగ్నామినరుగాను నియమింపబడిరి.

వేలము-గుగ్గిలముకలప-వేలము

వి. బారు ఆకంపెనీవారు 1915 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 28 తేదీ 500 పైగా 10"X14"X5" కొలగల కోసిన దూలములను(బి. ఎన్. ఆర్.) నాలుగూలూ సాయంత్రము 3 గంటలకు వేలమువేతురు. బోగట్టాలు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

ఆంధ్రపత్రిక

1915 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 17 వ తేది

బుధవారము.

యుద్ధస్థితి.

కాలము గడచినకొలది యుద్ధస్థితియందు సామాన్య జనులకు విశేషమైన భేదమును గనుగొనుట దుస్థరమగుచున్నది. మిత్రమండలి సైన్యములు ప్రాన్సు, బెల్జియము దేశములలోని కొన్ని ప్రదేశములందు జర్మను సైన్యములను, కొన్ని వందల గజములు ముందునకు నెట్టినవనియును మరికొన్ని ప్రదేశములందు జర్మను సైన్యములు మిత్రమండలి సైన్యములను వెనుకకు నెట్టినవనియును వార్తల సారాంశమైయున్నది. కాని పడమటి రంగమునందు ముఖ్యముగ గమనింపదగిన విషయమొకటి గలదు. ఆల్సేసునందు ఫ్రెంచిసైన్యములు క్రమక్రమముగ జొరబడుచున్నవి. ఆ మార్గముననే ఫ్రెంచిసైన్య నివహములు జర్మను దేశమునందు జొరబడవనియును జర్మను సామ్రాజ్యంతర్యాగమైన బవేరియానందు గలవరము గలుగుచున్నట్లును వదంతి. జర్మనులు మిత్రమండలి సైన్యములను కత్తె, ఈప్రెస్, సిస్సీస్సు మార్గములనుండి గాఢ ప్రాన్సు దేశమునందలి ఆక్సేయ దిశనుండి భేదింపను ప్రయత్నించుటకై 20,00,000 సైన్య నివహముల నాయత్తవరచు చున్నట్లులు యుద్ధతంత్రజ్ఞ లూహించుచున్నారు. పడమటిరంగపు స్థితియులుండగా తూర్పురంగపుస్థితియును సందిగ్ధముగ నున్నట్లు లూహించదగియున్నది. తూర్పు ప్రష్యానందు రుష్యులు పురోగమనమునకు జర్మను సైన్యములవలన నిరోధమేర్పడినట్లులు రుష్యుల ప్రకటనలవలన స్పష్టమగుచున్నది. టిల్లిటువరకు బోయిన రుష్యుల సైన్యములు విపులములైన జర్మను సైన్య నివహముల యొత్తిడివలన వెనుకకు తగ్గుచున్నట్లులు తెలియుచున్నది. జర్మనుచక్రవర్తి సేనాధ్యక్షుడు హింజెనుబర్గ్ ఇక్స్ట్రోబర్గ్ నందు గూడి యుద్ధప్రస్థానక్రమమును యోచించునట్లులు తెలియుచున్నది. తూర్పుప్రష్యా ప్రాంతములందు రుష్యులు యుద్ధారంభమునందువలె వెనుకకు బడవలసివచ్చునట్లులు తోచుచున్నది. పోలాండు నందు జర్మను రుష్యుల సైన్యము లెప్పటిస్థితియందున్నవి. కార్పేటియను కనుమలందు రుష్యులకు విజయమును నాస్తియనులకు పరాజయమును గలుగుచున్నది. తూర్పురంగమునందు పదియైదు దినములలో 40,000 జర్మను ఆస్టియను సైనికులు నిహతులై నట్లులు దృష్టాంతముగలదు. తురుష్కులు ఆర్మీనియ, పరిషియ, సూయజ ప్రాంతములందు పరాజితు లగుచున్నట్లులు వార్తలవలన జెలియుచున్నది. నల్లసముద్రము నందును డార్డనెల్లు నందును మిత్రమండలి యుద్ధనావలు తురుష్కుల నావలను సైన్యములను పదార్థములను నాశనము చేయుచున్నట్లులు తెలియుచున్నది. అఫ్రికాయందు రాజద్రోహులు వశులైరి. జర్మనుల దేశమునందు ఆంగ్ల సైనికులు చొరబడుచున్నారు. సర్వీయనుల వృత్తాంత మిటీనల యేమియును వివరములేదు. మొత్తమున యుద్ధప్రస్థానక్రమము భూమియందు మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నదని గ్రాహ్యమగుచున్నది.

అధికస్థితి జర్మనులను పీడించుచున్నదిని నమ్మవలసియున్నది. సామ్రాజ్యంతర్యాగముతోను తటస్థరాజ్యములతోను నవిచ్ఛిన్న సంబంధమును గలిగియున్న యింగ్లాండునందే యాహారపదార్థముల ధర పెరిగినది. గోధుమల గోధుమ రొట్టెల,

మాంసాహారముల ధర హెచ్చినది. జర్మనియం దాహారపదార్థముల ధర యమితముగ పెరిగినదను వదంతిని ధ్రువపఱచుట కష్టము నిదర్శనములు కనుపించుచున్నవి. ఆహారపదార్థము లన్నియును రాజ్యాధీనమునకు దుండబడినవి. రాజ్యాధికారుల ద్వారా ప్రజల ఆహారపదార్థములను బొందవలసిన దుర్వస్థ యేర్పడినది. జర్మనులను సాధించుట కాంగ్ల నౌకాదళమువన్నిన పూహము ప్రశస్తముగ నున్నది.

పైనివాసిన జర్మనీస్థితిగతులతో మిత్రమండలివారి స్థితిగతులు పోల్చుకొని చూచినయెడల వీరి బలముగ్ధము కాగలదు. మొన్నటిదినము ఇంగ్లాండు ప్రజాప్రతినిధిసభలో లూయిజుబార్జిగారొసంగిన యవన్యాసము యొక్క యుత్సాహము దానిని చదివినగదా గోచరమగుచు చిట్టిషా, ప్రాన్సు రాష్ట్రములు లోకములో నుత్తమైశ్వర్యవంతములట. వీరివేలోకములోని సర్వనిధులునునట. ఈరెండు దేశములును బయటిదేశములలో పెట్టుబడిపెట్టియుండు ధనముపై వచ్చు నాదాయముతో నైదు సంవత్సరములు చలనములేక యుద్ధమునడపవచ్చునట. అంతేకాదు. ఈఆదాయములోని కొంతభాగమును పెట్టుబడికి త్రైత్యమురాకుండ రిజర్వుగానుంచుచు తీవ్రపనిచేయు వచ్చునట. రుష్యాకును నింతటి సిద్ధమయినయైశ్వర్యము లేకన్నను ప్రకృతి కావలసిన వస్తుసమృద్ధిని ఇచ్చియున్నదట. యుద్ధ మారంభమైన తరువాతగూడ నా దేశము త్రాగుడు నణచి వేయుటచే నెంతో బలమును చేర్చుకొనినదట. ఇంగ్లాండు ప్రాన్సులు ఆరుమ్యాకే కాక ఇప్పుడు మిత్రమండలిలో చేరియుండు చిన్న రాష్ట్రములకును, నింకముందుచేరబోవువానికనిగూడ, అన్ని విధములసాయమును చేయ తీర్మానించినారు. ఒక్క శత్రువు నెదుర్చుటకు నేర్పడిన మిత్రమండలిలో నెవ్వరెవ్వ రెంతెంత యెన్ని యెన్ని విధముల నిండు విజయములకు దోడ్పడవలయునో యంతయంత అన్ని అన్ని విధముల దోడ్పడవలయునను నిర్ధారణమును నింగ్లాండు రాజనీతిజ్ఞులు అంగీకరించి పనిచేయనారంభించినారు. లూయిజు బార్జిగారి యవన్యాసముననేమి చచ్చిల్లుగారి యవన్యాసముననేమి పోలిమాటయుపూర్ణోత్సాహమునువిజయమునందు సంపూర్ణ విశ్వాసమును ప్రతిఫలించజేయుచున్నది. ఈయుత్సాహ మెక్కడ? నిన్ను మేము వర్ణించిన యానిరాశ ఎక్కడ?

మానగరపాలక సంఘము.

నిన్నటి సాయంకాలము మానగరపాలకులు సమావేశమయి రెండుమూడు ముఖ్యవిషయములను జచ్చించి తీర్మానించిరి. ప్రెసిడెంటు గారు ప్రొఫెసరు గెడ్డినుగారి యవన్యాసములను వినినందులకు ఫలముగనిప్పుడే ఈనగరములోని కొన్ని భాగముల పునర్నిర్మాణ మార్శ్యముగ ప్రారంభింపవలయునని యుపక్రమించి యొక పక్షమేరిలో అనగా నొక మాలవాడలో ఖాలిభాగమును దీసికొని అచ్చట పెట్టుబడికి మోసమురాని రీతిని బీదలకు గృహప్రక్షేపాలు నిర్మించునట్లు ప్రోత్సహించవలసినదనియు తదర్థము కమిషనరులు ఒకపడునైదు దినములలో పద్దెనిమిది గురించినలహలియ్యవలసిన దనియు నుపపాదించిరి. ఇది ప్రశంసనీయమగు మార్గముగానే కన్పించుచున్నది. అనవసరముగా ప్రాతవికొట్టివైచి క్రొత్తవి నెలకొల్పుజూచుట తప్పుగునని గెడ్డినుగారు చెప్పియుండుటచేతను, మాయధ్యక్షుల పారి యుపక్రమమును తగినంత వ్యాప్తిమాత్రము కలదగుటచేతను, నీనగరమున బొంబాయి పురాభివృద్ధి సంఘముపై నిప్పుడు

కాన వచ్చుచుండు విమర్శలకు నెపముండబోదని విశ్వసించ వచ్చును. అచ్చట బీదవారివెతలుగతులు గణింపబడక నగరములోని పెద్దపెద్ద వీధులుమున్నగునవి ధనికుల సౌకర్యములకును ఆనందమునకును నైబాగు పరచబడినవి. ఆవిషయము చర్చకు రాగా బొంబాయి నగరపాలక సభలో విశేషముగు వాగ్వాదము జరిగినది. ఇక్కటి అభివృద్ధి పక్షవాతులు నగరము బాగుపడినదనియు నారోగ్యవంతమైనదనియు ఆక్షేపణలకు ప్రత్యుత్తరము లిచ్చువారై నారు. ఇదియంతయు నిజము కావచ్చును. కాని, బీదలస్థితి బాగుపడక పోవచ్చును. వెచ్చింపబడిన ద్రవ్యమునకు ననువగుఫలము సమకూరక పోవచ్చును. అట్టి విపరీతములు తటస్థింపరాదనియే ప్రొఫెసరు గెడ్డినుగారుద్ఘోషించినది. వారిననుసరించి యే పనిచేయుటకు మానగరపాలకులు ప్రారంభించినట్లు కానవచ్చుటసంతృప్తికరము. నిన్న తీర్మానమైన రెండవవిషయము కొంతకాలముసభలకురా లేనినగరపాలకులనుఅందులోనిప్పుడుయుద్ధము కారణముగ తప్పుపాపార్థము బయలుదేరిపోయియుండు డాక్టరు నాయరుగారిని సభలో నిలుపుకొనవలెనను నుపక్రమము. అట్లు నిలుపుట తగదని యొకరాక్షేపిపగా మరియొకరు నాయరుగారు దేశభిమానముపై బయలువెడలినారనియు కారని గౌరవించుటకు వారిని నిలుపుకొనుట యవసరమనియు జల్పిరట. నిజముగా నిందు మనకమిషనరులు యుద్ధేశము తెల్లమగుచున్నది. నగరపాలకుడుగానుండుట గౌరవమునుటకు సంక్షమాలులేదు కాని తాజేయదలచికొనిన పనికొరకు గాక సారవారము కమిషనరుగా నుండదలంచుటమాత్రము అంతృప్తికరమగు న్యాయముగదా. ఎప్పుడు తాజేయు కార్యములకు నవకాశములేదో అప్పుడా సారవము నపేక్షించుట తప్పు. నగరపాలక సంఘమువారు ఒక్కసభ్యుడు ఇతర కారణములచేత తనకర్తవ్యములను నెరవేర్చ లేని స్థితియందుండగా ఆస్థానమునకు మరియొకరిని నియమించుటయం దేవిధమగు నగరవమును మొదటివారికి జూపినవారు కాజాలరు. ఇట్టిసందర్భములలో నాయరుగారి ప్రశ్న యెట్లున్నను మానగరపాలకులుగౌరవమున కాకదనియనితలంచియుండుటమాత్రముకొంచెముఆలోచనయమే. మానగరపు ట్రాముమార్గపు సంగతిగూడ నిన్నటిదినము ప్రశంసకువచ్చెను. గవర్నరుకుటుపానునది వంతెనయు జెయిలునది వంతెనయు రెండును ట్రాము ఖామార్గము గావచ్చునప్పటికి విరివి సంధింపబడవలసి యుండునని తీర్మానించుట యెంతయు సమంజసముగానున్నది.

సింహళములోని తేయాకు భూస్వాములు సైనికులకయి తేయాకును దానముగా నిత్తుమనియును రమారమి 10లక్షలపాను లాభర్థమునకునాదర్శముగానుంచుకొనుమని యును ఆంగ్లప్రభుత్వమువారి దానమును స్వీకరింతురాయనియును ఇంగ్లీషుప్రభుత్వమువారికి తంత్రీవారనపిడి అక్కడి అధికారులు తమ యంగీకారమునుజెలుపుచుసింహళపుదానము 10 లక్షల పానులని నిర్ధారణచేసివైచిరి. సింహళమందలి తేయాకుభూస్వాముల సంఘములోని ప్రతిసభ్యుడును ఇదితమక హారమగుబహువికప్రపడుచున్నాడట. దీనిబట్టి మాసాంతమునకు 120,000 పానులు చందాపడినవి. ఇంకను రెండుసంవత్సరములు యుద్ధముజరుగునెడల ఆరెండు సంవత్సరములపై 10 లక్షలపాను లిచ్చుకొనవలసినయెడల వాగ్దానపు పరిమితిచెల్లువడ వచ్చునని ఇండియను అగ్రికల్చరిస్టు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. మరియొక పత్రికనుడుపు రీతినిడతాహము పొంగి పొరలినప్పుడు వాగ్దానములు చేయవచ్చునుగాని కార్యభారము వహించునప్పుడుగా కష్టము కాన్పించుట!

బిరోపా మహాసంగ్రహము.

పార్లమెంటు సమావేశము.

చర్చిలుగాని ప్రశంసము.

నాకాదళముగురించి తెలియజేయుట.

లండను ఫిబ్రవరి 15:— నేటిరాత్రి పార్లమెంటు ప్రజల సభలో నాకాదళమునకు కావలసిన వ్యయపట్టికను సమర్పించుచు నాకాదళ ప్రాశస్త్యమునుగూర్చి దృఢముగనుడిచిరి. యుద్ధ మారంభముకు సరికి ఆంగ్ల దేశమున నాకాదళము సర్వ కార్యములను సమర్థతతో నిర్వహించుటకుచాలినంతయందుడెను. ఆనాకాదళమంతయు సమకూర్చబడెను. సర్వోపకరణములును సునిధి మొనరింపబడెను. మామూలుగానుండవలసిన దానికన్న నధికముగ టార్పిడోలును మందుగుండును నిలువ యుండెను. నిలువ నైపుణ్యము చాలగనుడిచిరి. కలప చదురు మున్నగునవి యన్నియును సమర్థముగ నిలువయుండెను. సుశిక్షితులగు నాకాధికారులు నైపుణ్యమునుండిరి. క్రొత్తవానికి శిక్షణసంగుటకు తగిన ఏర్పాటులు చేయబడియుండెను. మరల సైన్యయొక్క నాకలను క్రొత్తగా గూతనపద్ధతులను నిర్మించుట కేర్పాటుల పారముగ చేయబడెను. దీనివలన ఫలితము లద్భుతముగ సమకూడెను. అంతరిక్షములలో మర్రిమ గుండు సామానుల వివరమును నిర్ణయించు వాటికికన్న వ్యయ పనుచుటకు చేరియు లంగి కరించువాడు గారు గాని యుద్ధ సమయమున నట్లు వ్యయపరచ బడినందులకు వారంతయు సంపించు చున్నారు. (ఈ తాత్పర్యము) మా మాలు వ్యయమునుబట్టిజేయబడిన అంతరాలకున్న యుద్ధకాలమున చు మరు వ్యయము చాల నధిక మైనది చు మరు దొరకుటలో కష్టమేమియును కలుగ లేదు. చదురుతెచ్చు నాకలెయు నిరోధించబడలేదు. వెనుక నేని సభలో ముచ్చటించి నప్పటికన్న నిప్పుడు ధర చాల తక్కువ గానున్నవి. మనము నాకల నిర్మింపగలముగాని తగినవానికుల నియమించినచు పజాల మను నొకయశిప్రాయముండి యుండెను. యుద్ధ మారంభమైనపిమ్మట యుద్ధావస్థములగు నాకల నన్నిటిని సైనికోపేక్షలను నివర్తనలిగితిమి. ప్రాత బివలు గూడ నిపుడుమొగమునకు వచ్చినవి. విదేశముల వారి కొరకు నిర్మింపబడిన క్రొత్త ఓడలను సాయధములగు వర్తక నాకలను గూడ నుపయోగమునకు తేబడినవి. మూడేండ్ల క్రితము నాకా విమానములు లేవు. ఇప్పుడవి గూడ సిద్ధపడబడినవి. ఇప్పుడే నాకా విమాన దళము ప్రయత్నముచున్నది. నా విమానము తయారు చేయు పాతకాలలో నెప్పుటికప్పుడు ప్రజలు విశ్మయపడుచున్నారు. ఇందువలన క్రొత్త పయరగుచున్న యుద్ధపుటోడలలో కావలసిన నావికులను సమకూర్చు గలుగుచున్నాము. మన కెన్నియో, క్రొత్తసాధనము తయారగుచున్నవి. రాయలు నాకాదళములో, యిప్పుడు చాలయుద్ధపుటోడ లున్నవి. వీనిలో కావలసిన నావికులనుకూడ మనము సప్యచేయ గలుగుచున్నాము. వీరందరు చక్కగ తరఫీతులయి యుండుటవలన సమయముచిన్నప్పుడు వీరుకూడ పనికివచ్చెదరని తలచుటకు; వీలుకలిగినది. దేశరక్షణమునకు మన మెప్పుడు నాకాదళమునే నమ్ముకొని యున్నాము. ఇతరదేశములపైబడి జర్మను సేనలు, యుద్ధము చేయుట కంతసిద్ధముగ నుండినవో, దేశమును రక్షించుటకై మన నాకాదళముకూడ సంసిద్ధముగ నున్నది.

నాకావిజయము.

డాగర్ బాంకు వద్దను, ఫాల్ గాండు దీవుల వద్దను మనవానికాదళము జయముగాంచెను. ఈ రెండుస్థలముల గలిగినవిజయము సంతోషదాయకముగనుటయే గాక భావివిజయములను సూచించుచున్నది. ఫాల్ గాండుదీవుల వద్ద జరిగినయుద్ధమున మనము విజయము మగుటచే ప్రపంచము నందలి సంద్రములనుండి జర్మనీపాక్షిభావకాము మాయమైనది. శత్రువుల వర్తకపుటోడలు బహుటికొనుండజేయుట; సింహ దుర్గము లాంగి పోవుట, కొయినిగొల్పబడ్డ యోట మిగాంచుట. యెండొ ధ్వంసముగుట నీ కార్యములన్నియు క్రమేణ, అడ్డెరులు ప్రదీగా కొండెన విజయపథసాధనములయ్యెను.

బ్రిటిషు వర్తకమార్గములు సురక్షితముగ నుండుట.

మన వర్తకముపైబడి నాకలను గావించ జర్మనీవారు చేసిన విశ్వప్రయత్నముల కంతటికిని వారి రెండు చిన్నయుద్ధపు

టోడలను, రెండుసాయుధ వర్తకపు టోడలను యింకను దిరుగుచున్నవి. ఇవియు దాగియున్నవి. నుమారు రి కేల బ్రిటిషువారి యోడలు సమద్రముల దిరుగు చున్నవి. కడచిన మూడుమాసము లందును మన దీవులకు 4465 యోడలు వచ్చినవి. 8600 యోడలు దీవులవిడిచి యితర దేశములకుబోయినవి. 19 యోడలు మాత్రమే శత్రువులచే ముంపబడినవి. 1798 లో ప్రారంభమై 1814 లో సంక్లిష్టమైన రెండు యుద్ధము లందును బ్రిటిషు వారి వర్తకపు టోడలు 10871 తక్కువ గాకుండ విరోధులచే పట్టుబడెను. ఇందులో పోల్చిచూడ నీ యుద్ధమున మనకు నష్టముకలుగలేదు.

బ్రిటిషువారి వర్తకపు టోడల సంఖ్య.

ప్రభుత్వము యుద్ధమైన తరువాత గూడ సామునకు 500 యోడలు మనకు నష్టముగనుండెను ఈ యుద్ధమునందు మొదటి యూరముసము లందు మనకు 68 యోడలనుమాత్రమే నష్టమయ్యెను. జర్మనీవారి యుద్ధపుటోడల సమద్రమున విజయమునొందని కిటినిగాక నగుచున్నను మన వర్తకపుటోడలను మెరువకుండునట్లు మనము గావియుండవలెను. ఆవిరిబలమును, తంత్రీవాదోపాయమును బలాధ్యమగు రాష్ట్రము వారి కెక్కుడు బలమును గలుగజేసింది.

నాకాసంఘమువారి కృత్యములు.

ఇండియా, సౌతాఫ్రికా, ఈజిప్టు, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండ్, చీనా, యింకను చక్కవర్తి గారికిబోబడియున్న దేశాలంతయులన్నిటి నుండినుమారు 10 లక్షలనుండినియొక్క డైన నష్టము గాకుండ నిచ్చుటకీజేర్చుటయేగాక కొలదికాలము గడువుండ దెలిపిన శత్రువుల యంత్రాములతో నిండియున్నను యుద్ధపుటోడలు దెదరవు చున్నను ఇంగ్లీషువాలు గుండ ఫ్రాన్సుదేశమునకు సైనికులను గొనిపోవుచు నెరపిన ఘనకార్యమునకు మననాకా సంఘమువారు బ్రశంసనీయులు.

అపమృతము.

ఇట్లు జేయుట వాటి యసమర్థతయే యైనచో వారింకను యసమర్థుల గురురని నమ్ముచున్నాను. ఈ కృత్యమెంతయు నిరసానుముగ నెరవేర్చబడినది. ఈ పనికొరకు యెక్కువగా యోడలను స్త్రీవర్గము దొరతనమువారుపయోగించుచున్నారన్న యోడల మనము ప్రస్తుతమునందు ప్రపంచమునందలి నాకాదళము లన్నింటిలో రెండవదిమగునశేషముగల దేశముతో బోరుచుంటిమని జ్ఞప్తియందుకుకొనుట మంచిది వర్తకపుటోడలు

బ్రిటిషువారి వర్తకపుటోడలలో 1/5వంతున నాకాసం

ఘనామరధీనముగావించుకొని వానిసాహాయమున సరఫరాలు జరుపుచున్నారు. వీనిసాహాయముననే గాయములదీసిన వారి నింటికి దెచ్చుటయు, వారిసానే నూతనవైకుల సంపుటయు, మందుగుండుసామానుసంపుటయు మొదలగు కార్యముల నెరవేర్చుచున్నారు. జర్మనీవారికిగల విల్ హెల్ముహోడెమును బోలువావికాస్థానములందు మునుజేసిండుటలేదు. కావున నెప్పుడెట్టి యుద్ధవస్తువులకు సేవించినను అందులకు సిద్ధమై యుండవలెను. నాకాసంఘమువారు సమర్థులుగాను, సోమరీలుగాను, తలసింపనున్న యుద్ధవస్తువుల నెదిరింప నాకశక్తికములగు బాగ్రావర్తకుల వారలబలింప వలసియుండెను.

సైనికుల గమనికలు.

మన మిప్పుడు సముద్రాంతర దేశమున కంపుచుండిన వైస్యము పూర్వము నెపోలినునుయొక్క మహా వైస్య మెంతయున్నదో యంతయున్నది. కాని దానికంటె నిర్మాణ పద్ధతులందును సాధనోపకరణములందును నెక్కువ విషమమైనది. ఈవిషయమును సభ్యులు గమనింపదగి యున్నది. మనసైనికులు మరక్షితముగ జేయుటకు యోడల కరాయము తేకుండుటకు నొక్కొక్కప్పుడున్న యుద్ధము గానున్న తరుణమునందు కార్య విధానమును మార్చవలసి వచ్చుచున్నది. ఇంతయిగాదు. కిచ్చెనపుభువు యెప్పుడు రెండువంతుల ఫ్రాన్సునకు గొంపోవలసినదని నాకాసంఘము వారిని గొరునో నెన్నెనును యెరుగను. ఒక్కొక్కప్పుడు 80 వేలు 40వేలు సైనికులను గడుపు లేకుండనే గొంపోవలసినదని వారు గోరదరు. ఈ కార్యనిర్వహణ మనవసరపు ఖర్చులేమియుదగు

కుండ నిర్వహింపబడెను. లాభకారియైచో వర్తకుల సలహాలనుగూడ నాకాసంఘమువారు దీసికొను చున్నారు. నాకాసంఘమువారికి గావలసిన యోడలసంఖ్య యంతటితో తగ్గునని నేను చెప్పుటలను, నాకా సంఘమువారికిని వర్తకపుటోడల నాయకులకు నన్యోన్నము గలదు. అట్టి యన్యోన్య మిట్టికరుణమున గావలసియేయున్నది. శత్రువులయోడలు సమద్రమార్గముల గానరాకుండుటవలన యుద్ధ ప్రారంభమున గలిగి నంత యొత్తిడియిప్పుడులేదు.

విజయ ఫలితములు.

ఫాల్ గాండు దీవులవద్ద గాంచిన విజయమెంత ఫలప్రదమోజరిగినదంతయు దెలిసినవారే కాని యితరులు గ్రహింప నేరరు. డాగరుబాంకువద్ద జరిగిన యుద్ధమునందు జ్ఞాక రను శత్రువులయోడ ముగిసిపోయెను. శత్రువులయోడలు నుందు గనులతోను యంత్రాముల తోడను నిండియున్న ప్రదేశమునకు దప్పించుకొని పోయెను. ఈకలపామునందు నిర్మాణ పద్ధతులగూర్చియు, ఫిరంగి వేతనుగూర్చియు, సమర్థతనుగూర్చియు దెలిసెను. ఇట్టి శోధన కిదియే ప్రథమము. తెలిసిన విషయములు వైస్యముగొల్పు చున్నవి.

మన ఫిరంగి వేతనకారుల సమర్థత.

ఈ యుద్ధమున మననిర్మాణ పద్ధతుల శ్రేష్ఠత స్థాపింపబడెను. ఈపద్ధతులు లాబ్జఫిమర్ గారి విధానములు. మనఫిరంగులు జర్మనీవారి ఫిరంగుల కంటె యెక్కువ దూరము వెళ్ళుచున్నవి. వారిఫిరంగివాల్తో సమానముగ మన ఫిరంగివాళ్ళును గురిజూచి జేయుచున్నారు. ఫిరంగి వేతనయందు జర్మనీవా రెక్కువ సమర్థులనెడి నమ్మకముండెడిది గాని బ్రిటిషువారి యుద్ధోగ్యతలు తక్కువ శత్రువుల గురికి చాలకుల భయపడినది దెలియుచున్నది. ఈవిషయమున మనకు దెలిసిన దానిమూలమున మనభటులయొక్క సామర్థ్యమునుగూర్చియు నిపుణతను గూర్చియు నిస్సందేహమైనది. మన 18.5 అంగుళముల ఫిరంగితో సమానమైన ఫిరంగులు శత్రువులకులేవు. మన 15 అంగుళముల ఫిరంగి యంతికిన్నను బలాశక్తి మైనది.

ఓడల త్రవగమనము.

ఈ యుద్ధమున మనయోడలు పూర్వమున్నదంటే తీవ్ర గమనము నొందెనని గమనింపదగియున్నది. బ్రిటిషువారి యంత్రముల శ్రేష్ఠతనాకాసంఘమువారివిధానపూర్వకముగ శిక్షితులయిన యంత్రకారుల సామర్థ్యమునుగూర్చియు నిందున్నప్రముగ నిర్ధారణజేయబడెను. మంపుతులు యెడతెరిపి లేకుండ జేయబడినవి. 28½ నాలులవడిగల కెంటు అను నొడ ఫాల్ గాండు దీవులవద్ద జరిగిన పోరాటమునందు 25 గంటల వేగముతో బోయి న్యూరెంబర్గును బట్టుకొని ముంచివేసెను.

నాకాదళము దార్శన్యవంతముగ నుండుట.

ఇందలి యథార్థమైన మన నాకాదళము గంటకులే దార్శన్యములిగియున్నది. అయ్యది మంచిదిగాను, తగినదిగాను, చురుకైనది గాను, న్యాయమైనది గాను నున్నది. అయ్యది మంచి నిర్మాణపద్ధతులమీద బాగుగ నడపింపబడుచున్నది. రణనైతికము మిగులశ్రేష్ఠమైనదిగ నున్నది. అందు బనిజేయు వారు దార్శన్యవంతులును, న్యాయవంతులును, నిపుణులును, శ్రద్ధగలవారలును, నైయున్నారు. మనయోడలలో ప్రతియోడయు శత్రువులయోడతో సమానముగబోరి ప్రఖ్యాతిగాంచగలవని ప్రపంచమునకు దెలియజేయును. మనయోడ లైదును వారిని నాల్గును ఊన్నపుడు జర్మనీవారు పోరునల్పుటకు సంజెహించి తమయసమర్థత నొప్పికొని పారిపోవుటకే యాలోచించిరి దెలుపుచున్నది. వారిట్లు చేయుటలో తెలివిగానే చేసిరి. ప్రజలనులలో ముంచితిమని ప్రాసెంత మాత్రమున మన యోడలు మునిగిపోవు. అయినను ఎప్పుడైన రెండ దేశములవారి నాకాదళములును యుద్ధమున నెదుర్కొన్నచో వారి 4 కిరీ వంతుల గాక యెక్కువగా యోడలనేగాక భటులనేగాక యంత్రములేగాక అన్నిటియందును వారిబలమున కినుమడివారివై బ్రయోగింపెను. వారిబలముకంటె మన బలమునం దధికముగనున్నందున గనుల మూలమునగాని యంత్రాముల మూలమునగాని కలుగునష్టము పూర్తియగుచుండును.

మన నావికానష్టములు.

జర్మనీవారి సవమెరె న్నవలన మననావికలు 5500 మంది చనిపోయిరి. నుమారు అంతమంది జర్మన్లు నావికులు మనము ఫిరంగులుకాల్చి చంపితిమి. జనగా జర్మనీవారి, నాకాసేనలో చాల భాగమును ధ్వంసము చేసితిమి. నాకా యుద్ధములలో మనము 82 ముగిబట్టను అధికారులను 984 మంది నావికులను పైడిటలగ పట్టుకొంటిమి. కాని జర్మనీవారు నాకాయుద్ధములో

ఒక్క డ్రైఫ్ట్ నామకమైన డ్రైఫ్ట్ డివీజన్ లోను. డ్రైఫ్ట్ నామకము అయినందున తమ ప్రాంతములను దేశమునకు ధారపోయటమనే యుద్ధము ప్రారంభమై యీ రెండు నుండి మనము తేమయగన, సౌఖ్యముగను, బ్రతుకగలిగిమి. సమద్రముమీద యిదివరకు యెన్నడువరకు అధికారమును కలిగియుంటిమి.

నాకాయుద్ధములో మాన్యులు.

మిలిటరీ కోర్టులు, ఇన్ క్వెస్టింగ్ కోర్టులను గురించి మాట్లాడుచు, ఇట్లు నిలిచి:— నాకాయుద్ధములో యిటీవల పెక్కు మార్పులు కలిగినవి. పూర్వపు నాకాయుద్ధమునకును, యిప్పటి నాకాయుద్ధమునకును చాల వ్యత్యాసము కలదు. నాకాయుద్ధములో ముందుగను, సర్వ మొదటను ఉపయోగించుటకు మొదలు పెట్టినది వాత చాలుమార్పులు కలిగినవి. ఈ మార్పుల వలన నాకాధికారులకు కొత్తయ్యెందులు అనేకము కలిగినవి.

మిలిటరీ కోర్టులు.

ఈ కారణమువలన మిలిటరీ కోర్టులు అనవసరముగ అగ పడుచున్నవి. ఉండుటవలన వ్యయము తక్కువగవచ్చును. కా బట్టి ఆనవసరమైనపుడు మిలిటరీ కోర్టులను సర్వవసరము లను పరిష్కరించు అధికారము నాకాధికారి కారులకే యుండ వలెను. యుద్ధము జరుగు నన్ని రోజులు యీ అధికారము నాకాధికారి కారులకు ఈ సందర్భమున సభవారందరూ సాహాయ్య ముచేయుదురని నమ్ముచున్నాను. యుద్ధనామకము అనేకస్థల గాని, నాకాధికారి కచ్చేరిలోని అనేకస్థలగాని మిలిటరీ కోర్టులకు భయములేకుండ చేయవలెను. మన నాకాధికారుల సమద్రమును దిగ అగినములో నుంచుకొని యున్నది. మన గానము విరామములేకుండ ఇటులను తీరుచున్నది. వానికి ఆహాయము కలుగుటకు కావలసిన ఆవకాశము కలదు. మన నావలవైపడి మనల నోడించవలెనని శత్రువులు నిరంతరము ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. అప్పుడప్పుడు ఉపద్రవములు కలుగుట సహజము. వైస్ అడ్మిరల్ బ్రట్టగారి యుద్ధ నామకము, మొన్న నాకాయుద్ధము జరిగినప్పుడు నుండుటకు కారణమేమని మీరు ఊహించురు. పెద్దనాకాధికారులొక ప్రాసరు యుద్ధనామకము జర్మనునామకము దీనిచుటకు పూర్వము టాల్మెట్లో భయమునకును పొందగనల భయమునకును లెక్కనేయక ఉత్తరసముద్రములో నెన్నో సాయము తిరిగిన వని తలచెదరు. మన యుద్ధనామకము కొద్దిసేపు మాత్రమే కలుగుట నాకు అశ్చర్యముగ నున్నది. యుద్ధ నామకములోని నాయకుల యొక్కయు, నాకాధికారి కారుల యొక్కయు నాగ్రత్త తెలియలేదు. వైకేంసనీయులు లని చరిత్రలులలో వ్రాయబడును.

ముందుచేయవలసిన పని.

నాకాధికారుల ముందు ముందు భయంకరముగ పనులను చాల చేయవలసి యున్నది. నాగరకరాష్ట్రములు యిదివరకు యెన్నడును యెరుగని నాకాయుద్ధములకు మనము సిద్ధపడి యుండవలెను. చక్ర నామకము పరిశీలించుటకు సర్వ మొదట లో ముంచివేయుట యిదివరకెన్నడును ఎరుగని కొత్తసంగతి. ఇట్టి సంగతులు జరుగునని యుద్ధమునకు పూర్వము ఎవ్వరూ అనుకొనలేదు. ఈ సంగతులు అప్పుడు తెలిసియున్న పక్షమున ప్రపంచముంతయు పీరివిభుండించి, అంగీకరించకపోయియుండు ను. ఇప్పటికైనను భయములేదు. ఎన్నడు నెరుగని కొత్తపద్ధతులు శత్రువులు అవలంబించినను, వానినుండి తప్పించుకొనుటకు మార్గములులేకుండా తలచవలసినపనిలేదు.

జర్మనీవారి ప్రయత్నములకు ప్రతిక్రియ.

నవ్వును కలుగుమాట నిజము. విను ప్రార్థకాలియగు లార్డును (స్ట్రీము) కెవైనువలె మెలకువతో నావలను నడుపు పక్షమున మిలిటరీని నవ్వును కలుగదు. మొట్టమొదట చక్ర నామకము విపరీతముగనుంచి భయము కలిగించవలెనని శత్రువులు ప్రయత్నించినను, మెలకువతో నడుపుపక్షమున నెవ్వరూ నవ్వును కలుగదు. కలుగు నవ్వునులన్నియు గవన్న మెంటువారి భీమావలన పూర్తియగును. కాబట్టి జర్మనీవారి ప్రయత్నము లకు ప్రతిగా మనముచేయు ప్రయత్నములు నిష్ఫలములు కావాలవు. జర్మనీ లాటిష్టాలియ నిబంధనలను కోటలమీదును దాగి యుండియు, ఆ నిబంధనలను పాటించక ఓడదొంగలెనమును, మాత్రములే చేయ ప్రయత్నించుచున్నది. అట్లుచేయ నిచ్చుటకు వీలులేదు. మనకు యెంతైనను కలిగినను మనము అంతర్జాతీయ నిబంధనలను పాటించుచునే యున్నాము.

జర్మనీవారికి యిబ్బంది.

డ్రైఫ్ట్ యుద్ధనామకము జర్మనీకి కొన్ని కష్టములు. వా కుండచేయుటవలన జర్మనీ వలన ని ఇబ్బందులు కలుగుచున్న దుటకు సంకేతములేదు. యుద్ధ సామగ్రిని తయారుచేయు

టకు ఉపయోగించు రాగి, కిరసనా నులు, రబ్బరు, సింగిల్ అను లోహము, మేంగనీజు, ఆంటిమనీ మొదలగు, పదార్థములను జర్మనీకి పోతుండచేయు చున్నాము. మనము కలిగించు నీ యిబ్బందివలననే జర్మనీ ఇటీవలమనమీద ఆగ్రహము, అసహ్యమును జూపుచున్నది గ్రహించవలెను. జర్మనీకి మేరలేని యిబ్బందులను కలిగించుటకు మనము పూర్వమున కన్న హెచ్చుగ ప్రయత్నించవలెను.

జర్మనీకి ఆహారపదార్థములు దిగుమతి కావడం యొక్క ను మిత్రమందలి నామకములను పూర్వవలచిన ప్రయత్నములను చర్చిలో గారు చెప్పి.

ముగింపు.

ఈ యుద్ధభారమును మోయుచున్న వారియందు దేశీ యులు దయగలిగియుండి తగిన సాహాయ్యము చేయుదురనియు, ఈ సభవారు సద్భావమును కలిగియుండురనియు నమ్ముచు న్నాను. యుద్ధము పూర్తియగులోపల నీ కొత్తయిబ్బందులు, చిక్కులుకలుగుటకు సంకేతములేదు. కాని ముందురాబోవు యిబ్బందులు యిదివరకు మనము జయప్రథముగ దాటవచ్చిన వాని కన్న భయంకరములుగానిగా నుండవు. డ్రైఫ్ట్ ను నాకాధికారులు, డ్రైఫ్ట్ నామకము సమద్రముమీద నున్న అధికారము, ఎల్లప్పుడూ మిత్రమండలికి ఆధారమై, యెల్లప్పుడూ దిగ్గని బలముగ నుండగలదు. ఇది యిట్లుండగా శత్రువుల యుద్ధవిలము నానాటికి ఊహించుచున్నది. కాబట్టి మిత్రమండలికి యిది రావలయును లేకపోయినను, శత్రువులవిలము దిగిపోవుచే యుద్ధము యొక్క పర్యవసానమును తెలుపును.

పత్రికాభిప్రాయములు.

లండన్ ఫిబ్రరి 16—పత్రికాచర్చిలో గారి ఉపన్యాసమునుమాది సంకల్పించుచున్నది. వారియపన్యాసము వలన డ్రైఫ్ట్ ను నాకాధికారులకు గల చిక్కులు తీరవచ్చు తెలియుచున్నది. అని పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

“మాన్యుంగుపోస్తు”

మతి చెడకపోయినపక్షమున, లండన్, పార్లమెంటు, హేగు పట్టణములలో చేసికొన్న సంధిపరతులను యుద్ధము పూర్తియగువరకు జర్మనీ పాటించి యుండును.

“డెయిలీ న్యూస్”

జర్మనీకి యితర దేశములలోగల న్యాపారమును యితరవరకు సాగించుచుండుట చరిత్ర మనలను పొగడును.

ఇంగ్లాండు

యుద్ధమువలన పట్టుకొనినట్లైన ప్రజలు జర్మనీ ఆంగ్లేయ దేశములు పూర్వమునట్లు, లండన్ ఫిబ్రరి 15—కామన్సు సభలో నిల్చిమి కోజుగాట్టు తెలియజేసి:— 61 వ సంవత్సరమునకు వై.దాటి యుద్ధము పొసగినదివారత, జర్మనీ ఆంగ్లేయ దేశములలో పట్టుకొనబడిన ప్రజలను, జర్మనీ ఆంగ్లేయ దేశములవారు మార్చుకొనుటకు యోర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

ఇటీవలి నాకాయుద్ధము.

రిపోర్టులను ప్రకటించుట.

లండన్ ఫిబ్రరి 15—ఇటీవల ఫ్రాన్సుకు దివ్యులవద్దకు ఉత్తరసముద్రములోను జర్మనీవారికి ఆంగ్లేయములకును జరిగిన నాకాయుద్ధములను గురించి రిపోర్టులు త్వరితగతినే ప్రకటింపబడునని మెక్స్ మోరాగారు కామన్సు సభలో చెప్పి.

మిలిటరీ క్రాసు బహుమానము.

ప్రాంతదోయిగారికి ముచ్చట.

అలహాబాదు ఫిబ్రరి 16—రణంగముందు పూల వైర్యమును చూపినందునకై తెప్పి నెండు ప్రాంతదోయిగారికిమిలిటరీ క్రసు పతకము సమర్పించ బడినది. ప్రాంతదోయిగారు, సర్ జేమ్స్ దోయిగారి కుమారులు. నవంబరు 11 వ తేదీని ఇతినికి రెండు సాయలు దెబ్బలుతగిలినవి. ఇప్పుడునయమగు చున్నది. ఇతడు హిందూదేశమునుండి రణరంగమునకు వెళ్లి సేవోనున్నాడు.

సర్ బాన్ ఫ్రెంచిగారిజాబు.

లండన్ ఫిబ్రరి 16—సర్వసేవాధిపతియగు ఫ్రెంచి గారు యాక్రందించినయములను పూర్తిప్రకటన సమయమువారికి పంపి:—లాబస్వేవద్ద మనము జయములీగినతరువాత యుద్ధము యెక్కువకాలముగా జరుగుచుండలేదు. మనకు మనసేన ముండుటవల్ల మాభ్యుమగుప్రజలము వీరగానిని పట్టుకొనినది. 18 వ తారీఖున మన సేనలో నవ్వుముకలుగ లేదు. మనకు మనస్థలమును

శత్రువులకు నభేద్యమగునట్లు చేశితిమి. శత్రుసేనకు గొప్ప నష్టము కలిగినది. ఇన్వెస్ట్ ప్రాంతములలో శత్రుసేన 14 వ తారీఖున మనకంధములను నాలుగంటిని పట్టుకొనినది. మనసేన తిరిగిపోరి అకండకములను, తిరిగివచ్చి వైనికులను పట్టుకొనినది. నేనా ముఖమున యిక్కడోపిసింగుల యుద్ధములు జరిగినవి శత్రుకిరంగులకు దెబ్బలు తగులుటవలనమన ఫిరంగుల గురి నుంచినది తెలుచున్నది. శత్రువుల రక్షకసామలకుకూడ చాల నష్టముకలిగినది. వాయువు సరిగా లేకపోయినను మన విమానములు అద్భుతముగ పనిని చేసినవి. ఒక వైమానికుడు లాబస్వేవద్ద జర్మనీవారి మందుగుండు సామాను వానను తగుల బెట్టెను.

ప్రాస్తూ.

పరాసు అధికారుల ప్రకటన.
పార్లమెంటు ఫిబ్రరి 16—కడదినకాల ప్రరాసు అధికారు లిటు ప్రకటించి:— కొన్ని కొద్ది మేము ఫిరంగుల యుద్ధమును జయప్రథముగ చేయుచున్నాము. ఇతరుకు ఈకా వ్యభాగమున, పోలకా పిల్ల యుద్ధమును జర్మనీవాధిరంగిదళమును మేము నిశ్చయచేసితిమి. అర్రాసుకు, దక్షిణభాగమున నున్న బూరాయిన్నవద్ద జర్మనుల కందకములను మేము భయం సముచేసితిమి. సోయజన్సు, పైర్స్ వుక్ సమీపభాగములలో జర్మనులు చేసికొనిన యేర్పాటులను, శత్రుసేనకి లను మేము దిట్టముగ ఫిరంగులను దెట్టి కొట్టితిమి

మహా

రుష్యను అధికారుల ప్రకటన.
వెట్రోగ్రాడు ఫిబ్రరి 15—రుక్రవారమునాడు యుద్ధముజరిగిన మండలములలోనే దాదాపుగ శనివారముకూడ, నీమెను- శత్రుల సేనాముఖమునందు యుద్ధము తిరుగ ప్రారంభింపబడినది.

కార్యేతియాలో రష్యానారు ముందుకుపోవుట.
సాను నడికి యెగురుభాగమున, యెడమ కట్టకు రుష్యను సైనికులు కార్యేతియా ప్రాంతములలో కొద్దిగ ముందుకు పోవుచున్నారు. మేము వేయమంది శత్రు సైనికులను ఖయిలీంగ పట్టుకొంటిమి.

జర్మనీవారిని వెనుకకు పట్టుట.
లెస్కిడు కనుమకును, వైస్కోకనుమకును మధ్యనున్న యున్నత ప్రదేశమును జర్మనులు ముట్టడించికాని చాల నష్టముతో వెనుకకు నెట్టివేయబడి.

బకోవి నాలోని ఆస్తియా సైనికులు.
మాడ్యోవ్నా యిలోనును బకోవి నాలోను చాలమంది ఆస్తియా సైనికులు ముందుకు వచ్చుచున్నారు.

రషియావారికి అప్పు.
లండన్ ఫిబ్రరి 16—రషియావారికి ఒకకోటిపానలు అప్పు కావలెనని మొన్న శనివారమునాడు లండన్ లో ప్రకటింప బడినది. నిన్ను మధ్యాహ్నమునపుటికే కోటిపానలు కన్న అనేకరెట్లు హెచ్చుముగను దొరికినది. నూటికి 10 పిల్లింగుల వెచ్చయచ్చి యీ అప్పును యిచ్చెదరు.

జెర్మిలు మట్టు యుద్ధము.
లండన్ ఫిబ్రరి 15—వైస్సుపత్రిక వెట్రోగ్రాడు విలేఖకడిట్లు తెలియజేయు చున్నాడు:—జెర్మిలు చుట్టును వాగుగా యుద్ధముజరిగినది. కోటలో 65 కేలు మొదలు 65 వరకును ఆస్తియా సైనికు లున్నారు. దీనిని రుష్యావారు ముట్టడించి యున్నారు. కోటలోని సైనికులు కూడ యుద్ధములో ప్రవేశించి యేదోయొక్క పర్యవసానము తెల్పవలచునట్లు తోచు చున్నది.

కార్యేతియా యుద్ధము.
లండన్ ఫిబ్రరి 15—కార్యేతియాలో జరుగుచున్న యుద్ధముగురించి వచ్చుచున్న వార్తను బట్టిమాడగా, రుష్యా వారు పడమటను ముందుకు పోవుచున్నట్లు కనుపడుచున్నది ఇంకను తూర్పుభాగమున జెర్మిలు శత్రువుల చేతులలో నున్నది. ఇది కార్యేతియాను గుట్టులకు లెక్కగానున్నది ఇక్కడ జర్మను సేనలు, జెర్మివిట్టుకు దక్షిణమున నీరట్టి పట్టణము నకు 20 మైళ్లలోనున్నది.

భాగములు ఫిబ్రవరి 18:— 2. ఎం. గ్రామముపైతిక
 క్రిందివాస్తవములు కన్పించెను:— అమల ఫిబ్రవరి 18:— దేయల్
 వ్యాపకము, వ్యవసాయము విశేషము, దేయల్
 చుట్టూ:— మూర్ఖుల ప్రవర్తనలో నీమనసు దక్షిణభాగము
 బసే, మధ్యము నగుచున్నది. ఇందులకు జన్మములకు
 విక్రమి అనుచును కలిగియున్నది. నీమనసు నిగద
 భాగముననున్న విశాఖలను గు నును, పడమరమున హిందీలగు
 నేనాది వాలమున మైదులను, రీతినివికల్పి, రీతినియును,
 తేదా చెక్కు, చెడకయున్న విషయాలి ఉత్తరపు సీతావి
 పమముభాగమునుండి కలుగుచేయు, ఇత్తడిలొంగి, పరకలయు
 ను. నుకలయును అనున సేనను కలిసికను లేకపోవునట్లే దీని
 లొంగి ఇక భాగము:కు మృతము వాలననును కలిగినది.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

WAR NEWS.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

HOUSE OF COMMONS.

MR. CHURCHILL'S SPEECH.

Efficiency of the Navy.

Speaking in the House of Commons to-night, Mr. Churchill, introducing the navy estimates, emphasised the efficiency of the Navy. At the outbreak of the war, Britain had a fleet with a good margin of safety for vital matters fully mobilised, equipped with every requirement, with a reserve of ammunition and torpedoes far above the regular quantity, with ample supplies of fuel and oil and adequate reserves of all kinds. The Navy had also adequate numbers of trained officers and men and adequate establishments for the training of new men. An immense programme of new construction was maturing to reinforce the fleet, and a prearranged system of accelerating new construction had been found to yield even surprising results. Particularly did he draw the attention of the House to the supply of ammunition. They got little credit for such expenditure in time of peace, but in time of war they thanked God it has been made. (Cheers). The estimate of the quantity of oil to be consumed in a war proved much larger than the actual consumption. There had also been no difficulty in buying practically any quantity of oil and not a single oil ship had been interfered with. The price was substantially below that prevailing when he last addressed the House. There had been an idea that we might build ships but never man them. When, however, mobilisation took place, we manned every ship in the navy fit for service including old vessels, for which we found usefulness and powerful new ships built for foreign countries, besides several score of armed merchantmen.

Naval Air Service.

We had also provided all the men necessary for the naval air service which did not exist three years ago. This service was now becoming a considerable and formidable body. (Loud Cheers.) We were able to keep the naval training school full to the brim and thus supply drafts for the new vessels which were coming on in such great numbers, also to provide for the Royal Naval Division which had now reached a respectable total. Their developed efficiency enabled men to be counted on immediately. We had always relied on the navy for safety, and the German army was not more ready for an offensive war on a gigantic scale than the British fleet for national defence (cheers).

Naval Victories.

Mr. Churchill referred to the victories of the Falkland Isles and the Dogger Bank. Both were satisfactory in themselves and still more satisfactory in their significance. The consequence of the victory of the Falklands terminated the first phase of the naval war by clearing the German flag from the oceans of the world. The blocking in of enemy merchantmen, the reduction of Tientsin and the defeat of the Koenigsberg and "Emden" were steps along the path finally reached by Admiral Sturdee's victory.

Safety of British Trade Routes.

Only two small German cruisers and two armed merchantmen remained at large of all Germany's formidable preparations for an attack on our trade routes and these were at present in hiding. There had been about eight thousand British vessels continuously on the seas. In the last three months there had been 4465 arrivals in, and 3,600 sailings from the United Kingdom. Only nineteen vessels had been sunk by above water craft. That was a remarkable result because during the two great wars begun in 1793 and ended in 1814 no fewer than 10,871 British merchantmen were captured or sunk by the enemy.

Britain's Losses in Merchant Vessels.

Even after Trafalgar we lost 500 ships yearly. Our total loss in the first six months of the present war was only sixty-three. We must keep watch against another attempt to harass our trade routes although the ocean offered rather black prospects to German cruisers. The truth was that steam and telegraph had enormously increased the thoroughness and efficiency of a superior Power.

Admiralty's Transport Work.

Mr. Churchill dwelt on the Admiralty's transport work in moving troops across the Channel often at the shortest notice, threatened by enemy's warships in waters haunted by submarines, and the transport also from India, South Africa, Egypt, Australia, New Zealand and China, indeed from every position under the Crown, of approximately a million men without up-to-date any accident or loss of life. (Cheers)

Incapacity.

If that is incapacity I hope there will be an inexhaustible supply of it" (Loud Cheers.) So smoothly had this worked that it was sometimes necessary to remember that we were warring with the second naval power in the world, and when complaints were made that we had taken too many transports or colliers, that fact must not be forgotten.

Admiralty and Mercantile Marine.

The Admiralty had chartered about one-fifth of the British mercantile marines and were discharging with that all the duties of supplying, fuel, and replenishing the ammunition of troops and transporting reinforcements, to bring home the wounded.

Mr. Churchill pointed out that we were not living like the Germans in great naval ports like Wilhelmshaven, but had to be ready for any great emergency. There was no incapacity or inactivity on the part of the Admiralty. (Cheers). They had to take indispensable precaution to meet emergencies.

TELEGRAMS.

Movement of Troops.

Mr. Churchill, turning to the army, said the House should remember that we had been supplying across sea an army almost as large as the grand army of Napoleon, only vastly more complex in its organisation and equipment. He never knew at what hour Lord Kitchener would ask the Admiralty to remove two thousand or forty thousand men at short notice, and plans were frequently changed at the last moment owing to consideration for the safety of the troops and reinforcements of our armies. Everything had been done throughout to avoid extravagance, and the Admiralty welcomed advice from business men whenever it was helpful.

The Admiralty and Mercantile Marine.

Mr. Churchill said he was afraid he could not hold out hopes of any immediate reduction of the tonnage required by the Admiralty. He testified to the goodwill between the Admiralty and the Mercantile Marine, which was indispensable at the present time. He affirmed that the strain of earlier months of the war had been greatly diminished by the clearance of the enemy's flag from the seas.

Effect of Victories Gained.

The victory of the Falkland Isles was a memorable event, the advantage of which would only be appreciated by those who had full knowledge of all that had taken place. The combat of Dogger Bank, in which the "Blucher" was sunk and the enemy escaped into waters infested by submarines and mines, was of the greatest advantage, because of the light it threw upon the naval systems of design and relative armaments, gunnery and efficiency. This was the first test we had had and was most encouraging.

Excellence of Our Gunnery.

It vindicated our theories of design, particularly our big gun armament, always identified with Lord Fisher. The range of the British guns exceeded that of the German's, and our shooting was at least as good as theirs. It had been supposed that the Germans possessed a sort of super-efficiency in gunnery, but there was a feeling now that our officers had been too diffident with regard to their professional skill in gunnery. Everything we have learned leaves us no doubt as to the wisdom and excellence of our material. Our 13-5 gun was unequalled by any enemy weapon, and we now had a fifteen inch gun which was vastly more powerful.

Ships' Speed Records.

Another remarkable feature of this action was that our ships exceeded their previous speed records. Nothing could show better the excellence of British machinery and the glorious feats of the engineering branch of the Admiralty system. Repairs and refits were all effected with ceaseless vigilance and without exhaustion. (Cheers). The "Kent," for instance, which was 23 and half knot vessel, steamed at 25 knots in the Falkland Islands fight, caught the "Nuremberg" and sank her. (Cheers).

The Navy "Sound as a Bell."

The truth was that the Navy was sound as a bell. (Cheers). It would be found good, fit, keen and honest. It would be found to be the product of good management and organisation, of sound principles in design and strategy, of sturdy workmen, faithful workmanship, careful clerks and accountants, skilful engineers, painstaking officers and hardy tars. (Cheers.) It showed all the world that there was no reason to assume that, ship for ship and gun for gun, we could not give a good account of ourselves. (Cheers.) It showed that at five to four in representative ships the Germans did not think it prudent to engage, that they accepted without hesitation their inferiority, and that they thought only of flight. They were wise in the view they took. No endeavour to sink by official communications would obscure that cruel fact, but when, if ever, the two great fleets engaged in central battle, we hoped to bring into line preponderance not only of quality but of numbers, which would not be five to four but something considerably greater. We might consider our extra margin as an additional insurance against unexpected losses by mine and submarine.

Our Naval Losses.

Our naval losses had been 5,500 killed, mainly by submarines. We had killed mainly by gunfire, an equal number (cheers), which was a much larger proportion of the German forces engaged. We had also taken in sea fighting 82 officers and 934 men prisoners, but no British naval prisoners had been taken in sea fighting (Cheers). For the loss of these precious British lives we had lived through six months of war safely, and even prosperously, and we had established a command of the sea never before known.

Courts-martial and Courts of Enquiry.

Regarding the question of courts martial and courts of inquiry Mr. Churchill emphasised that the circumstances and conditions of modern naval war were entirely different from previous experiences. Mine and submarine had created an entirely novel condition which presented to naval officers problems of incomparable hazard and difficulty. In these circumstances courts-martial would frequently be inappropriate, and often even harmful. (Cheers). Consequently be respectfully claimed on behalf of the Admiralty absolute discretionary power of summoning courts-martial and inquiries, and he asked the house for confidence and support during the war in that respect (Cheers). He would especially deprecate that anything should be done tending to make officers aloof or at the Admiralty play for safety. (Cheers) Our Navy keeps the sea. Our ships are constantly moving, and risks are run every day. The enemy is continuously endeavouring to strike, and accidents from time to time are unavoidable. Now do you suppose Beatty's squadron was where it was when action took place? How many times were the cruiser and battle squadrons of the grand fleet steaming in the North Sea always exposed to risks from mine and torpedo before they reaped their rewards? Mr. Churchill said indeed it was marvellous how few our losses had been. (Cheers). The care and vigilance of the Admirals afloat, and the Admiralty would be regarded by history as praiseworthy in the highest degree.

TELEGRAMS.

The Tasks Ahead.

The tasks lying ahead were anxious and grave. We were to be the objects of a kind of warfare never before practised by a civilised state. Sinking at sight, without search or parley, of merchantmen by submarines was totally novel and unprecedented. It was a state of things none contemplated before the war and would have been universally reprobated and repudiated before the war. But it must not be supposed that because the attack was extraordinary a good defence could not be made. (Cheers). Losses no doubt would be incurred, but he believed that no vital injury could be done if traders put to sea regularly in the same spirit, as the gallant captain of the "Laertes." (Cheers). If they took proper precautions losses would be confined within manageable limits, even at the outset when the enemy might be expected to make a greater effort to produce an impression. All losses could be covered by Government insurance. Then the reply he should make would not perhaps be wholly ineffective. Germany could not be allowed to adopt a system of open piracy and murder (prolonged cheers) while remaining herself protected by bulwarks of International Instruments which she utterly repudiated and defied, but which we, much to our own detriment, have respected.

The Economic Pressure on the Enemy.

There were good reasons for believing that the economic pressure of the British navy was beginning to be felt in Germany. (Cheers) We had restricted imports of copper, petrol rubber, nickel, manganese, antimony and other products which were needed for the efficient production of war materials. The hatred and anger of Germany against Britain encouraged us to believe that the restriction was proving inconvenient. We should redouble our efforts to make it so.

Mr. Churchill then amid loud and prolonged cheers, intimated further action by the Allies to prevent the importation of foodstuffs into Germany.

Conclusion.

In an eloquent peroration Mr. Churchill said he considered that those bearing the stress and strain of war had a right to the generous and indulgent judgment and support of their fellow countrymen and the good will of the house. (Cheers) No doubt new dangers and perplexities would arise, yet they would not be more serious than those through which they had successfully made their way (cheers) and the British navy and seapower would unceasingly dominate the general situation and would be the main and unfailing resource of the Allied nations. While progressively paralysing the fighting energies of their antagonists it could even in default of other favourable causes, ultimately by itself decide the issue of the war. (Loud cheers.)

Home Press Comment.

The Papers Delighted.

The papers are delighted with Mr. Churchill's statement, which is regarded as demonstrating that the Navy is at length freed from its shackles.

The "Morning Post."

The "Morning Post" says:—Had Germany not lost her temper, she might have remained under the protection of the Paris and London Declaration and the Convention of the Hague till the end of the war.

The "Daily News."

The "Daily News" says history will consider it remarkable that we allowed German overseas trade to exist so long.

German Reply to American Note.

LONDON, February 15. WASHINGTON.—Count Bernstorff has presented a formal note stating that Germany is ready to consider the abandonment of the proposed attack on British merchantmen if Britain will allow the passage of foodstuffs for civilians.

Count Bernstorff's Threat of "Further Frightfulness"

LONDON, February 15. It appears that Count Bernstorff, in an interview with Mr. Bryan, intimated that Germany would partly rescind the war zone decree, if Mr. Bryan insisted on the "Wilhelmina's" cargo being delivered at Hamburg. Failing this he threatened further frightfulness.

Direction of this "Frightfulness."

The direction of this "Frightfulness" is indicated by a Copenhagen despatch stating that Germany contemplates a gigantic scheme of sowing floating mines broadcast.

The Possibility of a German-American War.

The American Ambassador in Berlin, interviewed by the "National Zeitung," dwelt on the insanity of a German-American war, which would be fatal to Germany economically in view of the millions of German money invested in American undertakings, but the language of the German Press has increased the difficulty of solving the problem of the possibility of a serious conflict which might instantly arise if an American ship is sunk by Germans.

H. E. the Raja of Suket has generously offered a further contribution of Rs. 12,000 a year for two years. 1915-16, towards the expenses of the war. The Maharaja of Burdwan has offered a sum of Rs. 1,000 a month so long as the war lasts towards the provision of relief and comforts for the wounded Indian soldiers at the front. Maharani Adhirani has offered to contribute Rs. 300 a month to help the widows and female relatives of Indian soldiers during the continuance of the war, and Maharaj Adhiraya Kumar Uday Chand Mahatab and his sisters have similarly offered Rs. 200 a month to provide comforts for the orphan children of Indian soldiers for the same period. H. E. the Viceroy has gratefully accepted these offers.

TELEGRAMS.

FRANCE.

Allies' Successful Artillery Actions

LONDON, February 16.

PARIS.—Last night's communique said:—There have only been some successful actions of our artillery. The enemy's battery at Poel Capelle, north-east of Ypres, was silenced, the German trenches at Beaurains, south of Arras, destroyed, and the enemy's works and parties of the enemy effectively shelled in the vicinity of Soissons and Perthes.

Allies Re-capture lost Portions.

LONDON, February 16.

This afternoon's Paris Communique says that the British re-captured two portions of trenches lost on the previous day between Saint Eloi and Ypres Canal. The day has been calm along the French front. No infantry actions have been reported, but important successes of our artillery are confirmed.

RUSSIA.

Russian Report.

Fighting on Niemen-Vistula Front

LONDON, February 15.

PETROGRAD.—The communique "says:—Fighting on the Niemen-Vistula front was resumed on Saturday almost in the same districts as on Friday.

Russian Advance in Carpathians.

In the Carpathians the Russians have made a slight advance on the left bank of the Upper San capturing a thousand prisoners.

Enemy Repulsed with Great Losses.

The Germans attacked the heights between the Beskpass and Wyshkow pass in the Carpathians but were repulsed with great losses.

Austrian Forces in Bukovina.

Considerable Austrian forces are advancing on Madonna and in Bukovina."

Fighting in the East Prussia.

LAHORE, February 16.

The "C and M Gazette" cables:—London 15th February.

The "Daily News" Petrograd correspondent says:—The fact that in East Prussia fighting is all southward of Niemen is bitter disappointment to the Germans. General Hindenburg must now bring more men into the wide space of the comparatively flat country below Niemen or submit to renewed pressure westward by the Russians whose northern army is practically intact. Its only appreciable loss fell on one division which was unable to reach the main unit promptly.

Operations Around Przemyśl.

LONDON, February 15.

The "Times" Petrograd correspondent has reasons to believe that the operations around Przemyśl have made excellent progress in the past week. Apparently the garrison 55,000 to 65,000 strong intends to accelerate the decision of its fate.

Fighting in the Carpathians.

LONDON, February 15.

The effect of telegrams concerning fighting in the Carpathians seems to be that the Russians are progressing westward of 22nd Meridian and holding from 22nd to 24th. Further east the enemy holds Czernowitz railway where it crosses the Carpathian Ridge. His lines run thence to Sretets 20 miles south of Czernowitz.

AMERICA.

LONDON, February 15.

WASHINGTON.—A firm tone is maintained by the press of the United States, which insists that no American lives or ships must be endangered by Germany. The blockade is described as the crowning blunder of German diplomacy which has too often rattled the sabre.

WASHINGTON.—The State Department has transmitted to Dr. Page for representation to the British Foreign Office evidence by owners of the "Wilhelmina" that the cargo is exclusively foodstuffs for noncombatants and therefore not subject to seizure. Germany's conditional proposal to abandon attacks on British merchant men has also been transmitted.

MISCELLANEOUS.

LONDON, February 15.

ATHENS.—The Greek Minister has left Constantinople owing to the Turks not having fulfilled their promise to give satisfaction for the insult by a policeman to the Greek Naval Attache.

Mr. Primrose also said that it had been settled to submit the "Wilhelmina's" cargo to a Prize court. There was no question of proceedings against the vessel itself.

The German press to-day continues furious against America and taunts her with having no army and no fleet. All discuss with the utmost enthusiasm the approach of Thursday, when a new state of war will be started against Great Britain.

CETINJE.—The Austrian fleet has emerged from Cattaro and is now bombarding Antivari.

In the Commons Mr. Macnamara announced that the despatches regarding the Falkland Islands and North Sea battles would be published shortly.

In the House of Commons Mr. Neill Primrose said that arrangements had been made for the release of civilian British and German prisoners over fifty one years of age.

NEW YORK.—A committee under the Mayor recommends an embargo on wheat to prevent the price of bread from rising further.

TELEGRAMS.

NEW YORK.—British X-Ray examination of cotton cargoes of outgoing ships has revealed that bales of cotton waste consigned in cetic each contained four pounds of rubber sheets. The entire consignment of 178 bales has been refused.

A Sluis message to the "Handelsblad" states that the recent British air-raid destroyed the Zeppelin shed and contents the central electric works at Zeenrugge station and the Railway at Blankenbrughe, and the bridge at Ostend connecting the railway and sea.

Short News.

The Russian loan of ten millions sterling was only announced on Saturday. The list was closed at noon yesterday. The loan was considerably over-subscribed and is quoted at half per cent premium.

The Maharajahs of Bikaner and Kishengarh, on return from active service, are expected at Bombay at the end of the month.

Mail Steamer.

The P and O "Caledonia," with the English Mails of the 30th ultimo, is expected to arrive in Bombay at 7 A. M. on Saturday. The delay this week will therefore be only about twenty-four hours.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

GENERAL NEWS

UNITED PROVINCES.

Fatal burning of a Christian Girl.

LUCKNOW, February 16.

Death occurred in the hospital here of a young Indian Christian girl who in a fit of temper set fire to herself after having poured kerosine oil over her clothes. The neighbours who rushed into the compound were unable to save her. She sustained terrible injuries to which she subsequently succumbed.

The Indian Relief Fund.

LUCKNOW, February 16.

The United Provinces Police force have subscribed Rs 25,717 to the Imperial Relief Fund.

Arrival of Wounded Soldiers from France.

LUCKNOW, February 16.

119 sick and wounded soldiers from France arrived here yesterday and were conveyed to the Indian Troops Hospital.

Combined High Court for Agra and Oudh.

ALLAHABAD, February 16.

A long letter from the U. P. Government to the British India Association, Oudh, asking its opinion on the subject of the amalgamation of the Judicial Commissioners Court with the High Court has been published here. It gave the History of the subject and the proposals of the Government scheme which appears to find favour with the Government in the constitution of a combined High Court for the United Provinces of Agra and Oudh and the establishment of a permanent bench of that Court at Lucknow with its own Registrar and its own administrative business. The main objection to the alternative scheme of the amalgamation on the High Court at Allahabad, is said to be the strong separative sentiments of Oudh.

A garden Party to Sir Harcourt Butler.

LUCKNOW, February 16.

Sir Harcourt Butler attended a garden party yesterday afternoon at the Clock Tower, Hosainabad, given to him by the citizens of Lucknow. The Lieutenant Governor Sir James Meston and Lady Meston and all the principal European and Indian residents attended. In the evening the Taluqdars of Oudh gave an evening reception to Sir Harcourt Butler in the Kaiser Bagh, the old palace of the Kings of Oudh. The grounds were brilliantly illuminated and the scene was like a fairland. After the principal guests had been garlanded, Sir Harcourt Butler addressed the Taluqdars with evident emotion. He said "Maharaja Sahib and Gentlemen, I am so glad to meet you all again, to be once more among my old, true and kind friends, the Taluqdars of Oudh. The Raja of Mahmudabad said the other evening that I was an Oudh man, and I am proud of it. I have seldom felt so gratified as when I saw myself described some years ago by a high authority as "Harcourt Butler of Oudh." In your kindness to me you made several suggestions with a view to doing me honour during my visit to Lucknow including a proposal that I should receive a formal address and make a formal reply. I asked you to forego this partly because this is hardly a time for complimentary addresses and partly because I am coming amongst you not in any official capacity but as an Oudh man." You wish me to say a few words and I propose to talk to you this evening about Oudh as I have known it. Oudh is not merely a geographical expression. It has an identity of its own. It has its own agrarian system and the traditions that have clustered round it. That agrarian system is the creation of the British Government. I need not take you through past history, but in order to understand Oudh it is necessary to study its history. Many things in Oudh which, on and paper are illogical anomalies, are stamped by events with a definite meaning and place and purpose in the history. The great change of policy which followed the mutiny and which established the Taluqdars of Oudh led, as was natural, to controversies which at the time estranged and embittered the old friends. The controversies are spent. Now the issues have been decided. The Taluqdars of Oudh are now upon a firm basis which nothing can shake. The keynote of Oudh policy is con-

TELEGRAMS.

tained in Lord Canning's memorable saying that a generous and trustful rule is the surest way to make a loyal and a dutiful people. In your loyalty and contentment which are second to none in India, we have the great proof and vindication of the wisdom of Oudh policy. Speaking of you as a body, you have in my experience profited to the full by the generous and trustful rule of the British Government for more than 21 years. I have heard cassandra cries about the decline of the Taluqdars and have seen the position of the Taluqdars steadily consolidated for more than 21 years. I have seen progress and heard decay. Every landed aristocracy which the world has ever known has suffered from debt. Most have suffered at some time of their history from litigation. In every country old names and estates disappear. Thanks to that most beneficent measure the "Court of Wards Act," a measure which I regard as essentially complementary to the "Taluqdars Act" and the "Settled Estates Act" and other Acts, a measure which posterity will value on a level with them. Very few estates have disappeared in Oudh. The British Government which was the creator has also been the Saviour of the Oudh Taluqdars. There have of course been great changes in the last 20 years especially the greatest and most dynamic of all the changes is the change that is silently more productive of a change than any other, the change of generation. In a change of generation one misses great names, the wonderful giants of old. Even in my time, I sat at the feet of men such as Sir John Woodburn, a name illustrious in Oudh and Mr. Beckett, the great modern protagonist of Oudh policy whose introduction to the first Oudh Gazetteer is a literary masterpiece; nor must I omit that strong just man whose interpretations of the Oudh Law are classics Mr. J. R. Reid. They have gone. Gone too are those fine old Taluqdars from whom I have learnt Oudh tradition and unwritten history of Maharaja Sir Digbijai Singh of Balrampur, Raja Sir A. Miruddaula Bahadur of Mahmudabad, the Maharaja of Ajodhya Raja Sir Jhang Bahadur Khan of Nandara and Bana Sir Shan kar Buksh Singh of Khajragao. These were living names and picturesque figures in provincial history. As each went, we felt we shall not see his life again, and yet at the end of it all the general level of education and prosperity and contentment amongst the Taluqdars of Oudh had undoubtedly risen. If you think me an incorrigible optimist take a list of the Taluqdars 25 years ago and the list to-day. Consider your attitude to the Sarda Canal Projects then and now, your attitude then and now to many other projects and Legislative measures. Consider your discussions in this historic building how conducted then and now: I could give many examples. You have advanced and Oudh is more prosperous. On Saturday I drove 50 miles to Mahmudabad for a large part of the journey through the villages, which I assessed to revenue, acre by acre, twenty years ago. Their names and all about them came back to me, and I could see how even in a short time like 20 years, material progress and rise in the prices of agricultural product had increased material prosperity. Do not, I beg you, be blind to facts or mistrust your future Taluqdars of Oudh. May I say to you, almost as one of you, you are rightly tenacious of your privileges. Be mindful also of your obligations. Treat your tenants kindly and take the lead in works of public spirit as you have done in the past. Fix your eyes upon the future, but all the while take your stand upon the ancient ways. They are rocks whence you were hewn and the strong foundation of your prosperity and honour. Strive constantly against those forces of disunion which your enemies are always ready to fan amongst you. Remember the advice which Sir John Woodburn and many other friends of yours have given you to give your sons a really good education. My parting prayer is this. Spare no money and no effort to make your Colvin School a model school, a beacon and an example to the rest of India. No investment will repay you better. Taluqdars of Oudh, I shall never forget the crowning kindness of your splendid hospitality to me this evening. I am going from "The Garden of India" to "The Garden of the East" but no change of scene, no distance can ever weaken the love I bear to Oudh and her people and before all to you, the Taluqdars of Oudh. (Loud applause.)

The party then adjourned to witness the bioscope and Sir Harcourt Butler left before midnight. Both at the Garden Party and at the evening party it was evident with what genuine and mutual regret Sir Harcourt Butler and his old friends were saying goodbye to one another.

The Director-General of Observatories, India.

ALLAHABAD, February 16.

It is understood that Mr. G. C. Simpson, the Imperial Meteorologist, will act as Director-General of observatories, India, when Dr. G. T. Walker proceeds home on leave.

Military Cross for Gallantry.

ALLAHABAD, February 16.

News has been received from Home that Lieutenant Frank Douie, R. E., son of Sir James Douie, has been awarded a Military Cross for Gallantry in field. Mr. Douie was twice wounded on the 12th November, but is now convalescent. He was serving with the 1st King George's Own Sappers and Miners of the Indian expeditionary force.

PUNJAB.

Heavy Snow at Barmula.

LAHORE, February 16.

A Barmula telegram dated the 15th says:—It has been snowing heavily since last night, and the Kashmir road is absolutely blocked.

The Ferozepur Murder Case Appeals.

LAHORE, February 16.

Six of the seven accused in the Ferozepur Murder Case have filed appeals in the Chief Court against their conviction by the Sessions Judge, Ferozepur. The appeals will be heard on the 22nd February.

TELEGRAMS.

Dr. Fournier Dalbe on Structure of Sounds.

LAHORE, February 16.

In the course of a lecture on the structure of sounds delivered on Monday at the Government College Dr. Fournier Dalbe announced that he had completed an instrument for rendering sounds of speech and music recognizable by means of the eye. The instrument called Phonoscope was shown in action during the lecture. It consists of a sensitive manometric flame of acetylene gas mounted close to a brass disc, having a number of concentric circles of holes. The disc is kept steadily rotating by means of a small electric motor when the words are spoken or sung into small trumpet attached to the instrument. The revolving disc appears to break up into a number of patterns which vary instantaneously with any variation in the sound however slight. It is hoped by this means a totally deaf person will be enabled to perceive the sounds of speech and music by means of the eye. The Phonoscope is thus a companion instrument to the Optophone which enables blind persons to read by means of the ear. Dr. Fournier Dalbe's discovery was only made within the last few days. This is the first public announcement of it.

Prithi Singh and Another Convicted.

LAHORE, February 16.

Sessions Judge, Amabala, yesterday pronounced judgment in the case in which Prithi Singh and Khan Singh were charged with murder, assault on a Sub-Inspector. Disagreeing with the assessors who found the accused not guilty, the Judge sentenced Prithi Singh to ten years and Khan Singh to 14 months rigorous imprisonment.

Two More Sikhs Arrested.

New local paper "Bulletin" reports the arrest of two more Sikhs at Amritsar under very suspicious circumstances near the entrance to the Amritsar Club on Sunday evening. One of them was under the influence of liquor and loaded revolvers have been found in their possession.

CALCUTTA.

Volunteering in India.

CALCUTTA, February 16.

The Committee of the Bengal Chamber of Commerce publish a letter they have addressed to the Bengal Government strongly supporting the proposals put forward by the Burma Chamber of Commerce in connection with the volunteering in India, which we have designed to introduce a system of compulsory military training for the European British Subjects in this country. As a means to this end the Bengal Chamber urge that the time has come for a full inquiry by a competent commission into the present state of the Volunteer Forces in this country. The letter adds—"All those interested would thus be given the fullest opportunity of stating their views and of pressing their proposals and it may be anticipated that the investigation would result in the submission to the Government of such recommendation as would lead to the creation of a really efficient citizen army. It would be for the commission and for the Government to decide as to whether this army should rest upon voluntary or a compulsory basis but whatever view may ultimately be taken the committee are convinced that nothing but good could possibly result from such an enquiry.

A Company of Dacoits Arrested.

CALCUTTA, February 16.

Capture by Bengal Criminal Intelligence officers, assisted by Faridpur police at Madaripur, is reported of six Bengali youths headed by one Purna Chunder Dass of Calcutta, one of the accused in the recent Calcutta Arms Act case. The police had information that a particular house in Madaripur was to be robbed and laid in wait. The dacoits who turned up in time offered no resistance at the time of capture. Two others who were with them got away.

Night Navigation Restrictions.

CALCUTTA, February 16.

The Calcutta Gazette contains a formal resolution on removing restriction on the night traffic on the Hooghly between Mud Point and Saugor, the lighting of which is now complete. In connection with the night navigation of the Hooghly between Mud point and Saugor, which has now been lighted, navigation for the present, in consequence of the war, will only be allowed in the case of ships going down the river. The Resolution adds "It must also be understood that night navigation is not compulsory. In unfavourable conditions whether by night or day it must be left to the discretion of the pilot whether he should proceed or not with the vessel in his charge.

BOMBAY.

'Forgery of Proxy Papers' Case.

POONA, February 16.

Fourteen accused out of the 18 charged with forgery of Proxy papers at the by-election of the Poona City Municipality in January 1913 appeared to-day before Mr. R. G. Warden, I. C. S., the Assistant Collector and Sub-Divisional Magistrate. Three of these were yesterday charged with perjury in connection with the same election, but judgment will be deferred at the conclusion of the present proceedings. Two of the accused have avowed two have been dead and one or two are either ill or have not been served with summons. Among the accused present to-day were Bhat and Mehta and whose election had been set aside by the Sessions Judge and for whom the remaining persons are charged to bring about his election. At the close of the case was taken by the Counsel for the defence to the Court Trial on the ground that in such an event they would be debarred from calling any of the accused as witnesses for their side. The prosecution refused but there was an association for the common purpose and the Court agreeing ordered that the trial should be a joint one. Inspector Ogorman, of the City Police, was examined and deposed to finding 49 false Proxies with which all the accused were in one way or other concerned. Vaikar was the agent of Zhikubhai and had tender-

TELEGRAMS.

ed Proxy papers to the polling officer. Witness then went on to mention what each of the accused had done mentioning the number of the Proxy papers each had attested or signed. Captain Mahomed Khan, the witness stated that he signed all false Proxy papers as an attesting Magistrate. After giving the names of those accused whose thumb impression has been found totally with those on certain Proxy papers, witness added that he suspected that the thumb impressions on the remainder were those of the two absconding accused. Several women witnesses were then examined and their thumb impressions take in the Court. Further hearing was adjourned.

ORISSA.

Indians' Help & Loyalty Praised.

DALTONGANJ, February 16.

In the course of the reply to an address here to-day, Sir Charles Bayley, referring to the share taken by India in the war, said in no part of the Empire were British subjects more determined to fight and die for the Crown than in India, and from no part of the King Emperor's dominions were more fervent prayers offered for success of His Majesty's forces and those of her Allies.

SOUTH INDIA.

The Sri Mulam Popular Assembly.

TRIVANDRUM, February 16.

The Sri Mulam Popular Assembly met at 11 a. m. Representations were made by the members of the Parur and Karunagapally Taluqs for an efficient economic and equitable administration of the state finances. Other members spoke on the land and forest revenue dealing with the Kindukrishni Poramboke and the Puthaval lands and other matters. Dewan patiently heard their representations and after a healthy discussion noted them for consideration. The Assembly rose for lunch at 2 p. m., and met again at 2-30. The members urged the necessity for more facilities for trading in cardamoms tobacco and ganja cultivation. The establishment of fish curing yards and the encouragement of local salt industry also were urged. The Reform of the Legislative Council was strongly discussed by many. The right of interpellation and the budget discussion, necessity for the Mahomedan and the Jenni members were specially emphasised. The representations were noted. The members expressed satisfaction in having this time as president a Dewan knowing their mother tongue. The Assembly dispersed at 5 P.M.

BURMA.

Fires in Rangoon.

RANGOON, February 16.

Another serious fire occurred at one o'clock this morning in 51st Street, destroying about 8 or 9 timber buildings. A native of India and his wife, who were asleep in their house, were burnt to death. The loss estimated, by fire to the buildings and property within at three quarters of a lakh.

LATER:—

It is now ascertained that this morning's fire was due to the explosion of a gas hand lamp which scattered burning oil all over the places. A second fire took place at 3 a. m. to-day at Kamakasi Coal Shed leased by Bulloch Bros and Co. to a Chinaman, which spread to three other coa sheds destroying them all.

Damage to extent of Rs. 30,000 was done.

DELHI.

The Delhi Club Explosion Case.

DELHI, February 16.

The man arrested in connection with the Delhi club explosion of last Wednesday was placed before the Additional District Magistrate to-day under Section 4 A Explosives Act and Sections 448, 285 and 266 I. P. C. The accused stated his name was Gokulchand of Sonapat. He was aged twenty and left school last year. He applied for nomination in the Police department. The first witness, a stamp vendor of Sonapat, deposed that the accused came with him to Delhi on the 9th instant. Accused had a small bag and witness identified the remains of bomb as probably belonging to it. Three firework makers of Sonapat deposed that the accused had asked them to make him two firework bombs for wedding, which was done. They identified charred pieces. The case was adjourned to the 25th instant, bail being refused.

Sample Exhibition Opened.

DELHI, February 16.

The Hon'ble Mr. Haily, Chief Commissioner, opened the enemy trade and sample exhibition at the New Dufferin market this afternoon. Among those present were the Hon'ble Mr. H. Clark, Hon. Mr. C. E. Low, Mr. Curdie, President of the Punjab Chamber of Commerce. European business men and a number of Indians were also present. The exhibition has very greatly extended since it made its beginning in the Commerce and Industry Department, Calcutta. It now occupies over a thousand feet of stand space and contains most interesting and representative collection, mainly of Indian manufactures. Cawnpore and South India Mills have sent varied selections of their work and a good deal of space is devoted to glass-ware, aluminum, silks, paper and other commodities which have until the outbreak of war been imported in large quantities into India but which should, if the present collection of samples are any guide, be supplanted by indigenous manufactures. One arcade market is devoted to Delhi exhibits and though all have not been received, there is worthy selection of ivoryware, metalware, paints and colours, biscuits and aluminum utensils. The exhibition is in charge of Mr. P. R. Rice of the Customs Department and arrangements and decorations at the market have been supervised by the Punjab Chamber of Commerce through their Secretary Mr. Denning. After inspection of the exhibits, the Chief Commissioner declared the exhibition open in a few words but without

TELEGRAMS.

a speech. The exhibition remains here till the 24th instant and then proceeds to Lahore. Other centres to be visited are possibly Allahabad and Bombay provided adequate local arrangements are made.

Weather Report.

SIMLA, February 17th.

The disturbance in north-west India has disappeared and weather has been dry practically everywhere. Temperature is usually low in the north-west and high in the north-east India.

Forecast:—A few light falls in north-east India.

WAR NEWS

DELHI.

Ware Cable to the Viceroy.
Russo-German Struggles.

DELHI, February 16.

Following telegram has been received from the Secretary of state by H. E. the Viceroy dated the 15th February. German advance from northern corner of East Prussia has gained considerable momentum. German troops crossed Russian frontier and are endeavouring to strike at Kovna. No decision is reported as to the result, but further south in the neighbourhood of Lyck, in the German territory, Russians report German advance checked. Still further south on the north bank of the Vistula, Germans seem to have driven back recent Russian advance and to be fighting in east Serpitz in Poland which they have recently recaptured. Berlin rejoices greatly over their new move but while Russians are thus retiring again on the right flank and, drawing the German to regions where it is easier to deal them, are in the region of main objective, Carpathians obstinately holding their own, and have occupied some more fortified heights south of the Dukla Pass and repulsed yet another German attack on Koziomoka scene of the recent terrific struggle. On extreme left of Russian line, in Bukovina, the tide of battle sways backwards and forwards. Russians are now re-inforced. Cold there registered 20 degrees below zero Fahrenheit and terrible weather conditions add to the horrors of warfare but the enemy succumb easier than winter seasoned Serbian corps. Great difficulty is experienced in rescuing the wounded and thousands, once stricken down disappear altogether. French Communiqué records little beyond artillery duels. From the Caucasus it is reported that the Turks are now nearly all driven from Russian territory.

German Threat not Alarming.

German threat to sink British merchant vessels without warning has not caused alarm to shipowners and sailings are unaltered both before and after the 16th February when the blockade is supposed to commence.

American Note.

to Germany has created angry outburst in Germany. It is stated to have come as a bombshell to the German people and heated Press comment is made. Scandanavian comment is that Germany and America are faced with possibility of war. It is said Copenhagen shippers have had a hint from Berlin that Germans intend to set free the gigantic number of floating mines in the war zone.

A Communiqué.
Relief Funds.

DELHI, February 16.

A Press Communiqué states that the total amount received to the credit of the Central Fund of the Imperial India Relief Fund to end of January amounts to seventy lakhs, with the addition of the fourteen lakhs held at the credit of the Provincial Committees for relief of distress. Sums subscribed in the various Provinces and Native State agencies total one crore and forty lakhs, of which nearly two lakhs in Bombay and seven and half in Madras were subscribed direct to the Central Fund. Out of fourteen lakhs retained by the Provincial and State Committees the total amount expended is at present forty thousand rupees. Expenditure from the Central Fund amounts to about six lakhs of which one and half lakhs has been placed at the disposal of Surgeon General Babbie for extra comforts for the wounded. Heaviest eventual charge will be grants to widows and dependants of those killed in action and to those permanently disabled. These will tax resources to the full and the committee appeals to the generosity of the public to continue liberal support to the fund as long as war lasts.

STOP PRESS TELEGRAMS.

Field Marshall French's Bulletin.

Allies' Progress.

LONDON February 16.

Press Bureau to-night publishes Field Marshal French's first Biweekly bulletin. It affirms that since successes at La Basse there has been less activity. Nevertheless, further progress has been made and valuable point secured. There was no loss on the 13th Inst., and we consolidated the ground gained. Enemy's losses were severe. Enemy attacked in the Ypres region on the 14th inst. and took four trenches which we recovered by counter-attacks, we capturing prisoners. There has been elsewhere on the front increased artillery duelling. Our superiority was marked, direct hits being secured in several instances on the enemy's guns. Much damage was done to his defences. Our aeroplanes displayed their usual activity in spite of bad weather. One airman exploded a German ammunition wagon near La-Bassee.

అయోధ్యపరిపాలన విధానము సఫలమైనదనుటకు తగిన గొప్ప దృష్టాంతమును ప్రతిపాద నాధారమును మాకు లభించి యున్నది. మిమ్ము నొకసంఘముగ భావించి చెప్పినచో నుదా రమును సవిశ్వాసకరముగ నాంగ్ల ప్రభుత్వముక్రింద 21 సంవత్సర ముల కధిక కాలమునుండియు సంపూర్ణిగ లాభమును బడయగ లిగిలిచిన నాయమభవమువలన నేను సుతువగలను. తాలూకదా రులనితి కోచనీయుముగ నున్నదని కొందరు వ్యాజ్యముగ పలుకు పలుకుటలను నేను వినియుంటినిగాని మీస్థితి చాలదృఢపడినదని 21 సంవత్సరములనుండి నేను తెలిసికొన గలిగి యుంటిని. నేను వృద్ధిక్షయములొరెంటిని కనివినియుంటిని. భూస్వా ములగు ధనికులసంఘము లన్నిటిలోనను ప్రపంచారంభము నుండియు ఋణబాధ కలిగియే యున్నది. కొన్ని సంఘముల నార నారి చరిత్రకాలమందేదో యొకకాలముననభియోగముల వలన చాలబాధపడియుండిరి. ప్రతివేళమునను ప్రాచీననామ ములను జమీలనుగూడ నంతరించుచుండును. “కోర్టాఫ్ వార్షన్” కాననము మహాపకారియని కృతజ్ఞతతో స్మరింపఁ బడదగును. తాలూకదారుల కాననము, జమీలనిధారణకాన నము మున్నగు నితరకానముల కీకానము కేయగుచున్నది.

యను విషయమును గ్రహించి కాలక్రమమున వానితో నను
ముగ దీనినికూడ ప్రజలు గౌరవింపగలుగుదురు. ఆయోధ్యలో
నంతరించిన జమీన్దార్ చాల తక్కువగా నున్నది. తాలూకా
దారులను స్పష్టించిన యాంగ్లప్రభుత్వమువారి తాలూకా
దారులకు సౌఖ్యప్రదాతలుగూడలేరి. గత 20 సంవత్సర
ములలో నన్నియో మార్పులు గలిగినవి. శకము
మారుట యనునదియే నా మార్పు లన్నిటిలో నను
గూడ చాలదారుల మొదటి. ఈమార్పు మన కినుమరతయను
గోచరము కాకుండనే కలిగి మరలనన్నియో మార్పులను కలి
గించుటకుగూడ కారణమగుచున్నది. శకము మారుటవలన
విభాగభేదములు అత్యధిక భీతిగ్రహములను మనకగో
చరములగుచుండును. నాటివికాలమునగూడ నేను ఆయోధ్య
లో చాలనుజ్ఞులగు నామమున గడించిన సర్ జాను వుడు
బర్మ గారు. ఆయోధ్య కైటుకు ఏమనీయుడు వ్రాసినపీఠిక
వాక్యములలో స్వయము కల్పించినదిగనున్నదో అట్టిదెన్నెలు
గారు ఆయోధ్య న్యాయకాశ్రమమునకెవ్వారు వ్రాసినవాక్యభాగిన
ముత్తమగ్రంథమగుచున్నదో నేనెవ్వనినామమున మరువదగనో
అట్టి జే.ఆర్. రెయిను గారు మున్నగుమహానీయుల పాదాంతిక
మున నేనునడిచియుంటిని. వారందరను గతించిరి. ఎవరివలన
నేను ఆయోధ్య వేళసరింబంధమున నభివృద్ధి క్రమమున పాఠంపర్య
సాంప్రదాయమును గ్రహించగలిగితిని అట్టి సమర్థులును
ప్రాచీనులును తాలూకదారులు కూడ గతించిరి.
బలరాంధ్రాదు మహారాజు దిగ్విజయసింగుగారును మహమ్మదా
బాదురాజు సర్. ఏ. మీరాబ్దులా బహదూరుగారును ఆయో
ధ్యమహారాజుగారును నందరరాజు సర్ జంగుబహదూరుఖాను
గారును ఖజాగ్గానుబన సర్ శంకరబక్షసింగుగారును గూడ
కీర్తిశ్రేష్ఠులై. రాజధానిచరిత్ర నలంకరించిన నామములలో వీరి
నామములు సుప్రకాశములు వీరి విగ్రహము లనలోకనమందర
ములు. అట్టివారికొకరుగ నంతరించుచుండ వారి కుద్దయును
నాకు మరలభింబుట సంభవమనియే మనమప్పటికి తలచియుం
టిమి. కానివరకు ఆయోధ్య తాలూకదారులలోనినంతప్రతియు
నైశ్వర్యమున విద్యయునాధ్యాపకభివృద్ధి నొందియేయున్నది.
నేను కేవలము సత్కలభాషావేదనిమీరు తలచితిరేని 25 సం
వత్సరముల క్రితముననున్న తాలూకదారుల పట్టికను నేడున్న
తాలూకదారులపట్టికనుగూడ తిలకింపుడు. పాఠాంశాల్యములు
కానన నిర్వాణసభలు మున్నగువాని విషయమున నప్పటికేపు
టికి మాకుగల భావస్థితి నిగూడ గనునింపుడు
చరిత్రాత్మకమగు సీసాధమున మీచర్చలలో నాటికి నేటికిని
గల భేదమునుగూడ గమనింపుడు. నేనెన్నియో దృష్టాంతము
లను చూపగలను. మీరు చాల నభివృద్ధి నొందియున్నార
ఆయోధ్య రాజ్యము చాల నుచ్చదశయందున్నది. కనివారము
నాడు నేను మహమ్మదాబాదునకు పోవుచు 50 మైళ్ల దూర
ముగల నాదాని బండిమీద ప్రయాణముచేసితిని ఆదారిలో
నెక్కువగాములను 20 సంవత్సరముల క్రితము శిస్తు విధిం
చుటకొరకు ప్రతియకరమును నేను కొలిచియున్నాను. వానినినే
నిపుడుమరల చూడగ నే వాని పేరులను వానిచరిత్రలను నాకుస్మృ
రణమవచ్చినది. స్వల్పకాలముగ 20 సంవత్సరము కాలమున
గూడ నైహిక గుణభాషనములను వ్యవసాయక పదార్థముల
క్రయములను చాల పెరిగి యైహికాభివృద్ధి నధికముగ కలిగించి
నట్లు నేను తెలియగలిగితిని. కాననిట్టి యధార్థ విషయములకు
మీరంధ్రముగ నుండ బోకుడు మీ యనంతరము మీ స్థానమున
వరిపాలించు వానిగుర్చి సందియము నొందడము. మీ
మీ పాత్రతంత్రములను గూర్చి మీరు చాల పట్టుదల
గలిగియుండవలసని మీలో నొక్కడనుగ నేను నడివెదను.
అయినను మీరుబడసిన యువకులను మీరు మరవరాదు.
మీభూమ్యాధిభానులను కనికరమున నరయుడు. మీరిదివరకు
చేసికొనిన ప్రజోపకారకములగు కార్యములపట్ల ముందంబ
వేయకు. భావికామును గూర్చి పరికింపుగాని నిరంతర
మును ప్రాచీన విధానమునే యనుసరింపుడు. అది మీ కా
క్రమ మొనగిన భూధరములు. మీగౌరవ నైశ్వర్యముల కని
మూలాధారములు. మీలోమీరు వైరములు కల్పింపవలెనని
మీవికోర్క. లానయ్యప్రయత్నముల కన్నదును లాంకకుడు
మీపురులకు తైమవిద్య నేర్చుడని సర్ జాను ఉడుబర్మ గారు
మున్నగువారు మీకోసంగిన హితోపదేశమును మరువకుడు.
మిమ్ములవాయంతిని నేను మిమ్ములను గోరకొక యిదియే.
మీ గాల్వినపాత్ర కాల సాంకేతికమున కంతటికి ప్రమాదముగ
గుండునట్లును మాదిరిగను దీక్షిగను వెగడునట్లును దానినభివృద్ధి
నొందించుటలో వ్యయప్రయాసలను లెక్క చేయకుడు
దీక్షియందు నియోగించిన భవముకన్న మిగిలిన లాభ ప్రదము
యగుచుండునట్లు. నేను సాయంకాలమున మీరకు చాటు

పించిన పరమాత్మమను ప్రేమా నిదర్శనము నాతిధ్యమును
నేనెన్నటికిని మరువను. హిందూదేశోద్యమమునండి నేను,
ప్రాచ్యోద్యమమున నేనెన్నటికిని నానివాణ్ణి. ఆయోధ్య
యందును ఆయోధ్యా దిక్షియులయందును ఆయోధ్య తాలూక
దారులయందును గల ప్రేమ నిదర్శనముగాని స్థలాంతరవాస
ముగాని తగ్గింపకాలపు అని బర్మ గారు రువస్యసిందిరి. పిమ్మట
వారందరను బయస్కోర్పు విసోదమును చిత్రించిన పిమ్మట
సర్ హార్మర్పు బట్టుగారా రాత్రి బయలుదేరి వెళ్లిరి.
బ్రిటీషు విమానముల చురుకుదనము
లండను ఫిబ్రవరి 17:—నిన్న మధ్యాహ్నము 40 బ్రిటీషు
విమానములు ఆస్ట్రేలియా, జీబ్రాల్టర్, మిడిల్ కియూ, పట్టణము
లపై బాంబులు వేసినవి. ఆస్ట్రేలియా రేవులోనున్న జర్మను
ఫిరంగులమీద మిడిల్ కియూలోనున్న ఫిరంగులమీదను,
జీబ్రాల్టర్లోనున్న కట్టమీదను బాంబులు వేసిరి. ఇదివరకు
చేసిన నష్టమును హెచ్చుచేయుటకు యిట్లుచేసిరి. వైమాని
కుల ప్రయత్నములు ఫలించినవి.
క్రిందటిసారి కలిగిననష్టము.
లండను ఫిబ్రవరి 16:—మొన్న బ్రిటీషు విమానములు
పోయి బెల్జియముపై బాంబులు వేసినవృత్తి జెప్పినలను నిజవ
యందు యిట్లుచేసిరి. విస్తృతములలో సహనాశనమైనది.
జీబ్రాల్టర్ స్టేషనువద్దనున్న విద్యుచ్ఛక్తిని తరారుచేయు యిట్లు
పోయినది. బ్లాక్ బర్న్ బర్న్ వద్ద రైలులోడ్లు,
ఆస్ట్రేలియా వద్ద రైలు మార్గమును, సముద్రము
నుకలుపు వంతెనకూడ నాశనమైనది.
తిగిబాంబులు వేయుట
లండను ఫిబ్రవరి 17:—దొరతనమువారి ప్రకటన:—
జర్మనీవారి నేవలకు, యుద్ధసామగ్రిని తీసికొనిపోవు వాగనుల
మీదకూడ బాంబులు వేసిరి. జీబ్రాల్టర్లోనున్న బ్లాంకె
బర్న్ రేవు వెలుపలనున్న పడవలమీద, జీబ్రాల్టర్ రేవు బయట
నున్న ట్రాలరమీదకూడ బాంబులు వేసిరి. జర్మను విమాన
ములవచ్చి మనవిమానములను చూచుచు పనికి పరగముకలిగించ
కుండ 9 ఫ్రెంచి విమానములు మనకు సాహాయ్యము చేసినవి.
ఈయెనిమిది ఫ్రెంచివిమానములను ఫిబ్రవరిలోనున్న జర్మనీ
వారి విమానగృహముపై విసరితముగ బాంబులు వేసి, జర్మను
విమానములను బయటికిరాకుండ చేసినవి. యుద్ధమునకు సంబం
ధించిన స్థలములమీద బాంబులు వేయవలగనదనియు, జనులు
నివసించు ఇండ్లపై వేయరాదనియు ఉత్తరువుచేసితిమని నాకా
దకాధికారులు తెలుపుచున్నారు. వైమానికులైనను సాధ్యమై
నంతవరకు యుద్ధమునకు సంబంధించిన ప్రదేశములమీదనే
బాంబులను వేయుచున్నారు.
రంగూనులో అగ్ని యాపద
రంగూను ఫిబ్రవరి 16:—దీపపుడెక్కిపోలికలనున్న
నూనెముట్టుపడుట నేటియంతయును జరిగిన యగ్ని యాపదగిర
మునకు కారణము. తెల్లవారు ఝామున మరియొకచోటకూడ
నిప్పుముట్టుకొనినది. రాత్రినీబాగ్గ నిలవయున్న పాకలకునిప్పు
ముట్టుముడి నాలుగోపాకలు ధ్వంసమైనవి. 80 వేలవరకు
నష్టము కలిగినది.
పర్రాసు అధికారుల ప్రకటన.
ఫిబ్రవరి 16:—నెయింటు లోలోమును, బ్లాక్ బర్న్ కాలవ
కును మధ్యను నిన్న ఆంగ్లేయులు కందకములలో రెండుభాగ
ములను పోగొట్టుకొనిరి. దీనిని తిరిగి పో ఆంగ్లేయులు పట్టు
కొనిరి. పర్రాసు నైశ్వర్యమును నేనాముఖము నందంతటను
కాంతముగనున్నది. కాలబ్రతులు యుద్ధముజరిగినట్లులేదు. కాని
మనకు ఫిరంగులవలన కలిగిన ముఖ్యవిషయము ప్రవవడినది.
లండను ఫిబ్రవరి 17:—నిన్న రాత్రి ప్రకటించినది 16
వతారీఖు యుద్ధము నకును అను కూలముగానే జరిగినది, బెల్జి
యములో ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది. ఇంపెకురు దక్షిణ
మునయున్న కందకములను పట్టుకొనవలెనని జర్మనీవారు రెండు
కోశాలనుండి పోరాడుచున్నారు. కాని అవి యింకను బ్రిటీషు
వారిచేతిలోనే యున్నవి. ఆయిన్ ఎయినుల మధ్యకూడు
చున్న జర్మను సేనపై మన సేన ప్రత్యేక ఫిరంగులను కాల్చి
నది. పిమ్మటాంతముల మనసేన ముందుబోవల్సినది పిక్ లో
గుమారు 2 మైళ్ల పొడవుగల కందకములనువందలకొలదివర్మను
నైవికులను పట్టుకొనినవిగాను నెయింతు పరగకాలో నెర్దుకుకు
వాయవ్యదిక్కు మొదలుకొని బానెజారుమధ్య పదాతిసేన
యుద్ధముజరిగినది. ఫోర్ డీ పేరిన్, బోరిస్ లుమధ్యకూడ జరిగినది.
యుద్ధము మనకు అనుకూలముగ నే జరుగుచున్నది. పాంట
విమానముకు వాయవ్యదిక్కు మనసేనకొన్ని బ్లాకు హాను
లను పట్టుకొనినది.

రాత్రివేళ నావలప్రయాణము.
కలకత్తా ఫిబ్రవరి 16:—చుగ్గి నడిలో మట్ ప్రాయంటు
వద్దనుండి, సాగర్ వరకు దీపముల ఏర్పాటు జరిగినందున
రాత్రివేళల నావలప్రయాణము చేయరాదని ప్రకటించిన
ఉత్తరువురద్దు చేసిరి. వేసడినందున సముద్రమునకు పోవునా
వల మూతము రాత్రిపూట ప్రయాణముచేయుట నిర్బంధము
కాదు. చేయుట చేయకపోవుట ఓడనునడుపువాని యిష్టము.
ప్రతీసింగు శిక్షింపబడుట.
లాహోరు ఫిబ్రవరి 16:—సరిస్ సెక్టర్ మహాత్మ్యచేయు
తలంపుతో, కొట్టినందునకు, ప్రితీసింగు, భానుసింగులను విచా
రించుచున్న అంబల్లా నెషన్సు జడ్జిగారు అస్పీసరుల యభి
ప్రాయముతో నేకిభవించక, ప్రితీసింగుకు 10 సంవత్సర
ముల కఠినశిక్షయు భానుసింగుకు, 14 మాసముల కఠిన భు
దను విధించిరి.
ఇద్దరు సిక్కులు పట్టుకొనబడుట.
లాహోరు ఫిబ్రవరి 16:—పీరిట్ నుండి యాక్రింది
సంగతులను వ్రాయుచున్నది:—మిక్కిలి అనుమానముమీద,
అదివారము సాయంకాలము అమృత్ సర్ము క్లబ్బువద్ద మరి
యిద్దరు సిక్కులు పట్టుకొనబడిరి. వీరిలో నొకడు ట్రా
యండెను. దట్టించిన పిస్తాళ్లు వీరి దగ్గర దొరకినవి.
డాక్టరు ఫార్మియరు డాల్బుసుగారి
యువ న్యాయము
నోటిమాటలను కంటితో గ్రహించుట.
లాహోరు ఫిబ్రవరి 16:—సోమవారమునాడు ప్రభు
త్వమువారి కళాశాలలో ధ్వంసనిర్మాణమును గూర్చియుప
న్యసించుచు నోటితోపలుకుమాటలను పొడుపాటలను కంటి
తో గ్రహించు సాధనమును కనిపెట్టెను. దానివలన ఘోషాస్ప
త్తు. అదిచేయుపనిగూడ చూపిరి. అదియొక అర్థము. ధ్వంస
భేదమునుబట్టి దానిపై చలనము లేర్పడుచుండును. బృహ్మ
చెవుడు గలనాడు గూడ దీనిమూలమున మాటలను పొటలను
గూడ వివగలడు. గుడ్డివాండ్రు చెవులతో చదువుట కిదివరకు
అవటోపోసను యంత్రము కనుకొనబడినది. ఈపోస్టోస్కా
పు చెవిటివాండ్రు కనులతో వినుట కేర్పరపబడినది. డా
ల్బుసుగారు దీనిని కొద్దికోశాలుచూపు మైనది. దీనిని అపారం
గముగ పరిదర్శించుట కిదియే మొదటిసారి.
మాదిరిప్రదర్శన ప్రారంభము
ఫిల్లి ఫిబ్రవరి 16:—నేటి మధ్యాహ్నము క్రొత్త డక్షిణ
బాజారులో గా. హెయిలీ గారు (ఫీల్డర్ కమిషనరు) శత్రువులు
అన్యుకమునకుపంపు సరుకులమీదిని నివలచేయబడిన వస్తువు
లను ప్రదర్శించిరి. చాలమంది వచ్చియుండిరి. మొదటనిది కల
కత్తాలో పరిక్రామిక కాఖనాక్షిణల నారంభించి చాలవ్యాప్తి
నొందినది. 1000 అంగుల ప్రదేశమున స్వదేశస్థులములగు
పదార్థములు ప్రదర్శింపబడినవి. కానూరు, సౌత్ డియను
యంత్ర కాలలవారు చాల సరుకులను పరిపిరి
గాజుపనులు, పట్టుబట్టులు, అల్పాయినును సరుకులు కాగిత
ములు మున్నగు సామగ్రిలు ప్రదర్శింపబడినవి. యుద్ధారంభ
మువరకును శత్రువులు పంపుచున్న వస్తువులన్నియు నీకేళమున
చేయబడి చూపబడినవి. ఈమాదిరిలు నచ్చినచో ముందిని స్వ
తేళమున నిర్మింపబడును. ఫిల్లినుండి రావలసిన వన్నియును
రాలేదు. వచ్చినవరకు దంతపు పనులు లోహపుపనులు రం
గులు, బిస్కెరులు అల్పాయినును వస్తువులు మున్నగునవి
వచ్చినవి. ఈప్రదర్శన మిచట 24 వ తేదీవరకును జరుపబడును
పిమ్మట లాహోరులో జరుపబడును. పిమ్మట అలహాబాదు
నకు బాంబాయికిని గూడ వెళ్లవచ్చును.
బందిపోటుదొంగలను పట్టుకొనుట.
కలకత్తా ఫిబ్రవరి 16:—మాదరిపురములో ఆరుగురు
బంగాలియువకులు పట్టుకొనబడిరి. వీరికి ప్రత్యేకచంద్రదాను
నాయకుడు. ఇతనిది కలకత్తా నివాసము. ఆయోధ్యానము
కందవిచారణకువచ్చిన నేనులోనితడు ముద్దాయి మాదరిపుర
ములో నొకయిల్లు దోచుకొనబడునని పోలీసువారికి ముందుగ
తెలియవచ్చు దొంగలనుపట్టుకొనుడకై కనిపెట్టుకొనియుండిరి
తరువాత దొంగలు వచ్చి పోలీసువారు పట్టుకొనుటకు యత్నిం
చగా కొంచెము నిరోధము కలిగించిరి కాని లాంగిపోయిరి
వీరితోనున్న ఊరి యిద్దరు తప్పించుకొనిరి

కోర్టు వ్యవహారములు

మదరాసు ప్రెకోర్టు

నూతన న్యాయ మూర్తిగారు.

నూతనముగ నేమింపబడిన న్యాయమూర్తి ట్రాటర్ గారు నిన్నటినినము తొలిసారి ప్రవేశించిరి. వీరు గొప్పభ్యాపి గడించిన వారు; ఉదారస్వభావముగలవారు. న్యాయవాదు లెల్లరు వీరికి స్వాగతముగా మన్నన జూపిరి.

నియామకములు.

రెండవ అప్పిల్ ట్ లు రిజస్ట్రార్ గారనండిన ఎస్. జి. హెక్ నెక్ గారు మొదటి అప్పిల్ ట్ లు రిజస్ట్రార్ గారు, క్రాక్ డర్ గు గను నేమింపబడిరి; వక్త్రులు సి. కె. మహదేవయ్యగారు హెక్ నెక్ గారి స్థానమున రెండవ అప్పిల్ ట్ లు రిజస్ట్రార్ గారు నేమింప బడిరి. ఈవియమగూడ న్యాయవాదులకును, తదితరు లకును సంతృప్తికరముగ నున్నవని తెలియజేయబడినది.

[న్యాయమూర్తి: కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు].

ఇండియన్ బంకువారు: ప్రతి.

శివగిరి జమీందారినేగారు.

క్రికేషన్ లైన శివగిరి జమీందారుగారు ఇండియన్ బంకు లో తాముంచిన మొత్తమునకు నెక్కువక రహస్యము రూ. 75000 లక్షలకు 1912-వ-వంపు ప్రకారము 7-వ తారీఖునకు పూర్వము బంకువారివద్ద ఉన్నట్లుగా నిలిచియు, ఆ మొత్తమున కాజమీందారుగారు ప్రామిసివోటు ప్రాసీయిచ్చి, కొంత సాత్తు నెక్కువరిచిరనియు, మరియు బంకువారికి స్పెషలు సవరు ప్రాసీయిచ్చిరనియు, అందుమీద జమీందారుగారి మీద క్రొత్తక లెక్క (ప్రోటింగు లెక్క) ప్రాయబడెననియు, 1914-వ సం॥ జనవరి నెల 1-వ తారీఖున జమీందారుగారు గతిని చిరనియు, కాబట్టి ఇప్పుడు దా(శివగిరి) ఎట్లేను తమస్వాధీన మున నుంచుకొనియు, జమీందారుగారు తమకు చెందిన డబలనెన 24870 రూపాయల విల్లరను ముక్కు చెల్లించవలెనని యు బంకువారు జమీందారికి గారీమీద దావా తెచ్చిరి. జమీందారిగారు దావాను ఆక్షేపించి కారణములను వివర పరచి "మదరాసు ఇన్ ఫార్మర్ లిట్ ఎట్టేబుల్స్" ప్రకారము ఆ ఎట్టేబులమీద బంకువారికి హక్కులేదని వాదించిరి. నిన్నటి దినము విచారణ జరిగి సారాంశములు నిర్ణయింపబడినవి.

[న్యాయమూర్తి: ఎయిలింగు గారు.]

పైక్కుదొరగారు విధించిన శిక్ష రద్దగుట.

చెంగల్పట్టు జిల్లాలో శివరమునందు పోలీసు స్టాబ్లీమీద నుండగా, తనకు ఖర్చుకు వెకము కావలసియున్నదని కాక్ పై బిలు మురుగేత నాయుడు వెండి మొల ప్రాటిని తనయొద్ద నిప్పించుకొనెనని యొక దానిమీద తిరుపత్తూరు జాయింటు మేజిస్ట్రేటు (పైక్కుగారి) కోర్టులో దావా తెచ్చెను. ముద్రయి ఆ ప్రాటిని 1912-వ సం॥ మే నెలలో ఉచ్చుకొనెనట. 1914 వ సం॥ జూన్ నెల 21 వ తారీఖున దావా తేబడి, జూలై 30 వ తారీఖున ముద్రయి అరెస్టు కాబడినది. విచారణ జరుగగా, సాక్షులను విచారించునది త్రము, వక్త్రులను నేమించుకొనుటకును ముద్రయి వాయిదా కోరెనది. ఆగస్టు 11-వ తేదికి వాయిదా వేయబడినది. వెంటనే ముద్రయి సాక్షుల వాక్కులముల నకళ్లు కోరుచు దరఖాస్తు పెట్టుకొనెను. క్లకాసి, నకళ్లిచ్చుటకు ఆ వాయిదానుడే యుత్తరువాయెను. నకళ్లు తనకు చేరలేదనియు, తనపక్షమున సాక్షులు విచారించవలెనని యున్నారని యు నిత్యుడి సందర్భములను వివరించి ఆ వాయిదానాడు ముద్రయి మరల వాయిదాకోరగా, పైక్కు గారు వాయిదా నియ్యక నిరాకరించి, ముద్రయికి ముప్పది రూపాయలు జరిమానా విధించిరి. అందుమీద ప్రెకోర్టుకు క్రిమినల్ రివిజ్ కేసుకు పైట్టుకొనబడి, విచారణ వియమున జరిగిన యన్యాయము, చెంగల్పట్టు జిల్లాలో జరిగిన నేరమును విచారించుటకు తిరుపత్తూరు మేజిస్ట్రేటుగారికి అధికారము లేకుండుట మున్నగు విషయములు వివరింపబడినందు మీద, న్యాయమూర్తిగారు విచారణకము న్యాయముకాదని యంగికరించి, శిక్షను రద్దుపరచి పునర్విచారణ కుత్తరు వొసగిరి.

[న్యాయ మూర్తి: స్పెక్ సరు, శేవగిరి ఆయ్యరుగారు.]

కడచిన నవంబరు నెలలో మక్కు అను వానిని చంపి నందులకని ఎం. గాంధీ, సుబ్బమి నాయర్, మేననాయర్ అను ముక్కురి ఉరిశిక్షకు, మక్కు అను గాయములు కలిగించినందుల కని తంబియను వానికి రెండు నెలలు కఠిన ఖయిరు శిక్షను

విధించుచు దక్షిణ మలబారు సెషన్ జడ్జిగా కొనగిన తీర్పు మీద ప్రెకోర్టుకు అప్పిలు చేసికొనబడి, ముద్రయి ఖాని చేసిన యుద్దేశము రూడిగ నేర్పడలేదనియు, ఫిర్యాదుపక్షము సాత్తుమునందు లోనములు గలవనియు వివర పరచ బడినందు మీద, న్యాయమూర్తి శిక్షను రద్దుచేసిరి.

విగ్నాను పోలీసుకోర్టు

మోస నేరము:- మోసముగొడుగుల మర్క్ అండ్ సేమూర్ కంపెనీలో కొంతమంది ముక్కులను మోసమునందుకంపెనీ యిట గాగర్ గుక్కుమర్క్ గారు తన చేతికిచ్చిన (కొన్ని తాలూకు) ప్రాప్తము 746 సాత్తుమునుగొనించి జనవరి నెలారంభమునపారి పోయెను. మర్క్ గారు వానిమీద వారంటు ప్రట్టింపెను. తుదకు వాడిటీనల్ పోలీసుచివావల్లలో నత్తెస్తు కాబడి యిచ్చటికి పిలుచు కొని రాబడినది. నిన్న మేజిస్ట్రేటు గారియొద్ద విచారణకు రాగా, నీతినిమీద నింక నిట్టిదావాలు బయటి జిల్లాలలోగూడ నుండుటవలన వీరి విషయమున పోలీసు కమిషనరుగారి విచారణను, రిపోర్టును మున్నందు కోరి అంతవరకే కోర్టు విచారణ నాపి యంచవలెనని మర్క్ గారు కోరిరి. ముద్రయి పక్షమున వక్త్రులుగా దీని నాక్షేపించిరిగాని, మేజిస్ట్రేటుగారు తుదకా యాక్షేపణను నిరాకరించి కమిషనరుగారి రిపోర్టుకోరి యది వచ్చువఱకు తమ విచారణ నాపియుంచిరి. ముద్రయిని జామీను మీద వదలుటకు ప్రార్థించ బడెను గాని, మేజిస్ట్రేటు గారు ప్రార్థనను గూడ నిరాకరించిరి.

మునగాల బహుమాన వ్యాసము.

I
1914

చెన్నపురి రాజధానికి సామాన్యముగను పితాపురము జమీందారికి ప్రత్యేకముగను సంబంధించిన వరిపంట, దాని నభివృద్ధి నొందించు విధానము.

ఈరాజధానిలో పండింపబడు పంటలలో వరిపంట ముఖ్యపంటగానున్నది. ఈపంటవలన రాజధాని ప్రజల కధికోపయోగమును భోజన పదార్థము లభించుచున్నది. ఈ పంట పండించుట నుకరమగుటవలనను ఇతర పంటలలో చాల వాని కన్న నీవరిపంట పండుటయందు ప్రజలకు నిశ్చయమును ఫలితమునుగూడ కధిముగ నుండుటచే వ్యవసాయకు లుత్సాహముతో నీవంటను పండించెదరు. మరియు తమకున్న భూమిలో సాధ్యమైనంత యధికభాగమున వరిపంటనే పండించుటకు వారు నిరంతరము నాశుతరతో నుండును.

ఈరాజధానిలో ప్రతినాలునూ సాగు చేయబడుచున్న 850 లక్షల యకరముల భూమిలోను 100 లక్షల యకరముల భూమిలో వరిపంట పండింపబడుచున్నది. తూర్పు సముద్ర తీరమున కాలవల సదుపాయమునుగల భూములనున్న డెల్టా ప్రదేశములలోను మలబారు దక్షిణకన్నడము జిల్లాలలోను వరిపంట విరివిగ పండింపబడుచున్నది. ఈ కడపటి రెండుజిల్లాలలోను వర్ష మెప్పుడును సమృద్ధిగ కురియును గాన నచట కాల్వలు మున్నగు మానవ నిర్మితములగు సదుపాయము లంతగా ననవరములేదు. రాజధానిలో నితర ప్రదేశములలోగూడ వరి పండింపబడు చున్నదిగాని మొత్తము మీద పట్టిమగు నీటి యాధారముమీదనే పనులు జరుపబడుచుండును.

సర్వభేదములు.

వరి మొక్క పెరుగుటలోను ఉష్ణ తమిలోను, ఆకారము రంగు బరువు గింజు యేర్పాటు మున్నగువానిలోను భేదములుగలవు. కాన ననేకములగు రకము లేర్పడియున్నవి. నువము వానిని తెలిసికొనటకు కొన్ని విధముల నిర్ధారణ చేయవచ్చును.

వేరువేరు రకముల వరివంతెను రెండు ప్రధానభాగములుగ చెప్పవచ్చును. మెరకపంట, పల్లపుపంట, యనగని ప్రధానభాగములు. మరికొన్ని రకములు కూడగలవు. మెరక పంటకు నీటియాధార మక్కులేదు. పల్లపుగింజులకు కావలసినంత తేమతోడనే పెట్టబడిగూడ పండును. ఈ పంటలు రాజధానిలోని ఆయాజిల్లాల మెరకభూములలోను పల్లపును సముద్ర తీరమునందలి కొండ చరియలలోను పండింపబడును. మెరక పంటకే రెగడిపంటలను వేరుకూడ గలవు. వీనికి వర్షాధారమే విస్తారముగ నుండవలయును. వరి విత్తనములలోని వేరువేరు రకములు పల్లపు పంటలోనే యుండును. మొదట నవ్వియొక పొలమున నావమడిగ పోయబడి పిమ్మట పంటభూమిలో నూడ్చబడును.

శీఘ్రముగ పండునవియు నాలస్యముగ పండు నవియు నను భేదములుకూడ పంట పండుటకు కలతలు కాలభేదమును బట్టి యేర్పరు పబడినవి. 4 1/2 నెలలలోగాని నంతకు తక్కువ కాలమునగాని పండుపంటలు పునానపంటలనియు నంతకెక్కువ కాలము పట్టుపంటలు పెద్దకరిపంటలనియును పిలువబడును.

మొక్కబలముగ పెరుగుట, బలహీనముగ నుండుట, నీరు తక్కువైన నెక్కువైన నోర్వగలుగుట కృషివయోగించుట కంటబలపర్పాటు కంటబలలో గింజకట్టు మున్నగు స్వభావములందుగూడ వేరువేరు రకములు భిన్నముగ నుండును. వీనిని బట్టియే పంటవపయోక్తములగు రకములను నిర్ధారణ చేయుదురు.

గింజల కొలతను, ఆకృతినిబట్టి మరకభాగము మధ్య రకము, సన్న భాగమునని భాగములు రివిధములుగ భాగింపబడి యున్నవి. వరిమండ్లు లేకుండనుండుట గింజబరువుగ బొద్దు నుండుట, రంగుపకటదిగుబడి మున్నగువానిని బట్టి యాయా రకముల నుంచి చెడ్డలు నిరూపింపబడును.

భూసారము.

దుబ్బులులేని బంకమట్టి ప్రదేశములు మెరకపంటలకు నుపయుక్తములు, కొన్ని కొన్ని ప్రాంతములలో శేలికభూసారముగల చోట్లగూడ మెరకపంటలు పండింపబడు చున్నవి. కృష్ణజిల్లాలో నిడదవోలు ప్రాంతముననున్న ఒండుమట్టి బంక భూములలో ప్రత్యేకమైన పంటలపండునని వేరుగలదు.

పల్లపుపంటలగూడ నొండు మట్టిబంకభూములలో భాగుగ నుండును గాని నీటిసహజపాయ మున్నచోట్ల నన్ని భూసారములలోను గూడ నుంచిపంటలే పండును.

ముక్కుపులు.

తొలకరిలోనే సాధారణముగ పెట్టవైరులకు నితరములు పల్లబడును. పల్లపువైరుల మాత్రము రాజధానిలో వేరు వేత భాగములలో కొంత భేదముకలదు.

ఉత్తరసర్కారులలో మొదటి పంటకు (సార్వాయి) జ్యాయు జ్యాలై నెలలలో నారుపోయబడును. జ్యాలై అగస్త్య నెలలలో నూడ్చుట జరుగును. పునాసలను వేరుపంటలను గూడ పండించబడును. మెక్కు భాగములలో సార్వాలై మొదటి పంటగా పండింపబడును. రెండవపంట (దార్వాయి) డెల్టా ప్రాంతములలో మాత్రమే పండింపబడును. ఈపంటకు డిశంబరు నెలకడపరినిగ్గాని జనవరి నెలలో గాని నారుపోయబడును. నవ్వియొక నెలకు నూడ్చుట జరుపబడును. ఈ కార్తిలో పునాసలమాత్రమే పండింపబడును.

తంజావూరు జిల్లాలో మొదటిపంటకు పునాసలు (వీని నచట కారులందురు) జ్యాయు నెలలో నారుపోయబడును. అగస్త్య నెలలోను నెలలలో కొంతమంది ను. పెద్దవరులు (సాంపాలేక పితునము) జ్యాలై అగస్త్య నెలలలో కొంతమంది జరుగును. రెండుపంటలు పండుభూములలో మొదటిపంట పునాసలు కొంతమందిగానే రెండవపంటకు అట్టిబరు నవంబరు నెలలలో నారుపోయబడును. జనవరి ఫి బ్రవరి నెలలలో కొంతమంది జరుగును. పిమ్మట మూడవపంటగూడ పండించ బడెను. దక్షిణభాగమున నితర జిల్లాలలో చాలవరకు పల్లపు పంటలు ఇంచుమించుగ నీ కార్తెలలోనే పండింపబడును.

పల్లపు సముద్రతీరమున పల్లపు వరి భూములు మాత్రమే విధములుగ నున్నవి. ఎత్తైన భూములు సమభూములు పల్లపు భూములు మొదటి తరిగతి భూములలో మాత్రమే రెండు పంటలు పండును. తక్కినవానిలో నొక్క పంట మాత్రమే పండును.

వరి పంటకు నారుపోయుట, నూడ్చుట మున్నగు పనులు సరిగ నాయాకాలములోనే జరుగుట చాల ముఖ్యము. ఉత్తర సర్కారులలో ముఖ్యముగ నారుపోయబడును నూడ్చుటయును సకాలమున జరుగుటలో నేమాత్ర మాలస్యమైనను పంట చాల తక్కిపోవును. మొక్క సరిగ పెరుగక పోవుట పురుగు పట్టుట మొదలగు చెడుగులు తలపడుగును. ఒక కార్తెలో పండుపంటల సాధారణముగ నవ్వియొక కార్తెలో పండవు. అన్ని కార్తెలలోను పండునని కొన్నిగలవు. గోదావరి డెల్టా ప్రాంతములలో గరిక సన్నవరి. సార్వ దార్వాయిపంటలు రెండు కార్తెలలోను గూడ పండును.

ఒకదాని వెనుక నెకటిగను కలగలుపుగను

పండింపబడు పంటలు

పల్లపు పంటలు త్ర తి సా లు న నొక్క పాల ము న నీ పండింప బడును గాని కో యం యు త్తూ ర జిల్లాలోను ఇతర జిల్లాలలోను కొన్ని భాగములలో భూమిలో చాగుగా నీరు పెట్టిబడిన పిమ్మట తొటపంటలు వరిపంటలు నొకదాని వెనుక నొకటి పండింపబడుచుండును. పనుపు తొటలు తమలసామలతోటలు చెరవతోటలు అరటితోటలు మున్నగు వరిపొలములలోనే వేయబడుచుండును. ఒకవరు చత్వరములోనే మంపంకొసినవెనుక పన్నగింజలు పండింపబడును. నీటివసతి కాగుగానున్నచో విరుముని సారి పెండక పంట వరిగాని నువ్వుగాని రాగిగాని పండించెదరు.

వృత్తాంత లేఖలు.

జ్యోతి నా ర్థలు.

జమాబంది.

(స్వయం విలేఖకుడు)

ఈ సంవత్సరము కలెక్టరువారు ఆదవాని హాసు చేసి తాలూకాలో జమాబంది చేయవలెనని ప్రకటించి కలెక్టరువారి జమాబంది సిబ్బందిచేతయు ఆదవాని తాలూకాలో నుండి అక్కడి లెక్కలను తనిఖీ చేయవలెననియు, కలెక్టరు వారికి ను యిచ్చుటనే యిచ్చారు.

ప్రవేశము.

నిన్నటి నిజము ఈ యూర్పిప్రజలు తమతమ యిండ్లలో చేరుటకు వచ్చిన సంగతి తెలుసు. జనలసంతోషమునకును తక్కువల నుభయమునకును మేనయే యుండదు. బాగోహులు, వైశ్యులు మహాత్ములను ఊరిలో ప్రవేశించినారు. తన తిరుగు పాద్యమిసాగు ముహూర్తము వెట్టుకొని యున్నారు. ఇక వెన్నటికిని తక్కువ వాడైన కలంకకుడుగాకయని దేవుడు ఆశీర్వాదించుగాక.

మనస్సుపరమంజరము.

జులై నెలము పేగుంటు నలన ఈ పరమంజరము తాలూకా లెక్కలుగా ముద్రాపడియుండెను. ఈ 15-వ తేది నుండి మనస్సుపరమంజరము వార్తాపత్రికలు వచ్చుచుండ గలవు.

వైద్యుని నా ర్థలు.

(స్వయం విలేఖకుని యొద్దనుండి.)

తీరు నా ర్థ.

కలెక్టరువారి 15-వ మునిసిపాలిటీవారి ధర్మము ఈ తూరి తిరునాళ్లకు వచ్చుచేతులకు సాకాశము అరికాల్లు గానములపాటు గావలసి వచ్చినది. ఎందువల్లనగా రెండు సంవత్సరములుగా వాగులేచిపోయి తిరునాళ్లకు సరిగావలసి చేయుటకు తెచ్చిపోయినందువలన నని తెలిసికొందుగాక.

ప్రసంగపాస్వామి.

తల్లిగారు చేయవలసిన మామూలుగా రంగనాయకుల కళ్యాణమునాడు, కృషింహస్వామి వచ్చుట వాడుక. ఈసంవత్సరము నిలిచిపోవునట.

వ్యాపారపు వివృతాంధ్ర.

దొంగ గంగాధరపుకావదుల దెలియనివా రుండరు. వాడు బాగులలోని యింట్లో నుండియు దొంగిలించి భక్తులకును దొంగలకును కష్టము కాక రావేత్సరము మొదలగు పావుల నుండి తెచ్చితిమని ఎప్పుడవలె విక్రయించుచున్నారు. కాన మోసదోరి బాదులతో కొని మిగతను బీదల యుపయోగము నుమిత్తము ఖర్చుచేయవలెననిగాక.

కవరాత్రి.

కొందరు ఉపవాసములవలన త్రవ్వకపులతోను తల తిరుగుటలతోను కొందరు కర్మమనోహరులతోను మరకొందరు దొంగయోధవములతోను నడచిరి. భిక్షాగ్రాహకులతో కొందరు చిట్టాటలతోను బహు కొద్దిమంది ఇతర జాదములనుకల వాడతోను జాగరము నెరవేర్చుకొనిరి. ఎక్కడనైనా పురాణముగాని పాఠశాలగాని కనుపడలేదు.

జనకభక్తుడు, అరసిల్లి.

మహానది 150 నాటియను వెలగల నగలు ధరించు కొనికొంటుంటింటింటి విన్నగాండ్రవలె యాచించి జీవము చేయించుచున్నాడు. ఇదివఱకుగా చేవాలయమున బీదజనులకై యుంచిన దేశాంత ప్రసాదమును దిట్టముగా తినుచున్నారు. ఇక్కడవలెవాని లెక్కలేమిగాని మాయూరివారి కాశ్వర్యము గాదు.

దొంగతనములు.

రెండుమాసములలో చిల్లర దొంగతనములు రంగు చచ్చుచి. పట్టణమున దేవినాథుల రెండు ఇండ్లకు కన్నములు నడిచి పైకయింట్లో నుండియు ఉప్పుపప్పుల దొంగిలించిరి. పోలీసువారు బాధిత్రి కఠింప కొరుచున్నారు.

చిరుమిద్యుగావు నా ర్థలు.

(మామిడిఖను యొద్దనుండి)

మ్యానిసిపాలిటీ.

భీమునిగొట్టము ఫిబ్రవరి 15-వ బుధవారము చెన్నయ్య (తెల్లగావ) నుండి నలుజిస్ట్రాటు ఇక వెన్నెక్కరు ఎవ్వ.

జాబులు.

I

క్రొత్త తెనుగు.

అయ్యో, "అధునికాంధ్ర"వాడులగు రావుసాహెబు గిడుగు రామమూర్తిగారు, గ్రాంథికభాషావాదులు గ్రామ్యము లని నిషేధించిన కొన్ని కాబ్యూరూపములు పూర్వకపులచే బ్రయోగింపబడియున్నవని ఋజువుపఱచి పండితులనొప్పించి వారి వలన నొప్పవలకాగితములు సంపాదించుటకై కొన్ని వ్రాత పుస్తకముల వెంటదీసికొని యాయాపట్టణములకుఁ బోవుచు న్నారు. తమ వాదమును సాపించుట కిదివరలో వీరవలించిన బహిరంగోపవ్యాసమార్గము వదలి, సర్వకళా కాలాధికారులు మార్గనారాయణ పంతులుగారును గవర్న మెంటువారిచే కాన్సిల్లుగా నియమితులయిరి. ఈ స్థానములకై పోరులలో చాల మంది ప్రయత్నములుచేసిరి. కాని నెట్లులో వీ రిద్దరికీతలు మాత్రమే కనుపించినవి. ఇంతమాత్రమైన వారు నిరుత్సాహముగాక యింకను రానున్న కాలీలకై ప్రయత్నములుచేసి గవర్న మెంటువా రొసంగిన స్థానికాధికారము ఫలస్మృతిమనకు తెచ్చెదరుగాక!

విజ్ఞాపన.

మునిసిపాలిటీ నుము గోవిందరాజులు నాయకులు గారు లెక్కరికి బడలాయించుచుండెనుట పురవాసులు మిక్కిలి విచారించుచున్నారు. వీరు పశ్చిమదేశములైనను మాపున మం దెంతయో అభిమానముగలవారలై పురాభివృద్ధిని గోరి కొన్నిలరుగా పాటుపడుటకుకూడ నంగీకరించి, తమ యభిప్రాయమును కలెక్టరుగారికి తెలియఁజేసి, సమయమునకై యెదురు చూచుచుండగా, ఇంతలో ట్రాన్స్ ఫరు అయినది. వీ కీపునము నకువచ్చి కొద్దికాలమయినను ఎన్నియో మార్పులుకలిగించి, యింక నెన్నియో లింగింపజేసిరి. కాని పురవాసుల యభిప్రాయమును అయిన యేమిచేయలెనని వీరిని సత్కరించుటకై చిలకా సంజీవరావు నాయకులుగారు నాడుగ నుడిగములలో నొక వింధుచేయుదునని వినుచున్నారు.

మ్యానిసిపల్ పాఠశాలలు

మ్యానిసిపల్ వారికి నాడుగు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలున్నవి. అందు మొన్నటి ప్రపంచపాఠశాలా మందిరముతో రెండుమూలకల మత్రమే తగిన నికేతము లున్నవి. మూడవ దొకటి తయారకానున్నది. నాల్గవదగు మహమ్మదకొమ్మూలు మాత్రము తగిన మందిరము లేక! పీఠంబాలో బహుశోచనీయస్థితి యందున్నది. ఆస్కూలునకు కూడ తగిన నికేతన మేర్పఱచుటకు మ్యానిసిపల్ వారి కవకాశము లేనట్లుకనిసింపచున్నది. గవర్న మెంటువారు ఇక్కడి సిద్ధామందిరములకై యిదిజతలే ఎన్నిమిదో రూపాయలకురకు ఇచ్చియుండిరి. ఇంకను వారివలన సామ్య నశింపించుట భావ్యము గా నుండదు. తెల్లిగ్రాపు అధీనునకు ప్రక్కగాను ప్రస్తుతపు స్కూలునకు సమీపముగాను నున్న తమగృహమును మహమ్మదు ఖాదరుసాహెబుగారు బహుమానముగా నిచ్చివో, స్వతఃతయేలగు మహమ్మదీయ చాతురకు సాహెబుగారు కార్యోపకారము చేసిన వారగుదురు. ఈ గృహమునే విద్యాధికారులు తగిన మందిరముగా నిర్ధారము చేసిరి. రెండో మూడోరూపాయల యద్దెకై సాహెబుగారు రాసింపువారు కాదు. కనుక నలువది యెబదిరూపాయలమర్మత్తు చేయించి లేదా మరమ్మత్తు ఖర్చులు మ్యానిసిపల్ వారివలన పుచ్చుకొని, ఈ యుపకారమును సాహెబుగారు చేయుదురుగాక! అవకాశము దొరకినది. కావున ఈ సమయమును కృపా చేయక, రెండుమాడు వందల రూపాయల ఖరీదుగల యాగృహమును సాహెబుగారు దానముగా నొసంగి, పురవాసులచే కీర్తి వడయుదురుగాక!

బాలికా పాఠశాల

స్థితితులనవ్రాయవో చాలగ్రంథమున్నది. పురవాసులకును, విద్యాధికారులకును, స్కూలు మేధురులకును ఈపాఠశాలయందోషవిధమును శ్రద్ధయించుట మిక్కిలిశోచనీయము. దీనికై మ్యానిసిపల్ వైరుమనుగారు, బలభద్రుని చెన్నయ్యకృష్ణి గాడు, శేతుమల్ల సీతారామస్వామి పంతులుగారు, పునలూరి మల్లికార్జునరావుపంతులుగారు మొదలగువారు కొంచెమాత్రమ తీసికొని, పాఠశాల యభివృద్ధిలోనికి వచ్చుమార్గము తెలిసికొని పాటుపడినవో, కార్యకారిగాక మానరు. శ్రీవిద్యాభిమానులగు వీరకార్యమున కాయత్తులై పాఠశాలను తమస్థితికి దెచ్చెదరుగాక!

క్రొత్త తెనుగును పేరుతో బయలుదేరిన భాషాభాసము పనికిరాదని తిర్మానించినపిదప నీగూఢమార్గము నవలంబించుటకు గారణ మునామము.

సత్కవిప్రయోగములు ప్రమాణములు కావనట కెన్నఱికి నధికారములేదు. ఎవ్వరు ననియుండలేదు. కాని, తాము సాధింపదలచినయాపములు లేఖకప్రమాదపనితెములకాక కవి ప్రయుక్తములేయనియు, నాక పులు ప్రామాణికముగా గ్రహింపదగినవారనియు ఋజువుపఱచవలసిన భారము రామమూర్తిగారియందున్నది. ఆభారము నిర్వహించుకొనుట కా నూపములను, వానికి గల ప్రమాణములను, పుస్తక రూపమునఁ గాని పత్రికా మూలమునఁ గాని ప్రకటించి, యా ప్రమాణముల బలా బలములు చెప్పించుట కాంధ్రలోకమున కవకాశ మిచ్చుట యొక్కచే సరళమయిన మార్గమని నా యభిప్రాయము. అప్పుకవి తప్పలన్న రూపము లాభ్యులని చెప్పిన కూచిమంచి తమ్ముకవియు, శాల వ్యాకరణము నిషేధించినరూపము ప్రసాదించిన ప్రాథవ్యాకరణకర్తయు నీమార్గముననే పోయిరిగాని గ్రంథములుచంకఁ దెట్టుకొని యూరూగఁ దిరుగలేదు. ముద్రణయంతయును, మార్తాపత్రికలు, తప్పలూగల యాదినములతో గామమూర్తి గారి మారుచా, నేలపట్టుకలెదో?

ఇంకొకమాట. కావ్యములు మాత్రమేగాక రామమూర్తిగారిసంచిలో నుత్తరములు, పుత్రములు, అగ్రీలు మొదలగుచిల్లర సరదాకావ్యాలయ. నీరసమున నవినున్నయొక బ్రహ్మణములే. కావ్యములచేతనే పండితుల నొప్పించదలచినవో చెల్లంతయెల? కావ్యముల ననుసాముగాఁ బెట్టినంతమాత్రాన నీ చెల్లెను మ్రొంగవచ్చునా? చెట్టుపైనున్న కావ్యాలయ బోయినవో నీకాలమున కొనువార నేకుజుండునని తోచదు.

II

పెద్దకొమ్మల్లి మహావీరరాత్రి.

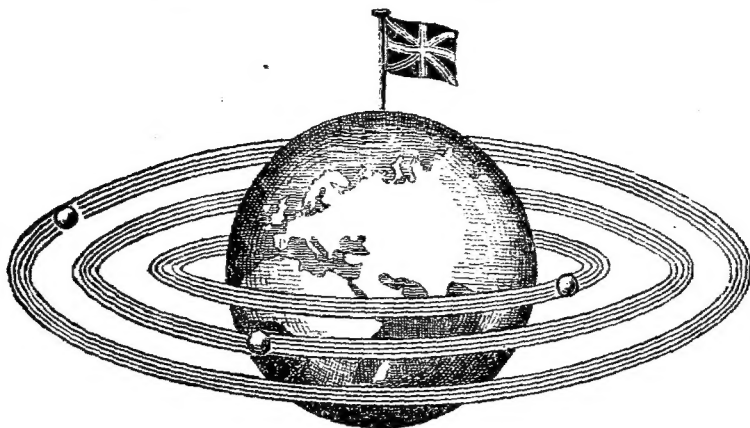
అయ్యో, ధ్వజాలోహణము మామూలుగా ఏకాదశినాడు ప్రతి సంవత్సరము జరుగుతూవుండేది. ఈసంవత్సరం అట్లు జరుగలేదు. ద్వారాజువధ్వాస్తం చేపుని పెల్లి మూరుని జేసిరి. ధర్మకర్తలగు చల్లపల్లి రాజాచారి పరివార మంతయు జేరుచున్నది. రాజాగారు ఇంతవరకు రాలేదు. రేపేకేరూత్రి గనుక రేపు ఉదయంలోగానే రాలెద గదా. అనగఁద్దనుండి నలు మంజనిగురు రథం ఉత్సాహముకూల సీలిలోనున్నది తేలిదీచివారింతుటకు నిన్న సాయంత్రంవచ్చి పరీక్షించినారు. కొన్ని అనగా వకటిరెండు పనికిరాని పుల్లలను వితివి తీశివేసారు రథనిర్మాణము మామూలుమేజులే జరుగుచున్నది. ఈసంగతి తడుదోస్తగులు చెప్పిరి. చాలభాగము చేతమంతటను మిదైధధము లుండుటచే, ఈలాటివారతోను తాళ్లతోను లింగింపబడిన తాటి కలప రథములను ఎఱిగియుండమిచేతనో, ప్రాతకలప యపాయకారణమయియో అర్హతను పరీక్షించుటకు వీధివెంట కట్టిరథమును త్రిప్పిగాని బహుజనసభ్యులను దభిప్రావనీలియం దారథ మున్నదని తాను చెప్పుటకు సాధ్యపడదని చెప్పిరి. ఈరాత్రి ధ్వజాలోహణము జరుగక కష్టమగుదా.

ఈ దినము మహావీరరాత్రి యను ఎన్నువమందికాలేదు. వరదలో కృష్ణ అనకట్ల తూములు విరుగుటచేత మామూలుగా సముద్ర సామిప్యస్థితిలన ఉత్సాహముగానుండు కృష్ణాదకము ఇదివరకెన్నడును ఇచ్చుగి పానీయతా సౌఖ్యమును కల్పించినది. అనగా యింకామంచి నీళ్లు గానే యున్నది. ఈమాసములో నిల్చెన్నడునూలేవు. అపాయములుగాని, దొంగతనములు గానిలేవు. శ్రీ చల్లపల్లి రాజాగారు మధ్యాహ్నం నుమాదు రి గంటలకు దయచేసిరి. క్రిందటి సంవత్సరం మాని జేయబడిన జగజ్యోతి యీ సంవత్సరం వెలిగింపబడినది. 10 మణుగులు మాత్రం నెయ్యిపోసి వెలిగించినట్లు విన్నాను. పూర్వము రి బాదవలు నెయ్యి పోసేవారట. ప్రతిద్వారమునకు డిచ్చెను లుంచబడినవి. కానీవేసేగాని చేపదర్శన కుతూహలులు తోవలకు పోగూరుదు. ఉద్యోగములవద్ద ఎరుక గలవారిద్ద ఆనిగృంధకమగు నుంకము వమాలుచేయ బడదు. ఇందులోని చిత్రమేమనగా దేవునివద్దకు పోవుటకు రెండు ద్వారములున్నవి. కనుక రెండుకానులు చేయవలెను. ఒకపనికిగాను ప్రవేశించిన యొకమడికి రెండున్నులు. ఇది కొద్ది సంవత్సరములు మొదలు కొని ఆ మలు లోనికి తీసుకొనిరాబడిన ఆ చారము. అన్నా తురు లకు నిన్నటి రాత్రి ఏనిధును వస నియు గల్పిం పబడ లేదు. ఈ దినము వెంపటి రాజుగృహి ద్రవ్యము మూలముగా నేర్పి, ర్వుకొని జరుపబడు మామూలు సంత్సరణము జరిగినది. ఆపెచనిపోవు కాలమును ఎన్నిమిది వందల రూప్యములకు ఆమె తమ్ముని యధీనమం దీ సంతర్పణమునకు మూలచేదనుగాకుండ శక్తివలన జేయుమని యాజ్ఞాపించి గలించినదట. ఎంత గుణవతియో చూడుడు.

పురవాసి

ప్రపంచ యుద్ధము.

ఘనహారసంగ్రామము!

చిత్రరూపము !!

యోధాగ్రణుల భావచిత్రము !!!

యూరోప్ ఖండమందెల్లను, అల్లకల్లోలముచేసి రక్తప్రవాహమునే బారలాడుచుండు జగత్ ప్రళయ స్వరూపముగా సాక్షాత్ కాలభైరవునివలె వివరింపబడు అతిభయంకర యుద్ధనాయకులనున్నా, ఆయా దేశపు రాజాధిరాజులనున్నా, చక్రవర్తులనున్నా, ప్రత్యక్షముగా జూచి నట్లు కనబడు సుందరమైన భావచిత్రములు, ప్రకాశించునట్టి నునుపైన కాగితములపై ముద్దా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి.

త్వరతో యుడు! స్వల్పమే ప్రతులు !!

తోకనుకాల్చుకొనిన మర్కటమువలె అక్కడిక్కడికి తిరుగుచు వ్యాపారనావలనున్న, యుద్ధనావలనున్న హతముజేసి తుదకు మండింపబడి సముద్రపాతమునకు హేతువైన ఎమ్మడనను జూచియుండురా? దానియొక్క నాయకుని తెలుసునా? అది మద్రాసును ముట్టడించి జేసిన అనాగతములను జూచియుండురా? తుదకు దానిని గతిజూపిన సిడ్నీయును నాయకును దానియొక్క నాయకునిని జూచియుంటిరా?

పంచపాండవులవలెనుండు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, బెల్జియం, జపాన్ చక్రవర్తులనున్న దుర్యోధన దుశ్శాసనులవలె కాల్కత్తాకి హేతువైయుండెడి జర్మని ఆస్ట్రియా, తుర్కీ, చక్రవర్తులను జూచియుండురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క సేనా నాయకులనున్న నాకానాయకులనున్న, వాయువిమాన నాయకులనున్న జూచియుండురా? లేనియెడల మావద్ద విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు చిత్రపటమును తెప్పించి జూడుడు! చిత్రపటమువలన యుద్ధసంగతులు మనసునకు సులభముగా బోధపడుటకు సందియములేదు. దీనివెల. 1 రూపాయ.

మరా.—యుద్ధమారంభమైనతోడనే రణరంగమునందు నూతనముగాయెత్తబడిన ఫోటోలను తెప్పించి ముద్రించియున్నాము ప్రతియొక్క కటమును మౌనికట్టల జుట్టి నలగక భద్రముగాజేరునట్లు పంపెదము. నేటికే వ్రాయండి!

విలాసము :— గురుబసవ కంపెని మద్రాసు.

అమృతాంజనము డిపోవారి ఔషధముల ప్రకటన.

దంతచూర్ణము

పంటినోపులకు మంచిపొడుము. నువాసన గలిగియుండును. వెల స్వల్పము.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0 మాత్రమే.

దంతశూలహరి

నొప్పిగలచోట దూదిని మందులతోడపి వెట్టిన నొప్పినివెంటనేమాన్పును.

సీసా 1కి వెల 0-8-0 మాత్రమే.

జీర్ణరసాయనము

ఆకలిలేకపోవుట, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము మొదలగువానికి మంచిమందు. 25 మాత్రలుగల డబ్బీ 1కి వెల 1-4-0

గజ్జికెలైలము

చిన్నపిల్లలకు మంచిమందు. ఈతైలము నాలుగుపూటలురాచినతప్పకపనిచేయును. డబ్బీ 1కి వెల 0-3-0 అణాలు.

పగుళ్ళకు తైలము

అటకాళ్ళు, అటచేతులు, చర్మము, కారకమువలనను శీతగాలివలనను పగిలిసిరి కారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈతైలమును రాచిన పగుళ్ళుమాని జలపోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్ళ నొప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము. వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. వేరు.

మోహినీ తైలము

మెదడుకు, కండ్లకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు నునుపుజేరును. కురులుమెరుగును. 5 తులముల నూనెగల సీసా వెల 0-12-0.

మూలశంకకు తైలము

మూలశంకవలన ఆసనమువద్ద చర్మము లాపుబారి మొలలుపర్చి యమిత బాధగలుగును. డబ్బీ 1-కి వెల 0-12-0 మాత్రమే.

కలరా మూత్రము

కలరాతగిలినవెంటనే మందుతినుట ఆవశ్యకము. కలరాకు బహుశ్రేష్ఠమైనది. 12 మాత్రలు డబ్బీ 1-కి వెల 0-6-0.

తేలు మందు

ఈ మందును కుట్టినచోటరాచిన బాధ మాయమగును. ప్రతియింట నుండదగినది. సీసా 1-కి వెల 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

వజ్రగుళికలు

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, రక్తవృద్ధికి, శక్తికి, వజ్రాయుధము. 20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1కి వెల 1-0-0.

రోమహరి

ఈభస్మమును నీటితో గట్టిగా కలిపి పట్టించిన, రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు. డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0. వి. పి. శో 0-12-0.

శామర తైలము

తామర, తీట, ఏనుగుగజ్జ, దురద, రసి కారుట మొదలగువాటికి మంచిమందు. డబ్బీ 1-కి వెల 6 అణాలు మాత్రమే.

జ్వరహరి

చలిజ్వరము, విడుపుజ్వరము, మన్యజ్వరము మొదలగుసమస్తజ్వరములకుదివ్యౌషధము సీసా 1కి వెల 0-12-0 అణాలు.

కర్ణశూలహరి

5,6 బొట్లను చెవిలోపోసిన బాధతగ్గును. పొంటయుండదు. త్వరలో మాన్పును. సీసా 1కి వెల 0-6-0 అణాలు మాత్రమే.

సుఖభోగి మూత్రము.

కొరుకు సవామేహములకు ఈమూత్రము బాగుగ పనిచేయును. వీనిని తినుచువుండు వడినచోట సుఖభోగి తైలమును రాయవలయును. ఇవి రక్తశుద్ధికి మేహకారక బాధ్యములకు కూడ చాల ఉపయోగకారి. 20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0.

సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0 విధములఅన్ని వ్రణములకును, కొరుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. లోపలికి మూత్రము తివలయును.

అమృతాంజనముడిపో ౧౦౯, వేరిరోడ్డు బొంబాయి లేక, ౬, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు.

MADRAS.—Printed and Published by K. Nageswara Rao at the Andhrapatrika Press, No. 6 & 7, Thumbu Chetty Street, George Town.